

Від редакції

Напевне, практично всім відомий крилатий вислів «Усе нове — це добре забуте старе»... чи минуле. Підтвердження правдивості й чинності цієї думки ми зустрічаємо майже щодня в модних тенденціях одягу, у витончених лініях архітектурних рішень і, що найцікавіше — у тенденціях розвитку як окремих галузей бізнесу, так і економічних напрямках цілих країн. І наша держава в зазначеному аспекті є не винятком, а, скоріше, підтвердженням відомого афоризму.

Як не намагались попередні державні управлінці через об'єктивні або здебільшого суб'єктивні причини, пов'язані з промислово-олігархічною структурою економіки, штучно вивести на пріоритетні напрямки розвитку саме важку промисловість (адже за наявності потужного потенціалу ще за часів СРСР і за умов невеликих капіталовкладень вона могла б приносити і приносила надприбутки в доволі короткі терміни), та колесо історичної доцільності все ж повернуло хід української економічної історії у більш природне русло. Звичайно, ніхто не відвертається від промислової галузі, навпаки — маємо за один із пріоритетів її докорінне реформування в бік зменшення енергозатрат, технологічності, наукової ємності і т. ін. Та сьогоднішнє показало: Україна як була ще за часів царської Росії житницею Європи, так вона залишається нею і досі, вийшовши за низкою позицій експорту сільгосппродукції на I–IV місця в світі. І подобається нам це чи ні — це аграрна країна з величезним потенціалом розвитку, збільшення обсягів врожаїв, освоєння нових культур і технологій.

Цього не потрібно соромитись! США і Канада з гордістю носять почесний статус перших країн світу з виробництва пшениці та кукурудзи, а Іспанія — томатів і оливок.

І вже не раз експерти й фахівці аграрного ринку зазначали, що наш аграрний ринок — це той потужний локомотив, який завжди своїми показниками витягає і надалі поступово витягатиме країну з економічної прірви. Тільки не потрібно міняти наш локомотив на усілякі «хюндаї» — ми вже знаємо, чим це обертається: то рейки не зовсім рівні, то шпали не такі, то температура не відповідає...

А наш аграрний локомотивчик, хоча й не такий сучасний, однак, незважаючи на кривизну колії, не кваліфікованість диспетчерів, відверту нахабність стрілочників і відсутність привабливих фінансово-кліматичних умов, крок за кроком набрав обертів і тепер збільшує потужність, вже по ходу модернізуючись, оновлюючись, стаючи більш технологічним, економічним, раціональним.

І, на нашу думку, все це відбувається завдяки трьом факторам. По-перше, винятковому людському потенціалу, який вміє і бажає натхненно творити як свій достаток, так і відроджувати аграрну історію держави. По-друге, завдяки величезному потенціалу родючої землі, яка чекає не тільки вмілих рук, але й сучасних технологій, техніки, новацій.

По-третє, завдяки фаховим виданням для спеціалістів такого рівня, як наш журнал «Підприємство АПК. Практика управління», що стануть тим поштовхом, який збільшить втричі прибутковість вашої сімейної ферми; мастилом, що допоможе механізмам вашого підприємства рухатись більш раціонально, зберігаючи до 25 % фінансових ресурсів; інструкцією з видатків, що на 30 % оптимізуватиме облік і витрати; кадровим стимулюючим інструментом, що вдвічі підвищить безпеку праці та на 40 % її продуктивність; технічним провідником, що надасть можливість раціонально оновити парк механізмів і засобів виробництва, наростивши його потужність на 150–200 %...

Керуйте разом з нами!

ПІДПРИЄМСТВО АПК

ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ

Журнал Підприємство АПК. Практика управління | листопад-грудень | 0 | 2014

виходить з листопада 2014 року | періодичність — 12 разів на рік

Засновник і видавець — ТОВ «МЕДІА-ПРО»

Керівник проекту, головний редактор

Керівник рекламних проектів

Заступник редактора з реклами

Керівник PR-напряму

Відповідальний секретар

Дизайн і верстка

Фотограф

Олександр Гороховський, alex@mediapro.com.ua

Леся Бедренко, bedrenko@mediapro.com.ua

Олена Гордійчук, helen@mediapro.com.ua

Ольга Чугай, olga.gudzenko@mediapro.com.ua

Оксана Григоренко

Дмитро Міллер

Юля Петренко

Виконавчий директор

Вікторія Заєць, viktorija@mediapro.com.ua

Заступник директора з фінансів

Олеся Яременко, olesya@mediapro.com.ua

Головний дизайнер

Дмитро Безкровний

Керівник відділу дизайну

Валентина Мартиненко, valentina@mediapro.com.ua

**Керівник відділу маркетингу,
зв'язків з громадськістю і професійної освіти**

Людмила Циганок,

тел./факс (44) 568-51-38, pr@mediapro.com.ua

Керівник відділу передплати

Олена Перевозник, тел./факс (44) 507-22-26,

podpiska@mediapro.com.ua

Адреса редакції:

вул. М. Раскової, 11, корпус А, офіс 610–612,

Київ, 02660, Україна

тел./факс (44) 568-51-38,

www.mediapro.com.ua, www.director.com.ua

Друк:

ТОВ «Поліграфічний центр «ПРІНТ 24»,

04074, Київ, вул. Шахтарська, 9г

Наклад 11 000 екз.

Видання зареєстровано у Міністерстві юстиції України, свідоцтво про реєстрацію КВ № 20974-10774Р від 10.09.2014.
Журнал розповсюджується за передплатою, яку можна оформити в редакції, відділеннях зв'язку «Укрпошта» і передплатних агентствах.

Редакція не несе відповідальності за збитки, які можуть бути нанесені в результаті використання, невикористання
або неналежного використання інформації, що міститься в даному виданні.

Редакція не завжди поділяє думку і погляди авторів. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Відтворення матеріалів видання без письмового дозволу редакції заборонено.

Усі імена, посади і назви компаній, що згадуються в журналі, дійсні на день підпису до друку.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Не для продажу.

© ТОВ «МЕДІА-ПРО», 2014

ЭКСПЕРТЫ И ПАРТНЕРЫ НОМЕРА

ЭКСПЕРТЫ

- **Ибрагим Габидулин**, исполнительный директор *Gras Savoye Ukraine*
- **Ольга Давыдова**, заведующая отделом химического регулирования стресс-стойкости растений, Институт биоорганической химии и нефтехимии
- **Владимир Притуляк**, заместитель директора НПК «Аватар»
- **Алексей Семеренко**, аналитик, консалтинг-консультант по вопросам правового регулирования агробизнеса
- **Станислав Соломонов**, консультант по организации труда и заработной платы
- **Александр Даниленко**, президент Ассоциации бизнес-консультантов Украины
- **Игорь Билоус**, глава Государственной фискальной службы Украины
- **Валерий Пятницкий**, вице-министр экономического развития и торговли Украины
- **Пол Полман**, председатель Всемирного делового совета по устойчивому развитию, руководитель компании *Unilever*
- **Николай Волков**, директор департамента региональных корпоративных клиентов ПАО «Райффайзен Банк Аваль»
- **Игорь Швайка**, министр аграрной политики и продовольствия Украины
- **Виталий Саблук**, директор Департамента экономического развития аграрного рынка Министерства аграрной политики и продовольствия
- **Любовь Молдован**, главный научный сотрудник Института экономики и прогнозирования НАН Украины

- **Игорь Павлюк**, эксперт по вопросам охраны труда, безопасности труда и экологической безопасности предприятий АПК
- **Андрей Воробьев**, директор компании *Great Plains*
- **Анатолий Пензин**, коммерческий менеджер компании «КУН-Украина»
- **Тарас Рунцов**, менеджер по продажам по Западному региону компании *Horsch*

ПАРТНЕРЫ

- **Институт биоорганической химии и нефтехимии**
- **ООО «БАСФ»** (поставка гибридов растений, удобрений)
- **Дочернее предприятие «ЛЕМКЕН-УКРАИНА»** (поставка сельскохозяйственной техники *LEMKEN*)
- **Юридическая компания ОМП**
- **ПАО «Райффайзен Банк Аваль»**
- **ООО «Castrol-Украина»** (дистрибьютор масел для сельскохозяйственной техники)
- **Компания «Грас Савуа Украина»**
- **ООО «Ивеко Украина»** (поставка сельскохозяйственной техники — *Case IH, New Holland*)
- **Министерство аграрной политики и продовольствия Украины**
- **Ассоциации фермеров и частных землевладельцев**
- **НПК «Аватар»**
- **Учебный центр «Укрпромлитфзвар»**
- **Консультационная компания «Дыкун глобал консалт»**
- **Государственное предприятие «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин»**
- **Украинский клуб аграрного бизнеса**
- **ООО «ИнтерАГРО»**
- **ООО «АПК-Информ»**

ЗМІСТ

8

НОВИНИ

10

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

12

ИЗМЕНЕНИЯ РЕЙТИНГОВ ВЕДУЩИХ КОМПАНИЙ

14

Алексей Семеренко

**ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ФЕРМЕРСКИЕ ХОЗЯЙСТВА:
РЕАЛЬНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ**

21

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

22

ЕВРОПЕЙСКАЯ ИДЕНТИФИКАЦИЯ И РЕГИСТРАЦИЯ. ПЕРВЫЙ ШАГ

28

Олександр Даниленко

**СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ,
АБО ЯК АГРАРІЯМ ПДВ НЕ ПЛАТИТИ?**

32

Ольга Давыдова, Владимир Притуляк, Ибрагим Габидулин

НАНОТЕХНОЛОГИИ КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ АГРОСТРАХОВАНИЯ

ЕНЕРГІЯ СИНЬОГО КОЛЬОРУ, ВТІЛЕНА В ТЕХНІЦІ ЛЕМКЕН

Сільгосптехніку ЛЕМКЕН впізнають не тільки завдяки блакитному кольору, а насамперед завдяки якості, універсальності та надійності. Саме ці характеристики ми ставимо на перший план. Більше ніж 1.000 співробітників працюють над такою технікою, котра повністю відповідає всім вимогам та запитам сільськогосподарських виробників у всьому світі:

- плуги та стерньовий передпосівний агрегат, що забезпечують бездоганний обробіток ґрунту
- механічний та пневматичний посівний агрегат, що забезпечує точність посіву та рівномірність всходів
- причіпні та навісні польові обприскувачі, що забезпечують високоякісний захист рослин

www.lemken.com

 LEMKEN
The Agrovision Company

ЗМІСТ

38

**«ВПЕВНЕНИЙ, ЩО УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ РИНОК
МАЄ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ПОТЕНЦІАЛ»**

40

Ігор Павлюк

**СТВОРЕННЯ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ПІДРОЗДІЛУ
НА АГРОПІДПРИЄМСТВІ**

44

**ПОГЛЯД НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОБМОЛОТУ
ПІД ІНШИМ КУТОМ**

46

Ігор Коваленко

**ЕКОНОМІЯ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ
У СІЛЬГОСПВИРОБНИЦТВІ**

50

ЛЕМКЕН: КАЧЕСТВО УБЕЖДАЕТ

52

Станіслав Соломонов

ОСОБЛИВОСТІ ТИМЧАСОВОЇ І СЕЗОННОЇ РОБОТИ

ЭКСКЛЮЗИВНО В СЛЕДУЮЩИХ НОМЕРАХ ЖУРНАЛА «ПРЕДПРИЯТИЕ АПК. ПРАКТИКА УПРАВЛЕНИЯ»:

- 1 *рабочие схемы диверсификации рисков в условиях финансового дефицита предприятий АПК разных форм собственности;*
- 2 *какую форму владения крупным земельным участком стоит использовать для оптимизации налоговых затрат;*
- 3 *расчеты современных лизинговых схем приобретения сельхозтехники как альтернативы приобретению в кредит;*
- 4 *инструкции по использованию и хранению спецтехники в пассивный период, расчет и экономия горюче-смазочных материалов;*
- 5 *примеры повышения технической подготовки персонала и использования инновационных технологий для оптимизации обслуживания спецтехники и оборудования;*
- 6 *бизнес-планы и практические рекомендации по созданию семейной молочной фермы на 25, 50, 100 голов;*
- 7 *испытательные тест-драйвы сельскохозяйственной техники;*
- 8 *рубрика «Актуальный вопрос» – практические ответы экспертов журнала на животрепещущие проблемные вопросы читателей и подписчиков.*

Льготное налогообложение аграриев могут сохранить до 2018 года

Режим льготного налогообложения агропромышленного комплекса может быть сохранен до 2017–2018 годов, о чем заявил в ходе инвестиционного форума SP Advisors «Fresh look at Ukraine» глава Государственной фискальной службы Украины Игорь Билоус, отметив: «Нам необходимо оставить эти льготы на определенный период: то ли до 2017, то ли до 2018 года. После этого периода мы перейдем на общую систему налогообложения».

По словам чиновника, в перспективе Украине нужно будет отойти от систем льготного налогообложения отдельных отраслей экономики, так как большинство льгот используется не по назначению. Как сообщило агентство УНИАН, согласно последней редакции меморандума между Украиной и МВФ сокращение льгот по НДС для аграриев будет иметь место уже в 2015 году. Тем не менее премьер-министр Арсений Яценюк

в октябре в очередной раз заявил, что Кабмин не будет менять систему налогообложения аграриев на 2015 год. До этого в Минфине разрабатывалось несколько вариантов реформирования системы налогообложения АПК, которые предусматривали сохранение налоговых льгот только для тех агропредприятий, чьи земельный банк и годовой оборот не превышают определенную норму (она варьируется согласно варианту реформы). Аграрии раскритиковали все предложения Минфина.

Справка. Режим льготного налогообложения для сельхозпроизводителей действует в Украине с 1998 года. Он включает в себя фиксированный сельхозналог, аккумуляцию сельхозпредприятиями средств НДС, а также поддержку животноводческих хозяйств за счет перечисления НДС перерабатывающих компаний.

Еврокомиссия изучает запрет РФ на ввоз продуктов животноводства

По словам пресс-секретаря Еврокомиссии Фредерика Венсана, российские санитарные власти в середине октября направили ЕК список новых продуктов животного происхождения, которые запрещаются к ввозу. Он добавил, что «стандарты в ЕС — одни из самых высоких в мире». А пока Еврокомиссия изучает список товаров, попавших под российский временный запрет на ввоз из Евросоюза.

Начиная 21 октября 2014 года Россия ввела временные ограничения на ввоз из стран Евросоюза субпродуктов крупного рогатого скота и свиней, пищевой муки тонкого и грубого помола из мяса или мясных субпродуктов, жира крупного рогатого скота, свиного и птичьего жира. Такое

решение было принято из-за выявленных запрещенных и вредных веществ в поступающих продуктах.

Россельхознадзор ранее заявлял, что в течение последних двух месяцев выявил 17 случаев несоответствия субпродуктов из Австрии, Германии, Дании, Италии и Польши ветеринарно-санитарным нормам и требованиям Таможенного союза. Россия в августе на год запретила импорт ряда продовольственных товаров из стран, которые ввели санкции в отношении Москвы, в том числе из Евросоюза.

Под запрет попали говядина, свинина, птица, колбасы, морепродукты, овощи, фрукты, молочная продукция и ряд других продуктов. Ввоз мясных субпродуктов и жира под эмбарго не попадал.

СЛОЖНОСТИ КРЕДИТНОГО ПЕРИОДА 2015 ГОДА

Представители Европейской бизнес-ассоциации в течение нескольких лет исследуют инвестиционную привлекательность Украины и заинтересованы в учреждении новых совместных проектов, в том числе в аграрном секторе. Об этом заявил руководитель компании Unilever и председатель Всемирного делового совета по устойчивому развитию Пол Полман в ходе встречи с врио министра экономического развития и торговли Украины Валерием Пятницким. По словам г-на Пятницкого, украинское правительство и непосредственно Минэкономразвития готовы оказать поддержку бизнесу и продолжают реформы для создания благоприятных условий для сотрудничества с иностранными инвесторами:

«На сегодня у нас происходит имплементация Соглашения об ассоциации с ЕС. Мы продолжаем генерировать определенные законодательные изменения, однако не все они пока были приняты Верховной Радой, но процесс утверждения продолжается. Кроме того, мы планируем и дальше реформировать систему технического регулирования, а также запускаем новые инициативы. Мы готовы прилагать совместные усилия вместе с бизнес-сообществом».

Такие заявления более чем актуальны, так как, по мнению экспертов, следующий сезон будет сложным для аграриев в плане банковского кредитования. Об этом в интервью журна-

лу «Агро Перспектива» сообщил директор департамента региональных корпоративных клиентов ПАО «Райффайзен Банк Аваль» Николай Волков. По его словам, себестоимость продукции будет расти относительно курса доллара, а мировые цены на продукцию останутся такими же. Если раньше агробизнес зарабатывал 30 % маржи, то сейчас так не получится. По мнению эксперта, количество заемщиков, которые смогут удовлетворить требования банка, может уменьшиться.

ЕВРОКОМИССИЯ ПРОДЛИЛА СРОК ДЕЙСТВИЯ ТАРИФНЫХ КВОТ

Еврокомиссия продлила срок действия тарифных квот для украинской сельскохозяйственной продукции до 31 декабря 2015 года. Соответствующие изменения внесены в ряд регламентов ЕС, касающихся управления тарифными квотами в отношении сельскохозяйственной продукции из

Украины. При этом до конца 2014 года продлено действие тарифных квот, которые были утверждены Европейским Союзом с 23 апреля текущего года. Кроме того, закреплены те же объемы квот и на 2015 год.

Таким образом, квоты на поставки для всех групп товаров на 2015 год не поменялись и составили: для свинины — 40 тыс. тонн, мяса птицы — 36 тыс. тонн, говядины — 12 тыс. тонн, молока, йогуртов и кисломолочных продуктов — 8 тыс. тонн, сухого молока — 1,5 тыс. тонн, сливочного масла — 1,5 тыс. тонн, яичных продуктов — 1,5 тыс. тонн, яиц — 3 тыс. тонн. Объемы тарифных квот, предусмотренные автономными торговыми преференциями ЕС, по пшенице составляют 950 тыс. тонн, кукурузе — 400 тыс. тонн, ячменю — 250 тыс. тонн.

Глава представительства ЕС в Украине Ян Томбинский заявил, что объемы торговых квот по поставкам украинской аграрной продукции в Европейский Союз останутся неизменными до 31 декабря 2015 года. Врио министра экономического развития и торговли Валерий Пятницкий отметил, что украинская сторона будет поднимать вопрос об увеличении объемов тарифных квот, но уже перед новым составом Еврокомиссии.

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Міністерство аграрної політики та продовольства України, наказ від 24.06.2014 № 242 «Питання діяльності Аграрного фонду на організованому аграрному ринку в 2014/2015 маркетинговому періоді»

Міністерством юстиції України зареєстровано наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України, згідно з яким були внесені зміни в додаток до наказу від 24.06.2014 № 242 «Питання діяльності Аграрного фонду на організованому аграрному ринку в 2014/2015 маркетинговому періоді».

Таким чином, визначені мінімальні та максимальні інтервенційні ціни на об'єкти державного цінового регулювання в 2014/2015 маркетинговому році. Зокрема, на пшеницю м'яку, жито, ячмінь, кукурудзу, гречку, молоко сухе, масло вершкове, борошно тощо.

ВР України, Закон України від 14.08.2014 № 1648-VII «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України про ідентифікацію та реєстрацію тварин»

Президент України Петро Порошенко підписав Закон України № 1648-VII «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України про ідентифікацію та реєстрацію тварин», згідно з яким вводиться обов'язкова ідентифікація та реєстрація в Єдиному державному реєстрі тварин усіх сільськогосподарських тварин.

Тільки в разі введення обов'язкової ідентифікації та реєстрації всіх сільськогосподарських тварин, як це передбачено законодавством ЄС, держава може гарантувати споживачам, що вони вживатимуть м'ясо-молочні вироби встановленого походження, тобто зареєстрованих тварин, стан здоров'я яких підлягає обстеженню. Отже, така продукція є безпечною. Таким чином, даним Законом законодавство України приводиться у відповідність із законодавством Європейського Союзу, формуючи підстави для створення системи постійного контролю за станом здоров'я всіх тварин (ВРХ, свиней, коней, овець і кіз) і ветеринарно-санітарним станом усіх господарств країни.

Для того щоб зобов'язати власників і тих, хто тримає тварин, здійснювати ідентифікацію та реєстрацію, Закон встановлює відповідальність за порушення законодавства у зазначеній сфері. Одночасно передбачається, що в період до 01 січня 2015 року така відповідальність до громадян застосовуватись ще не буде.

Вартість робіт і послуг з ідентифікації та реєстрації тварин, які утримуються й розводяться населенням, буде компенсуватись за рахунок Державного бюджету. Також передбачена можливість компенсації такої вартості третіми особами.

ВР України, Закон України № 1602-VII «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України відносно харчових продуктів»

Закон покликаний звести до спільного знаменника законодавство України з законодавством ЄС у сфері безпеки і якості харчових продуктів, забезпечити захист здоров'я людей та інтересів споживачів на високому рівні, а також створити прозорі умови для ведення господарської діяльності, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних харчових продуктів і зменшення їхньої ціни.

Закон передбачає уточнення термінології, видів правопорушень і адекватність міри покарання, створення єдиного контролюючого органу в сфері безпеки харчових продуктів, відміну дозвільних документів і процедур, відсутніх в ЄС, впровадження європейських принципів регулювання ГМО, зокрема, у частині реєстрації джерел ГМО, а не продуктів, виготовлених з них.

Міністерство аграрної політики та продовольства України, наказ від 01.09.2014 N 322 «Про прийняття стандартів організації України»

Керуючись ст. 10 Закону України «Про стандартизацію» та п. 8 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2011 N 500, необхідно:

1. Прийняти та надати чинності з 01 вересня 2014 року стандартам організації України, що додаються:

1.1. Стандарт організації України СОУ 71.12-37-944:2014 «Стандартизація у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності. База топографічних даних. Загальні вимоги».

Міністерство аграрної політики та продовольства України, наказ від 08.08.2014 N 301 «Про прийняття стандарту організації України, зміни до стандарту організації України, зміни до галузевих стандартів та припинення дії стандартів організації України і окремих галузевих стандартів»

1.2. Стандарт організації України СОУ 71.12-37-941:2014 «Стандартизація у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності. Географічна інформація. Просторова прив'язка за географічними ідентифікаторами».

1.3. Стандарт організації України СОУ 71.20-37-947:2014 «Випробування сільськогосподарської техніки. Оцінка експлуатаційних якостей палива і мастильних матеріалів».

Керуючись ст. 10 Закону України «Про стандартизацію» та п. 8 Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого Указом Президента України від 23.04.2011 N 500, необхідно:

1. Прийняти та надати чинності з 01 вересня 2014 року стандарту організації України, зміні до стандарту організації України та змінам до галузевих стандартів, що додаються:

1.1. Стандарт організації України СОУ 71.20-37-936:2014 «Порядок оцінки ресурсу кормоприготувальних машин».

1.2. Зміна N 2 до СОУ 15.8-37-00389676-693:2007 «Вироби хлібобулочні бубличні. Український асортимент. Номенклатура».

1.3. Зміна N 2 до ГСТУ 14.4-00032744-005-2003 «Концентрат мінеральний «Галіт». Технічні умови».

1.4. Зміна N2 до ГСТУ 46.056-2003 «Сири напівтверді зниженої жирності. Технічні умови».

2. Припинити дію з 01 вересня 2014 року стандартів організації України та галузевих стандартів:

2.1. Стандарт організації України СОУ 15.9-37-239:2005 «Барда мелясова упарена післяспиртова та післядріжджова. Технічні умови».

2.2. Стандарт організації України СОУ 15.4-37-207:2004 «Соапсток. Технічні умови».

2.3. Стандарт організації України СОУ 15.4-37-208:2004 «Кислоти жирні соапстоків світлих олій та саломасів. Технічні умови».

2.4. Галузевий стандарт України ГСТУ 18.12-96 «Напівфабрикат какао макуха. Технічні умови».

2.5. Галузевий стандарт України ГСТУ 18.30-98 «Стружки мильні. Технічні умови».

2.6. Галузевий стандарт України ГСТУ 18.31-98 «Мед штучний. Технічні умови».

2.7. Галузевий стандарт України ГСТУ 18.35-99 «Ядро соняшникового насіння. Технічні умови».

2.8. Галузевий стандарт України ГСТУ 18.37-99 «Східні солодощі типу м'яких цукерок. Технічні умови».

Міністерство аграрної політики та продовольства України, наказ від 01.08.2014 № 208 (zareestrovano v Міністерстві юстиції України 03.10.2014 за N 1202/25979) «Про затвердження Правил заповнення, зберігання, списання ветеринарних документів та вимог до їх обліку»

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про ветеринарну медицину», ст. 7 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів», п. 11 Порядку видачі ветеринарних документів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 N 857, необхідно:

1. Затвердити Правила заповнення, зберігання, списання ветеринарних документів та вимог до їх обліку, що додаються.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету ветеринарної медицини України від 13.04.2009 N 85 «Про затвердження Порядку видачі ветеринарних документів», zareestrovаний у Міністерстві юстиції України 16.06.2009 за N 519/16535 (із змінами).

3. Департаменту тваринництва (Гетя А. А.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

ИЗМЕНЕНИЯ РЕЙТИНГОВ ВЕДУЩИХ АГРОКОМПАНИЙ

Увеличение объема акций эмитента Ukrproduct Group Ltd. — холдинговой компании группы «Укрпродукт»

Национальная комиссия по ценным бумагам и фондовому рынку 28 октября приняла решение об увеличении объема акций эмитента Ukrproduct Group Ltd. — холдинговой компании группы «Укрпродукт», допущенных к обращению на территории Украины.

Согласно сообщению комиссии, объем акций, допущенных к обращению на территории страны, теперь составляет 1,333 9 млн шт. (2,22 % от их общего числа) номинальной стоимостью 0,10 английского фунта стерлингов, из которых 581,4 тыс. акций было допущено в январе текущего года.

Ценные бумаги учитываются на корсчете Национального депозитария Украины в Euroclear UK & Ireland. Обращение ценных бумаг эмитента будет осуществляться на Украинской бирже.

Присвоение долгосрочного кредитного рейтинга процентным облигациям серии А эмитента ООО «Концерн «Симекс-Агро» на уровне uaBBB

Агентство IBI-Rating присвоило долгосрочный кредитный рейтинг процентным облигациям серии А эмитента ООО «Концерн «Симекс-Агро» на уровне uaBBB с прогнозом «стабильный», о чем сообщается в комментарии рейтингового агентства.

Облигации номинальной стоимостью 110 млн грн выпущены компанией с целью финансирования приобретения сырья и материалов, а также обновления оборудования и механизмов.

При этом деятельность эмитента, как отмечают в IBI-Rating, как и остальных отечественных сельскохозяйственных предприятий, имеет высокую чувствительность к воздействию следующих факторов: природно-климатические условия, государственное регулирование отрасли, цены на нефтепродукты и химические удобрения.

Подтверждение долгосрочного кредитного рейтинга ООО «Глобинский мясокомбинат»

«Украинское кредитно-рейтинговое агентство» (UCRA) объявило о подтверждении долгосрочного кредитного рейтинга ООО «Глобинский мясокомбинат» и его облигаций серии В на уровне uaA. Прогноз рейтинга — «стабильный». Об этом говорится в сообщении рейтингового агентства.

Для обновления кредитного рейтинга использовалась финансовая отчетность ООО «Глобинский мясокомбинат» за I полугодие 2014 года, а также внутренняя информация, предоставленная компанией в ходе рейтингового процесса.

«Агрохимремонт» привлек 190 млн грн в результате размещения облигаций серии А

ПАО «Агрохимремонт» (Киев) привлекло 190 млн грн в результате размещения дисконтных необеспеченных облигаций серии А общей номинальной стоимостью 200 млн грн, как сообщил эмитент в системе раскрытия информации Нацкомиссии по ценным бумагам и фондовому рынку.

Заключение договоров с первыми собственниками в процессе размещения состоялось 30 сентября на фондовой бирже ПФТС. Цена размещения одной облигации, как и планировалось, составила 800 грн.

В июле ПАО «Агрохимремонт» выпустило ценные бумаги. Согласно проспекту эмиссии облигаций соответствующее решение приняли акционеры компании на общем собрании 21 мая 2014 года. Привлеченные средства эмитент намерен направить на осуществление прямых и портфельных инвестиций в украинские предприятия разных отраслей, а также на осуществление инвестдеятельности через институты совместного инвестирования. Облигации выпущены в бездокументарной форме номиналом 1000 грн. Их размещение было запланировано на фондовых площадках «Киевская международная фондовая биржа» и ПФТС (обе — в Киеве) в период с 14 июля по 30 сентября 2014 года. Цена продажи одной облигации установлена на уровне 800 грн. Срок обращения ценных бумаг — до 16 июля 2029 года.

АМКУ разрешил Rimex Limited приобретение контроля над производителем упаковочного оборудования и материалов ООО «Продпак Лтд»

Компания Rimexo Limited (Никосия, Кипр) получила разрешение Антимонопольного комитета Украины на приобретение контроля над производителем упаковочного оборудования и упаковочных материалов для пищевых продуктов ООО «Продпак Лтд» (с. Требухов, Киевская обл.). Сделка обеспечит покупателю превышение 50 % голосов в высшем органе управления ООО «Продпак Лтд».

Владельцами 100 % акций в «Продпак Лтд» являются чаеразвесочная фабрика «Орими» (ранее «Невские пороги», ТМ «Принцесса Нури», «Принцесса Ява», Greenfield, TESS) и головная компания «Орими Трейд» в Санкт-Петербурге. Указанная фабрика также занимается выпуском кофейной продукции (ТМ «Жокей» и Jardin). Годовой объем производства чайно-кофейной продукции составляет 86 тыс. тонн. «Орими Трейд» владеет одноименной торговой дочерней компанией в Украине. Чистый доход украинской «Орими Трейд ЛТД» в прошлом году составил 637,25 млн грн, чистая прибыль — почти 22,1 млн грн. ООО «Продпак Лтд» в прошлом году получило 56,8 млн грн чистого дохода, что на 20 % меньше показателя за 2012-й. Чистая прибыль предприятия сократилась более чем в 1,5 раза — до 11,3 млн грн.

ПФТС включила облигации серии В ЧАО «Креатив» на 300 млн грн во второй уровень листинга

Фондовая биржа ПФТС 23 октября включила во второй уровень листинга облигации серии В частного акционерного общества «Креатив» (Кировоград), входящего в состав одного из крупнейших отечественных производителей масложировой продукции — промышленной группы «Креатив», на общую сумму 300 млн грн. Выпуск облигаций был зарегистрирован 18 сентября 2014 года.

Третий квартал ЧАО «Креатив» закончило с убытком 289,895 млн грн, увеличив чистый доход на 56,1 %, или на 653,909 млн грн — до 1,82 млрд грн по сравнению с аналогичным периодом 2013 года. Период с января по сентябрь ЧАО «Креатив» закончило с убытком 2,215 млрд грн, увеличив чистый доход компании на 23,3 %, или на 1 млн 31,031 тыс. грн — до 5,46 млрд грн по сравнению с аналогичным периодом 2013 года. В состав группы «Креатив» входят: три завода по переработке подсолнечных семян с общим годовым объемом около 1,1 млн тонн; четыре завода по производству модифицированных жиров и маргаринов с общим годовым объемом производства более 200 тыс. тонн готовой продукции; а также завод по переработке сои мощностью 270 тыс. тонн в год. Группа «Креатив» выпускает масложировую продукцию под ТМ «Сонола», «Деликон» и «Дивное».

Понижение «Мрия Агрохолдинга» в долгосрочном рейтинге в инвалюте с С до RD

Международное рейтинговое агентство Fitch Ratings понизило «Мрия Агрохолдинг» в долгосрочном рейтинге в инвалюте с С до RD. Понижение рейтинга до дефолтного уровня связано с просроченными выплатами холдинга «Мрия» по кредитному обязательству в размере \$129 млн. По мнению Fitch Ratings, сложные долговые обязательства неизбежно приведут к значительным потерям как держателей облигаций компании, так и других кредиторов.

Ранее «Мрия Агрохолдинг» предоставил кредиторам план мер по реструктуризации задолженности. Пакет предложений по решению кредитных проблем компании включает: обязательства по реструктуризации бизнеса, созданию экономически обоснованной структуры капитала, расширению числа залоговых инструментов, а также сценарии, при которых «Мрия» сможет не только погашать проценты и основной долг, но и разделить его результаты с кредиторами в случае ценового «апсайда».

Размещение облигаций на сумму номинальной стоимостью 100 млн грн ЧП «Новый свит» (Кировоградская обл.) и ЧСПП «Рутения-М» (Николаевская обл.)

Ценные бумаги выпущены в бездокументарной форме номиналом 1000 грн по 50 тыс. шт. в выпуске. Их размещение запланировано на фондовой бирже ПФТС в период с 20 ноября 2014 года по 19 мая 2015 года. Андеррайтером обоих выпусков выступает АО «ТАСкомбанк» (Киев). Процентная ставка по обеим сериям на первый-второй купонные периоды установлена на уровне 20 % годовых. Процентный доход — ежеквартально. Срок обращения всех облигаций — до 13 ноября 2019 года. Вместе с тем условиями выпуска предусмотрена полугодовая оферта.

....

ОПТИМАЛЬНЫЙ ПОДХОД

..... АЛЕКСЕЙ СЕМЕРЕНКО, АНАЛИТИК, КОНСАЛТИНГ-КОНСУЛЬТАНТ ПО ВОПРОСАМ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ АГРОБИЗНЕСА

ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ФЕРМЕРСКИЕ ХОЗЯЙСТВА: РЕАЛЬНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ

«КОЗЫРНОЙ КАРТОЙ» УКРАИНЫ ВСЕГДА БЫЛИ **БОГАТЫЕ ЗЕМЛИ** И РАЗВИТОСТЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА НА ВСЕХ УРОВНЯХ — ОТ БОЛЬШИХ ПРЕДПРИЯТИЙ (В СОВЕТСКИЕ ВРЕМЕНА — КОЛХОЗНОГО, СОВХОЗНОГО И КООПЕРАТИВНОГО ТИПА) ДО **ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ХОЗЯЙСТВ**. О ЖИЗНЕСПОСОБНОСТИ, ПРОБЛЕМАТИКЕ И ПЕРСПЕКТИВАХ ПОСЛЕДНИХ СЕГОДНЯ КАК РАЗ БОЛЬШЕ ВСЕГО РАЗГОВОРОВ И СПОРОВ. С ОДНОЙ СТОРОНЫ, ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ФЕРМЕРСКИЕ ХОЗЯЙСТВА ПРОИЗВОДЯТ ПО МЕНЬШЕЙ МЕРЕ **56 % ОТ ОБЩЕГО ОБЪЕМА СЕЛЬХОЗПРОДУКЦИИ** ВНУТРЕННЕГО РЫНКА. С ДРУГОЙ — НА ЗАКОНОДАТЕЛЬНОМ УРОВНЕ В УКРАИНЕ ОТСУТСТВУЮТ ПОНЯТИЯ ОБ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ И СЕМЕЙНЫХ ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВАХ, **ИХ СТАТУС ПО-ПРЕЖНЕМУ ОСТАЕТСЯ НЕОПРЕДЕЛЕННЫМ**. ОДИН ИЗ ИНСТРУМЕНТОВ, КОТОРЫЙ МОЖЕТ ХОТЬ В КАКОЙ-ТО МЕРЕ СТАБИЛИЗИРОВАТЬ ДАННУЮ СИТУАЦИЮ, — УСОВЕРШЕНСТВОВАННЫЙ **ЗАКОН УКРАИНЫ «О ФЕРМЕРСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ»**. ДАННЫЙ ЗАКОНОПРОЕКТ ДОЛГОЕ ВРЕМЯ ПРЕБЫВАЕТ НА РАССМОТРЕНИИ И ДОРАБОТКЕ В РАБОЧИХ КОМИТЕТАХ ВЕРХОВНОЙ РАДЫ И ВОТ-ВОТ ДОЛЖЕН БЫТЬ **ВЫНЕСЕН НА РАССМОТРЕНИЕ**. ОДНАКО ЕДИНОГО МНЕНИЯ ПО ПОВОДУ ЧЕТКОСТИ ПОЗИЦИЙ ЗАКОНА ПОКА НЕТ

У ИСТОКОВ

Традиции ведения индивидуального хозяйства в Украине всегда были очень глубокими, а хозяйственная деятельность играла значительную роль в формировании, как бы сейчас сказали, внутреннего рынка сельхозпродукции. Но нас интересуют не столько макроэкономические аспекты, сколько, так сказать, «портрет» индивидуального хозяйства рубежа XIX–XX веков. Именно в этот период сформировались более-менее четкий сегмент и типы самих хозяйств. Кроме того, во многом на формирование сельского хозяйства на территории Украины влияли те реформы, что проводились в самой царской России, в составе которой на то время находились и украинские земли.

Прежде всего, это аграрная реформа Петра Столыпина в Российской империи. Она преследовала далеко идущие цели. Государственный муж стремился создать в империи, в Украине в том числе, сельское хозяйство фермерского, т. е. американского, типа. Но если правительство США, создавая фермерство, всячески способствовало и помогало ему, то Столыпин хотел это сделать в лучших российских традициях: за счет самих крестьян, без малейшей поддержки со стороны государства, дотаций и прочих преференций.

Столыпинская реформа началась осенью 1906 года и заключалась в разрешении крестьянам выходить из общины, образовывать отруб — отдельное земельное владение, основывать на нем собственный хутор (ферму), продавать, покупать, дарить или обменивать землю, иметь ее в полной частной собственности. Для финансирования реформы создавался Крестьянский банк, который предоставлял кредиты крестьянам, желавшим создать отруб или хутор либо купить у помещика несколько десятин земли. В Украине, где жила давняя традиция частного единоличного хозяйства, процесс выделения отдельных хозяйств из общин был значительным. На Правобережье единоличники составили 48 %, а в южных губерниях — 42 %. Но развитие сельского хозяйства здесь имело и индивидуальные особен-

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

Игорь Швайка,
министр аграрной политики
и продовольствия Украины

Уникальность Украины заключается в избыточном ресурсе, который можно успешно реализовать за границу. В настоящее время мы можем говорить о положительных показателях собранного урожая. Аграрный сектор Украины является на сегодня одним из самых прибыльных в экономике нашей страны, и мы должны осознавать необходимость развития отрасли. Одно из приоритетных направлений, на котором мы акцентируем внимание, — формирование мощного среднего класса: это и семейные фермы, и кооперативы, которые будут объединять данные формы. Сейчас это стало важным ориентиром для успешного развития сельских территорий.

ности ввиду чрезвычайной развитости региона: несмотря на быстрый процесс индустриализации, в Украине преобладало сельское хозяйство. Собственно капитализация сельского хозяйства шла двумя путями:

- прусским, при котором происходил медленный переход помещичьих землевладений к капиталистическим способам хозяйствования (применение вольнонаемного труда, машин, удобрений). Этот путь преобладал на Правобережной Украине;

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

“

Виталий Саблук,
директор Департамента
экономического развития аграрного
рынка Министерства аграрной
политики и продовольствия

Фермы семейного типа в Украине есть. Более того, на рынке аграрной продукции они работают давно. Но правда еще и в том, что функционируют такие фермы нелегально, вне правового поля. По крайней мере пока они не имеют статуса сельхозпроизводителя. Отсутствие последнего делает невозможным для соответствующей категории аграриев выход на организованный рынок.

Речь идет не о десятках или даже сотнях тонн сельхозпродукции. В частности, в прошлом году хозяйствами населения было произведено сельхозпродукции на сумму 118 млрд грн. И это по ценам 2010 года, хотя понятно, что за прошедший период они существенно выросли. Кто именно произвел продукцию в таком значительном объеме? Личные крестьянские хозяйства (ЛКХ) в количестве 4,3 млн, которые вместе обрабатывают почти 7 млн га земли. Для сравнения: сельхозпредприятия, в том числе агрохолдинги, хозяйствуют на более чем 21 млн га. При этом в прошлом году они произвели сельхозпродукции на 133 млрд грн. Но и это еще не все. Из расчета на 1 гектар малые хозяйства, которые практически лишены внешнего финансирования, как говорится, при помощи лопат и вил производят добавленной стоимости в 3–4 раза больше, чем крупные сельхозпредприятия.

Среди проблемных моментов — высокий уровень безработицы, который наблюдается в сельской местности. Один современный трактор John Deere или ему подобный способен освободить сразу несколько механизаторов. Часто крестьяне теряют не только работу, но и возможность долгое время трудиться на собственной земле, ведь вынуждены сдавать ее в аренду агрохолдингам и фермерам на значительный срок, который может достигать от 15 до 49 лет. Арендаторам это выгодно, но что делать все это время арендодателям и особенно тем, чьи дети подросли и намерены найти себе занятие в этой жизни, связанное с селом?

Кроме того, нынешние собственники ЛКХ не могут рассчитывать на пенсию. Ведь ее нужно с чего-то насчитывать. А откуда же она возьмется, если личные крестьянские хозяйства, по крайней мере так считается официально, работают исключительно на себя?

Источник: www.blog.vlasnasprava.info. Тарас Терновской, Национальный пресс-клуб по аграрным и земельным вопросам

• американским, сопровождавшимся процессом образования фермерских индивидуальных хозяйств, которые использовали наемный труд и поставляли продукцию на рынок. Фермерских хозяйств было больше на юге.

Всего же к концу XIX века сельская буржуазия составляла около 25 % сельского населения и сосредотачивала в своих руках до 40 % крестьянских земель в Украине. Переход на капиталистическую систему хозяйствования способствовал подъему сельскохозяйственного производства. В конце того же XIX столетия Украина обеспечивала 43 % мирового урожая ячменя, 20 % — пшеницы, 10 % — кукурузы. Украина Надднепрянщины была одним из наиболее развитых аграрных и промышленных районов Российской империи. Но при этом ее развитие снова-таки имело ряд особенностей:

• лишь 15 % предприятий Украины производили готовую продукцию, а все другие поставляли сырье для изготовления такой продукции в России. Стоимость российских готовых товаров была высокой, а цены на украинское сырье — низкими;

• развитие украинской экономики базировалось не на местном национальном капитале, а капитале, который поступал извне — из-за границы и из России. Большая часть прибылей иностранцев вывозилась. Украина же лишалась потенциальных прибылей и подчинялась интересам иностранного капитала.

Стоит также вспомнить еще один интересный момент об индивидуальном хозяйствовании в Украине того времени — о так называемых середняках и кулаках. Даже сегодня можно встретить несколько искаженное восприятие и тех, и других явлений. Но они как ничто другое характеризуют способность украинских крестьян того времени работать с землей и на земле. Кто-то удачнее, кто-то менее успешно. Прежде всего, негатив связан с понятием «кулаки» — это якобы разбогатевшие, разжиревшие, взявшие в оборот всю общину села крестьяне. В какой-то мере это утверждение верно, однако лишь в плане обозначения трудолюбия людей той эпохи. Безусловно, перегибы всегда были и есть. И кто-то действительно злоупотреблял положением более успешного землепашца, но в большинстве своем кулачество было показателем умения использовать оптимально тот инструмент, который был в руках смекалистого крестьянина.

Как рождалось «кулацкое хозяйство», красноречиво свидетельствуют воспоминания одного из потомков бывших кулаков Федора Довгодько, приведенные в исследовательской этнографической книге «Киевщина на рубеже XIX–XX веков». Вот, что было записано историками: «...Еще до революции мы (се-

ТАБЛИЦА 1. **ТОП-6 НАИБОЛЕЕ ПЕРСПЕКТИВНЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВ (МАЛЫХ И СРЕДНИХ)**

Направление деятельности	Продукция	Инвестиции	Сбыт/услуги	Рентабельность/окупаемость
Коноплеводство	Семена, солома, волокна	\$50–100 на период до трех лет	ЕС, США, Канада, Китай	Солома — 50–70 ц/га , волокна — 20–25 ц/га , семена — 10–12 ц/га
Мини-элеватор	Хранение, сортировка, доработка зерна	Разовое вложение — \$3–4 млн	Внутренний рынок — небольшие хозяйства, трейдеры	От 35 до 70 %
Переработка жома сахарной свеклы	Комбикорма, биотопливо	В зависимости от цены на газ	Внутренний рынок, страны Северной Африки, Черноморского бассейна, Юго-Восточной Азии	До 30–40 %
Выращивание сорго	Фуражное зерно	В зависимости от объема посевных площадей, но в 2–3 раза ниже инвестиций для выращивания ячменя	Внутренний рынок, Китай, страны Юго-Восточной Азии	Нет в открытых источниках, но в 4 раза рентабельнее ячменя (из расчета урожая на 10 га)
Страусиная ферма	Мясо, яйца, скорлупа яиц, жир, кожа, перья, удобрения	Птенец в возрасте 1 месяц — \$120 ; годовалый страус — \$800–1000 ; семья (один самец и две самки) в возрасте 3,5 года — от \$4500	Внутренний рынок, страны ЕС, Черноморского бассейна, Азии	От 200–400 %
Выращивание чеснока	Чеснок	От 50–80 тыс. грн на 1 га	Внутренний рынок, страны ЕС, Черноморского бассейна, Азии	От 100–200 % — для малых хозяйств до 500 % — для средних

мья) считались кулаками. Но никто из селян к нам плохо не относился. Как раз наоборот. Все понимали, что на таких, как наше хозяйство и подобных нашему (а всего в селе было 10–12 кулацких больших хозяйств)... Нас в семье было 7 человек — отец, мать и 5 детей. Работали все. Младших двое помогали матери смотреть за домашним хозяйством: мы держали четыре коровы, двух волов, двух коней, обычно 10–12 свиней... Сколько в хозяйстве было курей и гусей — никто не считал. Знаю, что их было много, очень много... Старшие дети с отцом трудились в поле, так как земли было очень много: если мерить сегодняшними мерками, то шесть гектаров. Сначала сеяли пшеницу. Намолачивали по несколько тонн... Когда уже подрос, то отец взялся обрабатывать землю и своего родного, и одного из двоюродных братьев, так как у первого никак не получалось наладить хозяйство и он пошел к отцу в наем, а второй болел. Но его дети трудились вместе с нами... Доходы делили, и все жили очень достойно. Уже ближе к началу войны (Первая мировая) отец купил еще земли, и тогда мы взяли в наем трех

односельчан из бедных. Они жили и ели вместе с нами. Никто не разделял их на своих и чужих...».

Как видим, исключительно труд и умение пользоваться землей делали из простого индивидуального хозяйства большое фермерское предприятие, которое становилось опорой целой сельской общины... И, несмотря на большой промежуток времени, прошедший с той эпохи, и различные эксперименты на земле — от коллективизации 30-х годов прошлого века до кооперации 80-х, традиции индивидуального хозяйствования остаются по-прежнему сильными. Необходима лишь небольшая помощь государства, чтобы превратить их в надежную структуру системы АПК.

СОВРЕМЕННЫЕ РЕАЛИИ

Если возвращаться в день сегодняшний, то в Украине зарегистрировано 41 тыс. фермерских хозяйств, семейных сельхозпроизводителей же в 2010 году насчитывалось 4,6 млн,

к нынешнему году их количество снизилось до 4,2 млн. Они занимают 14 % территории земельных угодий и производят 42,6 % сельскохозяйственной продукции (табл. 1, 2).

! Хозяйства населения ежегодно приносят валового производства на 118 млрд грн. Фермерские хозяйства семейного типа занимают менее 7 млн га земель сельскохозяйственного назначения. Даже с точки зрения национальных интересов хозяйства населения производят на 1 гектар практически в 3,5–4 раза больше добавленной стоимости, нежели крупные предприятия.

Парадокс заключается в том, что единоличники не имеют статуса сельскохозяйственного производителя и не могут выходить на рынки. Им приходится сбывать свою продукцию на 20–30 % дешевле, однако в конечном итоге стоимость товара возрастает на 50 %. Этот цифровой ряд наглядно демонстрирует чрезвычайную остроту проблемы.

Сельские жители могут иметь две формы собственности земли — приусадебный участок в пределах 30–50 соток и земельный пай, который некоторые получали в результате перераспределения колхозных земель. Как правило, пай передается агрохолдингам, которые заключают договоры аренды на срок от 5 до 49 лет, только после этого единоличник может забрать свой пай. Односторонний разрыв договора невозможен, поскольку нет соответствующего закона. Даже при получении земельного участка, который ограничивается 20 га, возникают проблемы при возделывании почвы, сбыте, хранении и переработке продукции.

Вместе с тем личные сельские хозяйства не могут быть полноправными участниками рынка, поскольку они являются физическими лицами. Это приводит к проблемам с налогами на добавленную стоимость.

Фермеры не могут полноценно выходить на рынок и заключать договоры с трейдерами, так как Налоговым кодексом Украины предусмотрено, что они могут продавать продукцию только на основании актов закупок у физических лиц. Камнем преткновения становится огромное количество разрешительных документов и сфер контроля.

Органы исполнительной власти, которых насчитывается более двадцати, тем или иным образом могут вмешиваться в работу семейных ферм и хозяйств. Все это становится серьезным психологическим и материальным барьером для существования таких хозяйств.

ЗАКОН ЗАКОНУ РОЗНЬ

По мнению экспертов, в свете обсуждения нового закона сейчас остро стоят два вопроса — статус семейных фермерских хозяйств и процесс дерегуляции сельского хозяйства. С точки зрения потенциала экономики, если не

предоставить надлежащего социального статуса малым формам хозяйствования, то Украина становится на путь одновекторного развития. А это имеет немало минусов. Поэтому в будущем законе необходимо выписать положения, которые должны структурировать сельскохозяйственные формирования. Именно благодаря таким положениям, комплексно описывающим все плоскости взаимоотношений на селе, государство сможет выйти на производственную программу.

! Неопределенность статуса семейных фермерских хозяйств несет с собой ряд проблем и негативно сказывается на дальнейшем развитии сельских территорий. Внесение изменений в Закон «О фермерском хозяйстве» позволит фактически внести семейные фермы в рамки государственной аграрной политики. Согласно правкам закона семейные фермерские хозяйства будут создаваться на базе единоличных форм собственности. Часть из них — порядка 20 % готовы трансформироваться при условии создания благоприятной законодательной среды.

Кроме того, аналитики считают, что семейным фермерским хозяйствам необходимо оставить налоговые льготы. Потому что семейные фермы являются самым низким сегментом бизнеса в сельской местности, где много рабочих рук и мало рабочих мест. Поэтому сегодня аграрными экспертами разработаны предложения по внесению изменений и дополнений к Закону «О фермерском хозяйстве» в части урегулирования и законодательного обеспечения деятельности семейных фермерских хозяйств.

В Ассоциации фермеров и частных землевладельцев относятся довольно скептически к предложениям, поданным Минагропродом. Однако они признают, что проблему статуса семейных фермерских хозяйств необходимо решать. В Украине существует доминирующая часть людей, которая занимается сельскохозяйственным производством, но они не являются сельхозпроизводителями, в этом и заключается парадокс. Целая группа населения производит сельскохозяйственную продукцию для внутреннего рынка. Эта группа людей сегодня даже не имеет общего названия — хозяйства населения, домохозяйства, фермеры-единоличники. У них нет никакой социальной защиты и равных прав с участниками рынка. Вопрос заключается в том, как долго власть будет затягивать принятие жизненно необходимых реформ для сельских жителей и говорить о постепенном вступлении Украины в Европейский Союз, где не на словах, а на деле государство обеспечило достойные условия для фермеров.

ЕВРОПЕЙСКОЕ ФЕРМЕРСТВО

Сегодня много говорится о европейской интеграции нашего фермерства. В этой связи следует более детально

присмотреться к тому, с чем нам придется столкнуться. Во-первых, там существует Единая сельскохозяйственная политика Европейского Союза (ЕСХП). Прежде всего, это система сельскохозяйственного субсидирования и сельхозпрограмм в ЕС. На нее расходуется более 45 % бюджета ЕС. ЕСХП включает как прямые выплаты в виде субсидий за поля и землю, которая может быть культивирована, с помощью механизма поддержания цен, включая гарантии минимальных цен, импортных тарифов, так и квоты на определенные товары извне Европейского Союза. В настоящее время в большей мере проводятся реформы, уменьшающие контроль над импортом и распределение субсидий на землю, нежели на производство определенных культур. Детали выполнения этой схемы отличаются в разных странах-членах ЕС. ЕСХП — это интегрированная система мер, которая работает с помощью поддержания уровня цен на блага в рамках ЕС и субсидирования производства. Существует определенный набор механизмов:

- обложение налогами импорта применяется к определенным товарам, импортируемым в ЕС. Они устанавливаются на уровне, необходимом для увеличения мировой цены до целевого уровня ЕС. Целевая цена устанавливается как максимально желаемая цена этих товаров внутри ЕС;
- квоты на импорт используются как средство ограничения количества продуктов, импортируемых в ЕС. Некоторые страны-члены имеют договорные квоты, которые позволяют им продавать определенные товары внутри ЕС без тарифов. Это главным образом применимо к тем странам, у которых была торговая связь с данной страной-членом;
- внутренние интервенционные цены. Если внутренняя рыночная цена падает ниже интервенционного уровня — ЕС скупает товары для поднятия цены до интервенционного уровня. Интервенционные цены устанавливаются ниже, чем целевые цены;
- прямые субсидии для фермеров. Исторически эта мера задумывалась, как поощрение фермеров выбирать те культуры, которые субсидируются, и сохранять «внутренне выращенное» предложение. Субсидии главным образом выплачивались на землю, на которой выращивалась определенная культура, а не на общее количество произведенных культур. Реформа 2005 года разработала специальные субсидии в пользу фиксированных выплат, рассчитываемых только по площади культивируемой земли и для введения экологически чистых методов ведения сельского хозяйства. Реформа нацелена на обеспечение больших свобод для фермеров в выборе той культуры, на которую больший спрос, и уменьшение экономических стимулов перепроизводства;
- квоты на производство и выплаты за неиспользование земель были введены, как попытка предотвратить перепроизводство некоторых видов продуктов (таких как молоко, зерновые и вино), что привлекало субсидии по ценам, пре-

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

“

Любовь Молдован,
главный научный сотрудник Института экономики
и прогнозирования НАН Украины

Все возможности для полноценного вхождения личных крестьянских хозяйств в организованный рынок есть. Априори они уже являются фермерскими хозяйствами. По характеру организации труда, его производительности и многим другим показателям они ничем не уступают фермерским хозяйствам многих стран мира. Остается только определиться, кого можно считать фермерским хозяйством. В Польше, например, к ним относятся все, кто обрабатывает 1 гектар земли сельскохозяйственного и более. В США используют иной подход: здесь статус фермерского хозяйства получает тот, кто производит и реализует сельхозпродукции на сумму, которая как минимум составляет \$1000.

Семейные фермерские хозяйства могут в дальнейшем избежать поглощения агрохолдингами. Для этого стоит лишь воспользоваться опытом США, где в 60-е годы в сельской местности наблюдалась подобная ситуация: крупные корпорации поглощали небольшие хозяйства, что приводило к росту социального напряжения в стране. Проблема была решена с принятием антитрестовского закона. Согласно ему, несельскохозяйственным компаниям было запрещено заниматься сельскохозяйственной деятельностью и владеть сельскохозяйственными землями. Вместе с тем была внедрена политика, направленная на объединение фермеров, причем не только на производственном уровне, но и на уровне переработки выращенной продукции, ее хранения, сбыта, поставок материально-технических ресурсов и пр.

Источник: www.blog.vlasnasprava.info. Тарас Терновской, Национальный пресс-клуб по аграрным и земельным вопросам

вышающим рыночные. Необходимость хранить и размещать излишки производства явилось расточительством ресурсов и привело к падению репутации ЕСХП. Вторичный рынок эволюционировал, особенно по продаже квот на молоко, в то время как фермеры сделали использование «выплат за неиспользование земель» мнимым, например, оставляя неиспользованными те земли, которые трудно обрабатывать. В настоящее время выплаты за неиспользование земель приостановлены, оставаясь предметом

ТАБЛИЦА 2. ОРИЕНТИРОВОЧНЫЙ ПРОЕКТ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ СЕМЕЙНОЙ ПЕРЕПЕЛИНОЙ ФЕРМЫ

	Количество	Покупка с готовой инфраструктурой	Корм	Производительность	Рентабельность	Обслуживание и трудозатраты	Размер фермы
Поголовье. Начало проекта	300–500	6000–8000 грн	До 3 кг корма на 100 голов ежедневно (90 кг в месяц)	—	—	1 человек	15–20 м ²
Поголовье. Средний этап	700–1500	8000–12 000 грн	До 3 кг корма на 100 голов ежедневно (90 кг в месяц)	—	—	2 человека	20–25 м ²
Поголовье. Оптимальное	5000	30 000–35 000 грн	До 3 кг корма на 100 голов ежедневно (90 кг в месяц)	2200–2300 яиц в месяц (из расчета на 100 голов)	8–11 грн за десяток яиц; 50–65 грн за 1 кг охлажденного мяса	3–4 человека	70–80 м ² + отдельное помещение для молодняка (10–15 м ²)

принятия решения об их будущем, что приводит к повышению цен на некоторые блага и увеличению интереса к выращиванию биотоплива.

В реальных цифрах и положениях это выглядит внушительно по сравнению с практическим отсутствием помощи украинским фермерам и индивидуальным хозяйствам. В 2012 году, например, Европа потратила на поддержку сельского хозяйства €58,58 млрд, или более 40 % бюджета ЕС. В пересчете на площадь сельхозугодий в Европе получается, что господдержка составила около €325 на 1 гектар обрабатываемой земли. Дополнительно страны ЕС поддерживают локальных производителей из национальных бюджетов — это еще примерно плюс €80 на 1 гектар сельхозугодий. Таким образом, общая бюджетная поддержка в странах ЕС в 2009 году составила порядка €405 на 1 гектар угодий.

Крупнейшие получатели средств по линии ЕСХП — Франция (на нее приходится около 17 % выплат), Германия и Испания (примерно по 13 % каждая), Италия (около 11 %) и Великобритания (около 7 %). В среднем одно хозяйство получает около €12 200 субсидий в год, но выплаты на 1 гектар возделываемых угодий разнятся от €527 в Греции до €89 в Латвии (субсидии для новых членов ЕС значительно ниже).

И все же число частных фермерских хозяйств и семейных ферм в Европе неуклонно снижается: рентабельность мелких хозяйств все же ниже, чем крупных промышленных предприятий, и тут государственная поддержка уже не помогает. Одна из причин — борьба за высокое качество сельхозпродукции. В Евросоюзе это приводит к тому, что отрасль стала сильно зарегулированной: фермеру необходимо получать огромное число сертификатов и постоянно подтверждать соответствие ветеринарным требованиям на всех ступенях производства. Причина заключается в том, что мало фермеров продают свою продукцию конечному потребителю. Товар проходит по длинной цепочке, в которой ни одно звено не желает брать на себя полную ответственность за качество.

Свою негативную роль играет и разница в уровне жизни в разных странах Еврозоны. Так, Франция с ее высокими налогами и относительно высокой минимальной зарплатой (около €2000 до налогов) находится не в одинаковых условиях с Португалией или Грецией, где социальные налоги ниже и наемный работник обходится значительно дешевле. Поэтому французские фермеры стараются концентрироваться не столько в сфере цены, сколько в области качества. Одним словом, страны Евросоюза стремятся специализироваться на тех сегментах, в которых могут получить наибольшую эффективность. ●

ВИСТАВКИ

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ

НАПРИКІНЦІ ЖОВТНЯ У СТОЛИЦІ ПРОЙШЛА **ДЕСЯТА ЮВІЛЕЙНА МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА «ІНТЕРАГРО-2014»**, ЗІБРАВШИ У ТРЬОХ ПАВІЛЬЙОНАХ ВИСТАВКОВОГО ЦЕНТРУ «КІЇВЕКСПОПЛАЗА» ЗАГАЛЬНОЮ ПЛОЩЕЮ ПОНАД 30 000 М² ПРОВІДНИХ ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ ТА ОБЛАДНАННЯ З УСЬОГО СВІТУ. ЦЬОГО РОКУ У РОБОТІ ЗАХОДУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ БЛИЗЬКО 300 КОМПАНІЙ З УКРАЇНИ ТА 12 ІНШИХ КРАЇН

АНДРІЙ ВОРОБІЙОВ, директор компанії Great Plains

На виставці «ІнтерАГРО-2014» ми представляємо майже усі нові моделі. Вони входять у технологічні лінійки, які пропонує компанія Great Plains.

На стенді презентовано агрегат для внесення безводного аміаку, в якому застосована технологія точного висіву та внесення мінеральних добрив. На сьогодні це нова розробка.

Ми представляємо також сівалку точного висіву за технологією здвоєних рядів, яка дозволяє отримати регулярне збільшення врожайності соняшника і кукурудзи на 10–15 %. І це можливо при стандартному міжрядді 70 см. Принцип полягає у тому, що у рядку насіння розсувається в сторони з міжряддям 20 см між собою, розташовуючись у шахматному порядку. Таким чином, збільшується зона живлення кожної окремої рослини. Якщо при традиційному способі посіву використовується до 15 % корисної площі, то за даною технологією — до 45 %. Крім того, рослини можуть забирати освітлення на 100 %. До речі, ми вже маємо перші результати випробувань у господарствах України: отримували врожай, більший щонайменше на 10 %.

АНАТОЛІЙ ПЕНЗІН, комерційний менеджер компанії «КУН-Україна»

Цього року компанія KUN завітала на «ІнтерАГРО-2014» з кількома знаковими моделями. На стенді представлений агрегат LSB 1290 — це тюковий прес-підбирач, що виготовляє тюки висотою 90 см, шириною 120 см і довжиною до 3 метрів. Його модифікація — LSB 1290 iD — була відмічена у Ганновері на виставці «Агрітехніка-2013» срібною медаллю за інноваційну розробку, а на виставці «ІнтерАГРО-2014» — золотою. Власне інноваційність агрегату полягає в тому, що плунжер, який раніше був суцільний, зараз розділено на 2 частини, і він пресує тюк поетапно, один за одним, що, з одного боку, дозволяє формувати більш щільні тюки, а з іншого — використовувати менш потужний трактор.

Добре себе зарекомендував в українських господарствах плуг Challenger. На виставці експонований 8-корпусний агре-

гат під 300 к. с. Його основна особливість — це потужна ламана рама з січенням 220 x 200 мм, яка дозволяє копіювати рельєф поля, а також заглиблювати/виглиблювати частини плуга поетапно, не залишаючи, таким чином, необробленим ґрунт по краях поля.

ТАРАС РУНЦІВ, менеджер з продажів по Західному регіону компанії Horsch

Німецька компанія Horsch, перебуваючи вже 30 років на ринку, славиться точністю та ефективністю своїх продуктів на весь світ, адже саме ці принципи, що покладені в основу нашої техніки, дозволяють фермеру обробити більшу площу і зробити це якісно.

Серед новинок, презентованих на виставці, пропонуємо бункер для внесення міңдобрив, який встановлено на культиватор Tiger 4 MT. Принцип дії агрегату простий: дозування гранульованого міңдобрива відбувається за допомогою механіки — без електроніки чи пневматики. Дану модель ми запустили саме зараз, оскільки на ринку спостерігається певний попит. Наприклад, на сьогоднішній день понад 300 одиниць культиваторів Tiger MT вже успішно працюють у вітчизняних господарствах. Тобто господарства при мінімальних інвестиціях зможуть вносити добрива в землю.

У 2014 році гарно показала себе просапна сівалка точного висіву Maestro 24.70 SW. Агрохолдінг «Кернел» придбав навесні 16 одиниць, і кожна справно відпрацювала понад 3700 га. Модель відзначається високою продуктивністю: за добу може засіяти до 300 га, хоча у 2012 році був поставлений світовий рекорд із сівби — 448 га. У 24-рядному агрегаті передбачена можливість відключення кожної секції окремо за допомогою GPS — Section Control. Ще одна перевага — центральна подача насіння (бункер на 2000 кг) і міңдобрив (бункер на 7000 кг). Для великих господарств саме ця модель цікава ще й тим, що відрізняється маневреністю, оскільки бункер укріплено на великих колесах, тому будь-який переїзд не стане на заваді. ●

ИНТЕГРАЦИЯ

ЕВРОПЕЙСКАЯ ИДЕНТИФИКАЦИЯ И РЕГИСТРАЦИЯ. ПЕРВЫЙ ШАГ

НЕСМОТРЯ НА СЛОЖНУЮ СОЦИАЛЬНУЮ И ПОЛИТИЧЕСКУЮ СИТУАЦИЮ В СТРАНЕ, УКРАИНА МЕДЛЕННО, НО УВЕРЕННО **ДВИЖЕТСЯ ПО ЕВРОПЕЙСКОМУ ПУТИ**. РЕФОРМЫ И ИЗМЕНЕНИЯ, СВЯЗАННЫЕ С ЭТИМ ПРОЦЕССОМ, ПУСТЬ НЕБЫСТРО, НО НАЧИНАЮТ РЕАЛИЗОВЫВАТЬСЯ В РАЗЛИЧНЫХ СФЕРАХ ЭКОНОМИКИ. **В АГРАРНОМ СЕКТОРЕ**, КАК В ОДНОМ ИЗ ПЕРЕДОВЫХ В НЫНЕШНЕЙ ЭКОНОМИКЕ СТРАНЫ, НОВШЕСТВА ПРОЯВЛЯЮТСЯ БОЛЕЕ АКТИВНО, О ЧЕМ СВИДЕТЕЛЬСТВУЕТ НЕДАВНО ПОДПИСАННЫЙ ЗАКОН № 1648-VII «О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В НЕКОТОРЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ УКРАИНЫ ОТНОСИТЕЛЬНО **ИДЕНТИФИКАЦИИ И РЕГИСТРАЦИИ ЖИВОТНЫХ**» (ДАЛЕЕ — ЗАКОН № 1648). К ЧЕМУ ЭТО ОБЯЗЫВАЕТ АГРАРИЕВ? БУДЕТ ЛИ ЭТА ПРОЦЕДУРА ПОНЯТНОЙ, ПРАКТИЧНОЙ И НЕОБХОДИМОЙ? КАКОВЫ **ПРАКТИЧЕСКИЕ ПЛЮСЫ И МИНУСЫ** ДАННОГО НОВШЕСТВА?

БУКВА ЗАКОНА

Итак, Президент Украины Петр Порошенко подписал Закон № 1648, согласно которому вводится обязательная идентификация и регистрация в Едином государственном реестре животных всех сельскохозяйственных животных. Только в случае введения обязательной идентификации и регистрации всех сельскохозяйственных животных, как это предусмотрено законодательством Европейского Союза, государство может гарантировать потребителям, что они будут приобретать мясомолочную продукцию известного происхождения — зарегистрированных животных, состояние здоровья которых подлежит обследованию, а следовательно, такая продукция является безопасной.

Таким образом, посредством Закона № 1648 законодательство Украины приводится в соответствие с законодательством ЕС, создается система постоянного контроля за состоянием здоровья всех животных (КРС, свиней, лошадей, овец и коз) и ветеринарно-санитарным состоянием всех хозяйств страны. Чтобы обязать владельцев и тех, кто содержит животных, осуществлять идентификацию и регистрацию, Закон

№ 1648 устанавливает ответственность за нарушение законодательства в этой сфере. Одновременно предполагается, что в период до 01 января 2015 года такая ответственность к гражданам не применяется. Стоимость работ и услуг по идентификации и регистрации животных (табл.), которые содержатся и разводятся населением, будет компенсироваться за счет Государственного бюджета. Также предусмотрена возможность компенсации такой стоимости третьими лицами.

НЕОБХОДИМЫЕ ПОЯСНЕНИЯ

По мнению ряда отечественных экспертов аграрного сектора, Закон № 1648 является одним из так называемых евроинтеграционных законов. Он находится в рамках выполнения экономической части Соглашения с ЕС, даже немного опережая график, предусмотренный в оном. Одно из требований Соглашения заключалось в том, что весь скот, который потом выходит в виде мясной и мясомолочной продукции на рынок, должен быть зарегистрирован, также должны вестись реестры, которые позволят отслеживать происхождение животного. Реализация положений документа поможет, с одной стороны,

ДОПОВНЕННЯ ТА РОЗ'ЯСНЕННЯ до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин»

На засіданні Верховної Ради України 04 липня 2014 року був прийнятий у першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин» (реєстраційний № 4987-1). Окрім іншого, проект Закону передбачає внесення змін до статті про державну підтримку робіт з ідентифікації. Відповідно до прийнятого у першому читанні проекту Закону, стаття набуде наступного вигляду:

«Стаття 10. Державна підтримка робіт з ідентифікації та реєстрації тварин

Державна підтримка робіт з ідентифікації та реєстрації тварин надається для забезпечення ідентифікації і реєстрації великої рогатої худоби, що утримується і розводиться у господарствах населення.

Порядок використання коштів, що спрямовуються з Державного бюджету на проведення робіт з ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин, що утримуються і розводяться у господарствах фізичних осіб, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Кошти для державної підтримки робіт з ідентифікації та реєстрації тварин, сільськогосподарських тварин, що утримуються і розводяться у господарствах фізичних осіб, передбачаються у Державному бюджеті України».

Тобто:

1. Кошти на державну підтримку з питань ідентифікації та реєстрації тварин буде передбачено при формуванні бюджету України на кожен окремий рік.

Зміни до Держбюджету поточного року вноситися не будуть. Навіть якщо проект Закону буде прийнято, розглядати можливість фінансування ідентифікації державою почнуть при формуванні бюджету на 2015 рік.

Якщо Державним бюджетом не буде передбачено таке фінансування, ідентифікація та реєстрація тварин буде здійснюватися, як і зараз, за кошти власника.

2. Якщо з Державного бюджету України буде виділено кошти на ідентифікацію та реєстрацію ВРХ, яка утримується і розводиться у господарствах населення, розподілятися ці кошти будуть лише за умови прийняття постанови Кабміну, що встановить Порядок використання коштів, що спрямовуються з Державного бюджету на проведення робіт з ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин.

Саме цей Порядок визначатиме, на що будуть використані виділені кошти: на закупівлю матеріалів, на відшкодування вартості робіт і послуг з ідентифікації, які надаються власнику, або на компенсацію власнику тварини вартості її ідентифікації (при забої тварини, її продажу, отриманні будь-якої дотації на неї тощо). Куди ж саме будуть спрямовані кошти, виділені державою на підтримку, ще не відомо.

обезопасить внутренний рынок Украины, с другой — открыть путь на европейские рынки для отечественного производителя. Что это даст на практике? Появится возможность отслеживать эпидемиологическую ситуацию. Если вспыхивает эпидемия в каком-либо регионе, то по этим реестрам видно, откуда пришло мясо или молоко. В первую очередь, это вопрос безопасности потребителей.

Кроме того, как уже отмечалось собственно в Законе № 1648, регистрация будет бесплатной и компенсироваться государством. Предварительно можно сделать вывод, что будет создана определенная инфраструктура, которая возьмет на себя все хлопоты, связанные с регистрацией, а деньги будет получать из бюджета напрямую, так что аграриям это не будет стоить ни копейки. Законом ограничены

сроки регистрации — до 01 января 2015 года. С этого периода регистрация будет являться обязательной. До 01 января к украинским аграриям не будут применяться штрафные санкции за отсутствие регистрации животных. После этой даты — с большой долей вероятности.

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Несмотря на то, что у наших аграриев по поводу нового закона еще присутствуют двоякие чувства, весь западный мир (вернее его аграрии) уже давно живет по подобным правилам. В каждой из стран есть свои нюансы, но суть у всех одна: есть желание торговать на внешних рынках —

ТАБЛИЦЯ. ТИМЧАСОВІ ТАРИФИ НА РОБОТИ І ПОСЛУГИ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «АГЕНТСТВО З ІДЕНТИФІКАЦІЇ І РЕЄСТРАЦІЇ ТВАРИН» (ТАРИФИ ВВЕДЕНО В ДІЮ З 11 БЕРЕЗНЯ 2013 РОКУ)

Назва послуги		Ціна послуги без ПДВ	ПДВ	Разом з ПДВ
1. Ідентифікація тварин				
1.1. Велика рогата худоба (ВРХ)				
1.1.1.	Первинна ідентифікація ВРХ у господарствах юридичних осіб	35,00	7,00	42,00
1.1.2.	Первинна ідентифікація ВРХ у господарствах фізичних осіб	20,67	4,13	24,80
1.1.3.	Вторинна ідентифікація ВРХ, імпортованої з країн, де діє система ідентифікації відповідно до вимог ЄС	39,17	7,83	47,00
1.1.4.	Первинна ідентифікація ВРХ у господарствах юридичних осіб з самостійною обробкою документів	26,25	5,25	31,50
1.2. Свині				
1.2.1.	Комплект бирок для ідентифікації племінних свиней	18,83	3,77	22,60
1.2.2.	Первинна ідентифікація племінних свиней у господарствах юридичних осіб	19,17	3,83	23,00
1.2.3.	Комплект бирок, ідентифікація племінних свиней без бланку реєстраційного свідоцтва у господарствах юридичних осіб	33,00	6,60	39,60
1.2.4.	Комплект бирок, ідентифікація племінних свиней з бланком реєстраційного свідоцтва у господарствах юридичних осіб	40,00	8,00	48,00
1.2.5.	Ідентифікація товарних свиней у господарствах фізичних осіб	18,33	3,67	22,00
1.2.6.	Вторинна ідентифікація племінних свиней, імпортованих з країн, де діє система ідентифікації відповідно до вимог ЄС	30,00	6,00	36,00
1.3. Вівці та кози				
1.3.1.	Первинна ідентифікація овець і кіз у господарствах юридичних осіб	16,67	3,33	20,00
1.3.2.	Первинна ідентифікація овець і кіз у господарствах фізичних осіб	20,00	4,00	24,00
1.3.3.	Вторинна ідентифікація овець і кіз, імпортованих з країн, де діє система ідентифікації відповідно до вимог ЄС	20,00	4,00	24,00
1.4. Коні				
1.4.1.	Ідентифікація коня — варіант А (без родоводу)	24,00	4,80	28,80
1.4.2.	Ідентифікація коня — варіант Б (з родоводом)	27,92	5,58	33,50
Додаткові послуги з ідентифікації коней				
1.4.3.	Проведення графічного та письмового опису коня у господарствах фізичних осіб	30,67	6,13	36,80
1.4.4.	Проведення графічного та письмового опису коня у господарствах юридичних осіб	24,00	4,80	28,80
2. Послуги, пов'язані з замовленням дублікатів бирок і логістичними витратами				
2.1.	Замовлення пів-комплекту дублікатів бирок ВРХ	9,00	1,80	10,80

	Назва послуги	Ціна послуги без ПДВ	ПДВ	Разом з ПДВ
2.2.	Замовлення комплекту дублікатів бирок ВРХ	18,00	3,60	21,60
2.3.	Замовлення пів-комплекту дублікатів бирок для племінних свиней	7,50	1,50	9,00
2.4.	Замовлення комплекту дублікатів бирок для племінних свиней	15,00	3,00	18,00
2.5.	Замовлення пів-комплекту дублікатів бирок для овець і кіз	5,25	1,05	6,30
2.6.	Замовлення комплекту дублікатів бирок для овець і кіз	10,50	2,10	12,60
3. Послуги, пов'язані з замовленням бланків				
3.1.	Заміна одного бланку документа ВРХ	20,00	4,00	24,00
3.2.	Заміна двох бланків документів ВРХ	25,00	5,00	30,00
3.3.	Бланк дубліката паспорта ВРХ	20,00	4,00	24,00
3.4.	Бланк дубліката ветеринарної картки до паспорта ВРХ	20,00	4,00	24,00
3.5.	Бланк реєстраційного свідоцтва свиней	15,00	3,00	18,00
3.6.	Бланк дубліката реєстраційного свідоцтва свиней	15,00	3,00	18,00
3.7.	Бланк дубліката реєстраційного свідоцтва овець і кіз	15,00	3,00	18,00
3.8.	Бланк дубліката паспорта коня	30,00	6,00	36,00
4. Засоби ідентифікації				
4.1.	Одна бирка для ідентифікації товарних свиней у господарствах юридичних осіб і СПД	3,83	0,77	4,60
4.2.	Аплікатор для ВРХ, свиней	195,00	39,00	234,00
4.3.	Аплікатор для овець і кіз	175,00	35,00	210,00
4.4.	Мікрочіп з аплікатором	83,33	16,67	100,00
5. Книги				
5.1.	Книга (формат А4, 50 стор.)	20,00	4,00	24,00
5.2.	Книга (формат А4, 100 стор.)	25,00	5,00	30,00
5.3.	Один бланк для реєстрації групового переміщення товарних свиней у господарствах юридичних осіб і СПД	3,75	0,75	4,50

Наказом ДП «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин» від 21 травня 2013 року за № 71 внесено зміни до тимчасових тарифів на роботи та послуги з ідентифікації тварин, що затверджені наказом № 35 від 05.03.2013, а саме:

- встановлено тимчасовий тариф на послуги з видачі бланку-вкладиша до паспорта коня: варіант А — у розмірі 16,50 грн з ПДВ (13,75 грн без ПДВ, ПДВ 20 % — 2,75 грн); варіант Б — у розмірі 20,16 грн з ПДВ (16,80 грн без ПДВ, ПДВ 20 % — 3,36 грн);
- встановлено тимчасовий тариф на послуги із заміною паспорта коня у розмірі 36,00 грн з ПДВ (30,00 грн без ПДВ, ПДВ 20 % — 6,00 грн).

пройди сертификацию и регистрацию. Так, в США идентификация животных считается первоочередной задачей. На сегодня процедура не является обязательной и принудительной, но большинство молочных ферм применяет систему идентификации, и сейчас используется программа под названием «National ID». Правительство ныне предпринимает попытки ввести закон об обязательном использовании этой программы. Одна из наиболее распространенных форм идентификации животных — это сочетание бирки в ухе и электронного идентификационного датчика (ЭИД). Ушные бирки — это видимый элемент, который можно каждый день видеть и использовать. ЭИД — это электронная кнопка, которая вводится в ухо животного. Идентификация всех животных начинается с рождения и заканчивается, когда животное попадает на бойню. Регистрационные записи хранятся на каждой ферме, а электронный вариант доступен множеству различных пользователей. Стоимость одной такой бирки для крупного рогатого скота — около \$5.

В Нидерландах, к примеру, все поголовье крупного рогатого скота идентифицируется сразу после рождения самими фермерами. После идентификации (биркования) фермер обязан зарегистрировать (по телефону, через Интернет или в обычном письме) животное в национальной базе данных Бюро по идентификации. Бюро является подразделением Министерства сельского хозяйства. Идентификация и регистрация — обязательные процедуры в Нидерландах и других странах ЕС. Здоровье животных — основная причина создания обязательной системы идентификации животных.

НЫНЕШНИЕ УКРАИНСКИЕ РЕАЛИИ

Идентификация животных, которая на сегодня существует в Украине, носит фрагментарный характер, и основная цель ее — наблюдать за передвижением животных. Но и это удается лишь частично. Так, на многих хозяйствах идентификация введена. Есть она и в малом проценте частного сектора, но на мясокомбинате, молокозаводе и в магазине движение продукции не отслеживается вовсе. Суть же нововведенной системы заключается в том, чтобы контролировать движение и животных, и продукции, которую получает потребитель, — от производителя до полки в магазине.

По мнению аграриев, у нас государство для начала обязывает производителя цеплять животному бирку, идентифицировать его, иметь паспорт — и на этом все заканчивается. Дальнейшее отслеживание движения продукции отсутствует. Для того чтобы система работала эффективно, нужна именно система, а не ее отдельные элементы. Необходимо создать национальную базу данных, которая бы позволяла отслеживать качество продукции во время забоя, переработки и продажи включительно.

Кроме того, одно из назначений идентификации (как принято во многих странах) — это отслеживание эпизоотической ситуации. В Украине уровень содержания животных и ведения

хозяйства оставляет желать лучшего, а идентификация животных препятствует тому, чтобы животные с лейкозом, туберкулезом или любыми другими болезнями свободно перемещались по стране, как это было раньше.

КАК ЭТО РАБОТАЕТ? ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

В различных странах Европы, Южной и Северной Америки существуют различные системы идентификации и регистрации животных. В связи с широкомасштабным внедрением IT-технологий данные системы обслуживаются различными программами разного уровня сложности и с различными возможностями. Но все новшества и правила сводятся к тому, о чем говорилось выше: система может идеально использоваться не только в целях, для которых она создана (идентификация, регистрация и контроль перемещения животных). Она может быть частью интегральной системы, которая будет включать ветеринарный надзор, разведение КРС.

Использовать маркеры (предпочтительно ушные бирки) может сам фермер или полевые (технические) службы (государственные и частные ветеринарные службы, техники, центры разведения и селекции и т. д.). Регистрация животных и все сопутствующие процессы могут осуществляться через сетевое или подключение к базе данных через Интернет (рекомендуется для крупных хозяйств или боен) либо при помощи бумажной системы регистрационных карт и полевых служб. Наиболее эффективное решение зависит от местной технической инфраструктуры и распространения компьютеров. В базе данных должны регистрироваться все данные о крупном рогатом скоте, в том числе о его рождениях, смертях и перемещениях. Наиболее напряженная часть работы — регистрация перемещений между фермами. Учет перемещений обеспечивает компетентные органы, чтобы в случае вспышки заболевания можно было проследить перемещение животных в стадах и оперативно определить местонахождение подверженных заболеванию животных. Это важно для надзора за распространением заболевания и для планирования соответствующих мер в случае эпидемии.

Так как регистрация перемещений — весьма трудоемкий этап работы, впредь необходимо четко определить понятие «ферма». Пастбищные системы или деревни с пастбищными землями могут определяться как специальные «связанные» фермы, чтобы в будущем избежать излишнего учета перемещений.

В ЕС также разработана система идентификации и регистрации лошадей, которая основывается на описании экстерьера животных.

В общем, страны внедряют систему идентификации, регистрации и контроля перемещений животных с целью улучшения их здоровья, повышения качества статистических данных и уровня организации здравоохранения животных, а также развития сектора, в частности, с точки зрения получения субсидий. ●

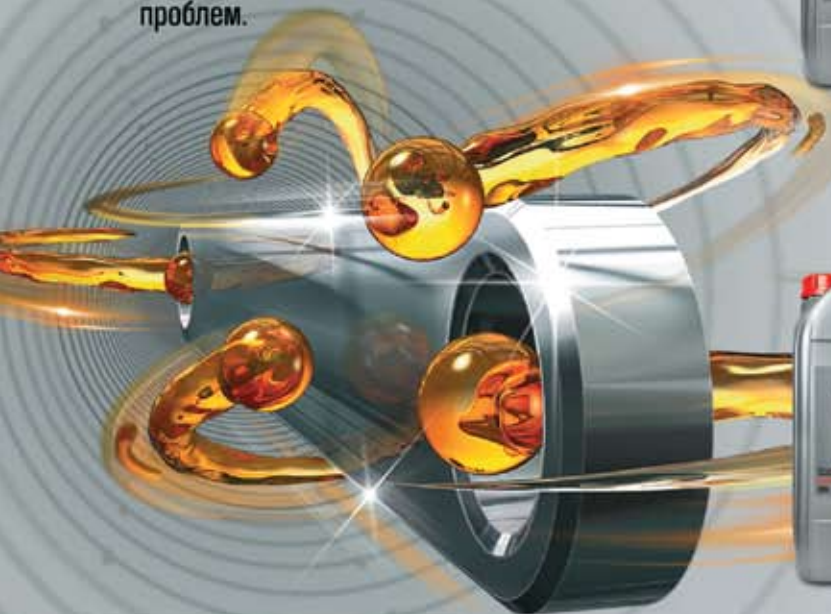
УВАГА! НОВИНКА!

CASTROL VECTON. МОТОРНА ОЛИВА, ЩО ДІЙСНО ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД ІНШИХ

Castrol Vecton – нова лінійка моторних олив, що була спеціально розроблена компанією Castrol для тих власників вантажівок, які хочуть отримати максимум від своїх машин та бізнесу. Оливи нової серії виготовлені за унікальною технологією System 5™, що забезпечує адаптацію до змінних умов роботи двигуна та дозволяє максимально збільшити його експлуатаційні показники.

Усі продукти нової серії Castrol Vecton пройшли розширені випробування в екстремальних умовах, щоб підтвердити свою здатність забезпечувати максимальні показники роботи двигуна.

Представляємо три повністю синтетичні моторні оливи нової лінійки, кожна з яких має унікальні характеристики для вирішення конкретних експлуатаційних проблем.

CASTROL VECTON LONG DRAIN 10W-40 LS

Олива зі знизеним вмістом сульфатної золи, фосфору і сірки (Low SAPS). Технологія System 5™ забезпечує підвищення експлуатаційних характеристик на 40%*.

ЗАСТОСУВАННЯ

Олива призначена для експлуатації з подовженими інтервалами заміни** у дизельних двигунах вантажних автомобілів і автобусів останніх поколінь, що відповідають екологічним нормам Euro 4 та Euro 5 та оснащені системами зниження токсичності відпрацьованих газів (включаючи сажеві фільтри), згідно зі специфікаціями автовиробників. Також може використовуватись у двигунах попередніх поколінь та у двигунах позашляхової техніки згідно зі специфікаціями.

CASTROL VECTON LONG DRAIN 10W-40

Олива для європейських дизельних двигунів комерційної техніки, що експлуатується з подовженими інтервалами заміни. Виготовлена за унікальною технологією System 5™.

ЗАСТОСУВАННЯ

Олива призначена для дизельних двигунів вантажівок і автобусів Scania. Також підходить для застосування у двигунах будь-якого виду техніки, що потребують моторної оливи з відповідністю специфікаціям ACEA E7 або E5.

CASTROL VECTON 10W-40 LS

Олива зі знизеним вмістом сульфатної золи, фосфору і сірки (Low SAPS). Технологія System 5™ забезпечує підвищення експлуатаційних характеристик на 40%*. Підвищена адаптивна здатність максимізує експлуатаційні характеристики двигуна навіть у важких умовах експлуатації.

ЗАСТОСУВАННЯ

Олива призначена для дизельних двигунів вантажних автомобілів і автобусів, що відповідають екологічним нормам Euro 4 та Euro 5.

Також може використовуватись у двигунах попередніх поколінь та у двигунах позашляхової техніки згідно зі специфікаціями.

ПЕРЕВАГИ

- Відмінна здатність нейтралізації шкідливих речовин, що утворюються в процесі роботи двигуна, яка зберігається упродовж усього інтервалу роботи оливи
- Мінімізація зносу деталей двигуна
- Запобігання утворенню відкладень на поршні навіть у важких умовах експлуатації

CASTROL VECTON 10W-40

Напівсинтетична моторна олива з унікальною технологією System 5™, що забезпечує підвищення експлуатаційних характеристик на 40%*.

ЗАСТОСУВАННЯ

Олива призначена для дизельних двигунів вантажівок і автобусів, а також будівельної, кар'єрної та сільськогосподарської техніки європейських і американських виробників.

ПЕРЕВАГИ

- Протистійть підвищенню в'язкості оливи, зберігаючи оптимальну витрату пального
- Запобігає утворенню відкладень на поршні, знижуючи споживання мастильного матеріалу
- Ефективно нейтралізує забруднення, сприяючи подовженню між сервісних інтервалів
- Захищає від зносу й корозії металеві пари тертя, подовжуючи строк служби деталей двигуна
- Протидіє агломерації сажі, запобігаючи погіршенню роботи двигуна впродовж усього строку між замінами оливи.

SYSTEM 5
TECHNOLOGY™

СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ, АБО ЯК АГРАРІЯМ ПДВ НЕ ПЛАТИТИ?

ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ (ДАЛІ — ПКУ) ПЕРЕДБАЧАЄ КІЛЬКА ВАРІАНТІВ ОПОДАТКУВАННЯ, З ЯКИХ **СІЛЬГОСПВИРОБНИКИ МОЖУТЬ ВИБРАТИ**. НАЙВІДОМІШІ З НИХ — ЦЕ **ПЕРЕХІД НА СПЛАТУ ЄДИНОГО ПОДАТКУ І ФІКСОВАНИЙ СІЛЬГОСППОДАТОК**. ПРОТЕ ІСНУЄ ЩЕ ОДНА МОЖЛИВІСТЬ — **ВИБРАТИ** ТАК ЗВАНИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ **РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ** У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ТА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА, А ТАКОЖ РИБАЛЬСТВА (ДАЛІ — СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА), ПЕРЕДБАЧЕНИЙ СТ. 209 ПКУ. І ХОЧА ЗОВСІМ НЕЩОДАВНО **НАД НИМ СКУПЧУВАЛИСЯ ХМАРИ** І В КМУ КІЛЬКА РАЗІВ ЗАЯВЛЯЛИ, ЩО, НАПЕВНЕ, **ОБМЕЖАТЬ МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ**, ЯКІ ЗАРОБЛЯЮТЬ БІЛЬШЕ 20 МЛН ГРН НА РІК, **АБО НАВІТЬ ЗОВСІМ ЙОГО ВІДМІНЯТЬ**, СХОЖЕ, ЩО МОЖЛИВІСТЬ КОРИСТУВАТИСЯ СПЕЦІАЛЬНИМ РЕЖИМОМ ОПОДАТКУВАННЯ ЗБЕРЕЖЕТЬСЯ І НАСТУПНОГО РОКУ. **ТОЖ З'ЯСУЄМО**, ЩО ЯВЛЯЄ СОБОЮ ЦЕЙ РЕЖИМ І **КОМУ ВІН МОЖЕ БУТИ КОРИСНИЙ**

ЯК НЕ ПЛАТИТИ ПДВ?

Нагадаємо, що відповідно до пп. 209.15.2 ПКУ діяльністю у сфері сільського господарства вважається:

- виробництво продукції рослинництва, а саме рослинних культур, а також вирощування фруктів і овочів, квітів і декоративних рослин (у відкритих або закритих ґрунтах), грибів, насіння, прянощів, саджанців і водоростей, а також їх обробка, переробка або консервація;
- виробництво продукції тваринництва, а саме свійських сільськогосподарських тварин, птахівництва, кролівництва, бджільництва, а також розведення шовкопрядів, змії та інших плазунів або слимаків та інших наземних ссавців, безхребетних і комах, а також їх обробка, переробка або консервація;
- надання послуг іншим сільгосптоваровиробникам (юридичним особам) та/або фізичним особам з використанням сільськогосподарської техніки, крім надання її у фінансову оренду (лізинг).

Зазначимо також, що в п. 209.17 ПКУ детально прописані види діяльності, на які поширюється спеціальний режим опо-

даткування. Фактично в нормі, де описується спеціальний режим оподаткування, мова йде про особливий порядок слати ПДВ. Що ж він передбачає?

Відповідно до спеціального режиму оподаткування сума ПДВ, нарахована сільськогосподарським підприємством на вартість поставлених ним сільськогосподарських товарів (послуг), **не підлягає сплаті до бюджету та повністю залишається в розпорядженні такого підприємства**. Зазначена сума використовується для відшкодування суми ПДВ, сплаченої постачальнику, а за наявності залишку від такої суми податку — **на інші виробничі потреби**.

Таким чином, згідно з п. 3 Порядку визначення сум податків і зборів, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг за операціями, які здійснюються на митній території України, затвердженого наказом ДПА України від 29.03.2011 № 167, розрахунок не внесених до Державного бюджету сум податку на додану вартість сільськогосподарським підприємством здійснюється за наступним алгоритмом:

СП = ПЗ декларацій,

де **СП** — сума пільг;

ПЗ декларацій — сума податку на додану вартість, яка залишається у розпорядженні сільськогосподарського

підприємства або спрямовується на спеціальний рахунок сільськогосподарського підприємства відповідно до податкових декларацій з податку на додану вартість (скорочена або спеціальна).

Якщо ж сума ПДВ, сплачена постачальнику, перевищує суму податку, нараховану за операціями з постачання сільськогосподарських товарів (послуг), то різниця **не підлягає бюджетному відшкодуванню** і зараховується до складу податкового кредиту наступного податкового періоду. Що ж стосується експорту сільськогосподарських товарів, то виробник, що застосовує спеціальний режим оподаткування, має право на бюджетне відшкодування ПДВ на загальних підставах.

Суми ПДВ, сплачені покупцями сільгосппродукції, **акумулюються** сільськогосподарськими підприємствами на спеціальних рахунках, відкритих в установах банків або в органах Держказначейства. Порядок акумулювання сільськогосподарськими підприємствами сум податку на додану вартість на спеціальних рахунках, відкритих у банках та/або органах, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, затверджений постановою КМУ від 12.01.2011 № 11. Зазначимо, що, на думку податківців, сільськогосподарське підприємство має право оплачувати за рахунок коштів, що акумульовані на спеціальному рахунку, **повну вартість товарів і послуг**, які призначені для використання у виробництві сільськогосподарської продукції, у тому числі ПДВ, який нараховується постачальником на вартість таких товарів (послуг).

Важливою особливістю спеціального режиму є те, що на покупцеві, який купує сільськогосподарські товари в «спецрежимника», цей факт ніяк не позначається: він включає суму сплаченого ПДВ до податкового кредиту на загальних підставах.

ХТО МОЖЕ ЗАСТОСОВУВАТИ СПЕЦРЕЖИМ?

Відразу звернемо увагу, що зазначений режим може застосовувати не будь-яке підприємство, пов'язане з агропромисловим комплексом, а лише те, що, по-перше, вважається сільськогосподарським підприємством у розумінні ПКУ, а по-друге, відповідає певним критеріям, передбаченим кодексом.

Сільськогосподарським підприємством вважається підприємство, основною діяльністю якого є постачання вироблених (наданих) ним сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих основних фондах, **а також на давальницьких умовах**, в якій питома вага вартості

сільськогосподарських товарів* (послуг) становить **не менш як 75 %** вартості всіх товарів (послуг), поставлених **за 12 попередніх послідовних звітних податкових періодів** сукупно**. Зазначимо, з метою розрахунку такої питомої ваги до складу основної діяльності сільгосппідприємства не включаються оподатковувані операції з постачання основних фондів, якщо такі операції не були постійними і не становили окремої підприємницької діяльності. Розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.12.2011 № 772.

Таким чином, основним критерієм для віднесення підприємств до категорії сільськогосподарських є виробництво у відповідних обсягах сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих основних фондах. Нагадаємо, що згідно з ПКУ до першої групи основних фондів також включено земельні ділянки.

Статтю 125 Земельного кодексу України передбачено, що право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають **з моменту державної реєстрації цих прав**. Право власності та користування земельною ділянкою оформлюється відповідно до Закону України від 01.07.2004 № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Що ж стосується оренди землі, то відповідно до ст. 25 Закону України від 06.10.1998 № 161-XIV «Про оренду землі» орендар земельної ділянки зобов'язаний, зокрема, приступати до використання земельної ділянки в строки, встановлені договором оренди землі, зареєстрованим в установленому законом порядку. Отже, відповідно до наведених норм виникнення права власності чи користування земельною ділянкою пов'язане із державною реєстрацією відповідного правового акта, на підставі якого таке право надане.

Сільськогосподарська продукція, вироблена (вирощена) на земельних ділянках, стосовно яких **не оформлені належним чином договори оренди**, для цілей оподаткування ПДВ в умовах спеціального режиму **не може вважатися власне виробленою** (Лист Міністерства доходів і зборів України від 17.09.2013 № 12593/5/99-99-19-04-02-16).

Слід також пам'ятати, що спецрежим **не поширюється на виробників підкацизних товарів**, крім підприємств, які поставляють виноматеріали (коди згідно з УКТЗЕД — 2204 29 і 2204 30).

Також зауважимо, що обробка чи переробка продукції, одержаної підприємством, вважається діяльністю у сфері сільського і лісового господарства та рибальства за умови,

* Сільськогосподарськими вважаються товари, зазначені у товарних групах 1-24, товарних позиціях 4101, 4102, 4103, 4301 згідно з УКТЗЕД.

** Для новоутвореного сільгосппідприємства, яке провадить господарську діяльність менше ніж 12 календарних місяців, така питома вага сільськогосподарських товарів (послуг) розраховується за наслідками кожного окремого звітного податкового періоду

якщо така продукція вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку (крім їх придбання в інших осіб) (КВЕД: 05.01.0, 15.11.0, 15.12.0, 15.13.0, 15.20.0, 15.31.0, 15.32.0, 15.33.0, 15.41.0, 15.42.0, 15.43.0, 15.51.0, 15.61.0, 15.62.0, 15.71.0, 15.81.0, 15.83.0, 15.85.0).

ПОТРІБНА РЕЄСТРАЦІЯ

Сільськогосподарське підприємство має зареєструватися як суб'єкт спеціального режиму оподаткування у податковому органі за основним місцем обліку. Порядок такої реєстрації передбачений розділом VI Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість, яке затверджене наказом Міністерства доходів і зборів України від 16.01.2014 № 26 (далі — Положення № 26). У реєстрі суб'єктів спеціального режиму оподаткування, крім загальних відомостей, передбачених для реєстрації платників ПДВ, повинен міститися перелік видів діяльності такого сільськогосподарського підприємства, на які поширюється дія спеціального режиму. Заява про реєстрацію підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування ПДВ за формою № 1-РС (додаток 7 до Положення № 26) має бути подана до контролюючого органу **не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду**, з якого така особа бажає перейти на застосування спеціального режиму, та у місяці, який передує початку такого податкового періоду. Рішення про включення до реєстру (або про відмову щодо включення) податковий орган має прийняти **протягом 5 робочих днів** від дати надходження заяви.

Сільськогосподарське підприємство як суб'єкт спеціального режиму оподаткування не має права реєструватися суб'єктом спрощених систем оподаткування, які передбачають порядок сплати ПДВ, відмінний від загальних норм розділу V ПКУ.

АЛЕ Є ОДНЕ «АЛЕ»...

Проте, як це зазвичай буває, є й неприємні моменти. Один із них пов'язаний із необхідністю ретельно відслідковувати, чи не перевищила на протязі попередніх 12 послідовних звітних періодів питома вага несільськогосподарських товарів чи послуг 25 %. Якщо це все ж таки відбудеться, на підприємство очікують досить неприємні наслідки.

Перш за все на нього перестане поширюватись спеціальний режим оподаткування. Тому потрібно визначити податкове зобов'язання з ПДВ за підсумками звітного податкового періоду, в якому було допущено таке перевищення, і **сплатити податок до бюджету**.

По-друге, податківці виключають таке підприємство з реєстру суб'єктів спеціального режиму оподаткування. По-

вторне ж включення можливе лише після закінчення наступних 12 послідовних звітних податкових періодів (тобто фактично через рік).

Слід однак пам'ятати, що, якщо суб'єкти спеціального режиму оподаткування не можуть самостійно покрити збитки (якщо тільки ті не були застраховані), що виникли внаслідок дії обставин непереборної сили, вони мають право продовжити строк застосування спеціального режиму навіть **без дотримання розміру зазначеної питомої ваги**.

НЕ ЗАБУВАЄМО ПРО ЗВІТНІСТЬ

Несплата ПДВ до бюджету не звільняє підприємство від звітування з цього податку. Таке підприємство подає податкову декларацію у строки та в порядку, що встановлені для інших платників податку. Платники податку, які застосовують спеціальний режим, крім декларації 0110, подають податкову декларацію з позначкою «0121»/«0122»/«0123», яка є невід'ємною частиною звітності за відповідний звітний період. До такої податкової декларації включаються лише ті операції, що стосуються спеціального режиму. Порядок заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість затверджено наказом Міністерства доходів і зборів України від 13.11.2013 № 678. Нагадаємо, що термін подання декларації залежить від того, який податковий період (місяць чи квартал) обраний платником податку. Так, якщо звітний період дорівнює **календарному місяцю**, декларація подається **протягом 20 календарних днів**, наступних за останнім календарним днем звітного місяця. Якщо ж звітний період дорівнює **календарному кварталу**, декларацію потрібно подати **протягом 40 календарних днів**, наступних за останнім календарним днем такого звітного кварталу.

ПОЗА РЕЄСТРАЦІЮ...

Звернемо увагу, що у тій же ст. 209 ПКУ міститься норма, яка дозволяє сільськогосподарським підприємствам **усіх форм власності**, які відповідають встановленим критеріям, але не обрали спеціального режиму оподаткування та є платниками ПДВ на загальних підставах, також **не сплачувати ПДВ**. Відповідно до п. 209.18 ПКУ сума ПДВ за реалізовані такими підприємствами **молоко, худобу, птицю, вовну власного виробництва, а також за молочні продукти, молочну сировину і м'ясопродукти**, вироблені у власних переробних цехах, повністю **залишається у розпорядженні** цих підприємств і спрямовується на підтримку власного виробництва тваринницької продукції. У разі, якщо виготовлені або придбані ТМЦ використовуються частково для виготовлення згаданих товарів, а частково — для інших товарів (послуг), сума сплаченого (нарахованого) податкового кредиту розподіляється, виходячи з частки використання таких ТМЦ в операціях сільськогосподарського виробництва та, відповідно, в інших операціях. ●

ПРАКТИЧЕСКИЙ ПОДХОД

ИНТЕРВЬЮ

ПАКЕТНЫЕ РЕШЕНИЯ ПО УПРАВЛЕНИЮ РИСКАМИ ДЛЯ ПРЕДПРИЯТИЙ АПК

*Сельское хозяйство, ввиду своей непосредственной зависимости от ряда природных условий, подвергается разнообразным непредвиденным рискам. Поэтому для данного сектора экономики страхование — важнейший инструмент работы. Страховая компания «АХА Страхование» — представитель страхового бренда № 1 в мире, следует цели создавать страховые продукты, наиболее соответствующие потребностям каждого клиента. И сегодня с **Вячеславом Гавриленко, вице-президентом «АХА Страхование»**, мы обсуждаем продукты, которые предлагает компания.*

АПК: Как показывает опыт, аграриев чаще всего интересуют комплексные пакетные решения по страхованию. Что в этом ключе на сегодня предлагает «АХА Страхование»?

Вячеслав Гавриленко: Действительно, на такие продукты есть спрос. Поэтому наша компания и готова предложить аграрным корпорациям комплекс решений по управлению рисками, который включает продукты по страхованию имущества, сельскохозяйственных посевов, животных и специализированной техники сельскохозяйственного назначения. Они имеют ряд конкурентных преимуществ. К примеру, по страхованию имущества они следующие:

- страхование всего движимого и недвижимого имущества предприятия на базе широкого покрытия «Все включено» с выплатой страхового возмещения без учета износа (по договору покрывается ущерб, наступивший в результате любых непредвиденных событий, кроме тех, которые являются исключением по договору);

- страхование товарных запасов с возмещением части упущенной прибыли, которую страхователь ожидал получить от их реализации;

- страхование товарных запасов по фактическим остаткам на складах. Покрытие предусматривает регулярную корректировку страховой суммы в течение действия договора страхования в соответствии с фактической стоимостью остатков товара за каждый отчетный период, что позволяет снизить общую стоимость страхового покрытия по сравнению с классическим подходом страхования товаров на сумму их среднемесячных остатков;

- страхование стационарных машин и оборудования от поломок с возмещением поврежденного в результате таких поломок сырья, которое перерабатывается на застрахованном оборудовании.

АПК: Но аграрии рискуют и урожаем...

В. Г.: Я бы добавил, что это наиболее существенные риски. Поэтому «АХА Страхование» разработала решения по страхованию как раз сельскохозяйственной продукции, которые включают:

- программы страхования животных, в зависимости от потребностей клиентов — от наиболее узкого страхования с покрытием огневых рисков и противоправных действий третьих лиц до наиболее широкого с покрытием болезней, включая эпизоотии;

- программы классического страхования посевов сельскохозяйственных культур на период перезимовки;

- программы по страхованию будущего урожая на весенне-летний период от всевозможных рисков, которые могут привести к неурожаю;

- программы на весь период выращивания сельскохозяйственных культур;

- индексное страхование посевов.

Особое внимание стоит уделить последнему продукту, поскольку он является сравнительно новым. Индексное страхование — это качественная альтернатива традиционным видам страхования посевов, которые характеризуются относительной сложностью администрирования, а также не всегда могут учитывать позитивное влияние диверсификации крупного бизнеса, в том числе на стоимость страхования. Индексное страхование является более гибким.

Несмотря на такие преимущества, на украинском рынке недостаточно опыта их внедрения, поэтому АХА выступает партнером по фронтингу швейцарской компании Swiss Re Corporate Solutions — глобального лидера данного рынка, имея на сегодняшний день целый ряд успешных совместных проектов.

АПК: Что предлагает компания по направлению страхования техники — еще одного достаточно уязвимого инструмента аграриев?

В. Г.: Для этого у нас разработана программа страхования спецтехники сельскохозяйственного назначения (тракторы, комбайны, зерноуборочные машины и пр.) от «АХА Страхование». Решение предусматривает возможность страхования техники от имущественных рисков по месту ее хранения (простоя) или по рискам КАСКО на время ее эксплуатации и транспортировки на специально предназначенном транспортном средстве по цене, которая значительно ниже стоимости приобретения трех полисов: КАСКО, имущества и грузов. ●

ОЛЬГА ДАВЫДОВА,
заведующая отделом химического регулирования стресс-стойкости растений, Институт биоорганической химии и нефтехимии

ВЛАДИМИР ПРИТУЛЯК,
заместитель директора НПК «Аватар»

ИБРАГИМ ГАБИДУЛИН,
исполнительный директор Gras Savoye Ukraine

НАНОТЕХНОЛОГИИ КАК СОСТАВНАЯ ЧАСТЬ АГРОСТРАХОВАНИЯ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ВЫГОДА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НОВЫХ РАЗРАБОТОК ПРИ СТРАХОВАНИИ УРОЖАЯ

НАВЕРНОЕ, МНОГИМ ЗНАКОМЫ ТЕРМИНЫ «НАНОТЕХНОЛОГИЯ» И «НАНОМАТЕРИАЛЫ», ОДНАКО СПЕЦИАЛИСТЫ МОГУТ ПО-РАЗНОМУ ОТНОСИТЬСЯ К **ШИРОКОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ** НАНОТЕХНОЛОГИЙ В РАСТЕНИЕВОДСТВЕ, ЖИВОТНОВОДСТВЕ И ВЕТЕРИНАРИИ ПО ТОЙ ПРОСТОЙ ПРИЧИНЕ, ЧТО НА СЕГОДНЯШНИЙ ДЕНЬ ДОСТОВЕРНО НЕ ОПРЕДЕЛЕНЫ ВСЕ **ВОЗМОЖНЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ИХ ПРИМЕНЕНИЯ** КАК ДЛЯ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ, ТАК И ДЛЯ ЗДОРОВЬЯ ЧЕЛОВЕКА. НО ЭТИ ОПАСЕНИЯ КАСАЮТСЯ ИСКЛЮЧИТЕЛЬНО НАНОМАТЕРИАЛОВ, СОДЕРЖАЩИХ **ОТДЕЛЬНЫЕ ЧАСТИЦЫ** ИЗ ГРУПП АТОМОВ РАЗМЕРОМ ОТ 1 ДО 100 НМ (1 НМ = 10^{-9} М)

ОСНОВА ПРИМЕНЕНИЯ

В настоящее время под термином «нанотехнология» подразумевают совокупность методов и приемов, обеспечивающих возможность создавать и модифицировать объекты, включающие компоненты с размером частиц менее 100 нм, имеющие принципиально новые свойства и позволяющие их интеграцию в полноценно функционирующие системы микромасштаба.

Наноматериалы обладают уникальными свойствами и поэтому широко и всесторонне изучаются во всех передовых странах мира. Под эгидой ООН (ФАО) финансируется 160 проектов использования нанотехнологий в сельском хозяйстве. Правительство США инвестирует до \$1,2 млрд в год для внедрения нанотехнологий в АПК, что обеспечивает до \$20 млрд прибыли при производстве продуктов питания. Огромные инвестиции в разработку нанотехнологий для сельского хозяйства обоснованы имеющимися на сегодняшний день убедительными доказательствами того, что разрабатываемые технологии реально позволяют:

- повысить безопасность производства и качество продукции;

- сократить затраты при выращивании сельхозкультур;
- улучшить качество посевного материала;
- снизить фитозаболеваемость и повысить устойчивость растений к действию различных стресс-факторов: водного, температурного, солевого и др.;
- повысить урожайность и улучшить качество растениеводческой продукции.

В таких странах, как Япония, США, Канада, Белоруссия и ряде других, уже широко применяют наноматериалы в растениеводстве как для предпосевной обработки семян, так и при опрыскивании вегетирующих растений в определенные фазы их развития. Это и новейшие средства защиты растений, и 4- и 7-компонентные наномикроудобрения. Никаких отрицательных последствий использования наноматериалов при этом не выявлено.

УКРАИНСКИЕ РАЗРАБОТКИ

Если говорить о возможностях украинских специалистов, то стоит уделить внимание 16-компонентному микроэлементному комплексу «Аватар-1». Он не содержит наночастиц, но отнести его к наноматериалам можно с учетом того,

что технология его производства содержит стадию нанотехнологии. А именно: в деионизированной воде эрозионно-взрывным методом, запатентованным в Украине, из биогенных металлов высочайшей степени чистоты получают коллоидные растворы этих металлов с размером металлочастиц от 1 до 100 нм. На следующей стадии эти частицы хелатируют с три- и дикарбоновыми органическими кислотами, участвующими в растениях в цикле Кребса и других обменных процессах, т. е. эти кислоты являются для растений не антагонистами или токсикантами, а необходимыми, полезными, «родными». Важно отметить, что процесс хелатирования проводят до полного перехода наночастиц металла в его ионную форму, окруженную молекулами органических кислот — лимонной, янтарной, другими или их смесью. Таким образом, отпадают все опасения, касающиеся последствий использования наночастиц. Они просто отсутствуют в препарате.

Почему очень важно в системе минерального питания растений, в частности в растениеводстве Украины, применять микроудобрения, микроэлементные комплексы? Хорошо известно, что без таких микроэлементов, как Cu, Mn, Zn, Mo, Co, Fe, B и Mg, невозможен в растениях синтез комплекса ферментов, от активности которых зависит продуктивность растений, их устойчивость к таким стресс-факторам, как фитозаболевания, низкие и высокие температуры, дефицит влаги, засоление, гипоксия, повышенная солнечная радиация. Кроме того, микроэлементы способствуют повышению эффективности усвоения растениями азота, фосфора, калия и серы как из удобрений, так и из почвы.

В составе микроэлементного комплекса «Аватар-1», кроме микроэлементов Cu, Mn, Zn, Mo, Co, Fe, B и Mg, входят также важные для роста и развития растений ультрамикроэлементы: Se, Ge, Ti, La, Ag, Ni, V и I. Ионы меди, серебра и железа придают препарату противомикробные свойства, а обогащение вследствие применения «Аватара-1» растениеводческой продукции селеном и германием является чрезвычайно важным с точки зрения профилактики многочисленных тяжелых заболеваний (онкологических, сердечно-сосудистых, инфекционных, глазных, заболеваний нервной и эндокринной систем, нарушения репродуктивной функции и пр.) не только у людей, но и у сельскохозяйственных животных.

С использованием «Аватара-1» для предпосевной обработки семян озимой пшеницы и подкормки вегетирующих растений в отделе химического регулирования стресс-стойкости растений (Институт биоорганической химии и нефтехимии) проведены многочисленные лабораторные, вегетационные и полевые опыты. В результате проведенных вегетационных опытов было установлено, что применение «Аватара-1» для обработки семян пшеницы способствует формированию значительно более развитой и физиологически активной корневой системы: на 20–27 % увеличивается количество боковых корней, их длина, почти на 70–90 % увеличивается

количество корней 3-го порядка, более чем на 20 % увеличивается длина корня, т. е. глубина проникновения его в почву. Усиливается выделение корневой системой органических кислот, которые растворяют и делают доступными для растений труднорастворимые минеральные почвенные фосфаты прикорневого грунта. Кроме того, этот препарат усиливает более чем на 30 % ацидофицирующую активность корневой системы, т. е. интенсивность поглощения ею питательных катионов, например калия или аммония, выделяя при этом в почву ионы водорода, что также способствует увеличению растворимости и доступности для растений фосфорсодержащих соединений почвы и удобрений.

В настоящее время доказано, что увеличение ацидофицирующей активности корневой системы злаков положительно коррелирует с их зерновой продуктивностью.

По результатам проведенных полевых опытов достоверно можно констатировать следующее.

Применение «Аватара-1» при выращивании озимой мягкой пшеницы положительно влияет на структурные показатели урожая: способствует увеличению озерненности головного колоса с 33,7 шт. до 42,4; массы 1000 зерен — с 46,3 г до 50,8 г; зерновой продуктивности 1 растения — с 1,68 до 2,30 г. Урожай зерна увеличивается с 52,2 ц/га до 64–71 ц/га, т. е. на 12–19 ц/га. Классность зерна повышается на единицу — с 3-го до 2-го класса. Вынос фосфора урожаем зерна превышает контроль на 28–32 %, вынос азота — на 44–70 %. Максимальный вынос этих элементов урожаем зерна отмечен в вариантах с использованием «Аватара-1» в двух технологических операциях — для предпосевной обработки семян и двух последующих весенних подкормок вегетирующих растений — в фазе кущения и выхода в трубку.

ЦЕННОСТЬ ДОСТИЖЕНИЙ

И еще один важный аспект. Во время исследований в зерне полученного урожая определяли содержание биогенных микроэлементов. Оказалось, что «Аватар-1» способствовал более эффективному усвоению растениями не только фосфора и азота, но и биогенных микроэлементов, входящих в почвенные минералы. В результате зерно пшеницы, полученное с применением при ее выращивании комплекса «Аватар-1», содержало больше, чем зерно контрольного варианта, Mn — на 30–43 %, Cu — на 17–25 %, Zn — на 27–65 %, S — на 16–32 %, Mg — на 12–18 %, Si — на 17–33 %, Mo — в 1,7–2,6 раза, Fe — на 14–42 %. Если содержание селена в контрольном зерне было на уровне

ФОТО 1. В Черкасской области, с. Вербивка, был проведен комплекс мероприятий по восстановлению посевов сахарной свеклы.

ФОТО 4. Поле на 15-й день после градобоя. Комплекс бактерий и микроэлементов внесли на 8-й (следы опрыскивателя видны).

ФОТО 2. 21 мая выпал град, который очень сильно повредил посевы.

ФОТО 5. Прошло время, полезные бактерии размножились, и сбалансированное минеральное питание стало более доступным растущим растениям! Восстановилось до 80 % культур.

ФОТО 3. На шестой день после градобоя лишь фотоаппарат позволил зафиксировать чуть ли не лунные кратеры от «метеоритов-градинок».

следовых количеств, то опытный образец содержал 13–14 мг Se/кг зерна.

Повышение содержания микроэлементов в зерне говорит о его более высокой биологической ценности и лучшей кондиции, технологичности при использовании его в качестве посевного материала.

Второй важный аспект. В прошлом и позапрошлом годах осенние всходы попадали под ночные осенние заморозки до -6°C при отсутствии снежного покрова. На следующий день мы выкопали растения и определили содержание в их листьях свободного пролина. В листьях растений, выращиваемых с предпосевной обработкой семян «Аватаром-1», содержание пролина было в 5–6 раз больше и составляло 36–43 мг/г а. с. в., в листьях контрольных растений пролина содержалось 7 мг/г а. с. в. Известно, что аминокислота пролин является важнейшим элементом защитной системы рас-

ФОТО 6. Поле в оптимальном состоянии.

ФОТО 7. Урожай был успешно собран.

тений. Он обладает осморегуляторными, протекторными, антиоксидантными, энергетическими и другими функциями, направленными на поддержание клеточного гомеостаза и стабилизацию клеточных мембран в условиях стресса (температурного, водного, солевого и др.), активизирует процесс адаптации растений к этим стрессам.

Таким образом, «Аватар-1», примененный только для предпосевной обработки семян, повысил зимо- и морозостойкость растений озимой пшеницы. В результате весной количество растений на опытных участках на 10–12 % превышало их количество на контроле.

Результаты проведенных исследований свидетельствуют о том, что применение микроэлементного комплекса «Аватар-1» при выращивании озимой мягкой пшеницы в двух технологических операциях — для предпосевной обработки семян и двухразовой подкормки вегетирующих растений —

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

Владимир Притуляк, заместитель директора НПК «Аватар»

Что такое современная агробиокомплексная технология? Это собранные в одних руках Академии профессионалов (ассоциация неформальная, но состоящая из юридических лиц — производителей современных препаратов и физических лиц — разработчиков, испытателей и внедренцев) до двух десятков самых старых препаратов — бактериальных, но с обновленными усиленными штаммами бактериальных культур, и самых новых — макро- и микроэлементов, полученных физическим способом: с помощью электроимпульсов с чистотой элементов с двумя девятками после запятой и с чистотой воды 99,999 99 %. Носители этих препаратов и всех агрохимикатов баковых смесей — полисахариды, полученные с помощью бактерий и превосходящие по качественным показателям известные зарегистрированные аналоги. Рассказать о всех слагаемых препаратов и способах их применения коротко — неблагодарное занятие, но критерий истины — практика.

Самое главное в нашей технологии — это не спасение утопающих, а недопущение вариантов потопления, их минимизация, ведь с природой не всегда возможно договориться. И наша цель — не только многократная окупаемость посредством прибавок в количестве и качестве выращенной продукции, ее семенного потенциала. Но и тот факт, что все это уже возможно при минимизации химических пестицидов с одновременным повышением плодородия почвы, снижением ее пестицидной зараженности, фитосанитарным оздоровлением и получением продукции с полей, садов и ферм более здоровой, полезной — с меньшим количеством нитратов, тяжелых металлов, радионуклидов, но с большим количеством витаминов, аминокислот, белков и биогенных микроэлементов.

целесообразно, экологически и экономически оправдано: обеспечивает значительное повышение урожая, качества и биологической ценности зерна, стойкость растений к воздействию различных стрессов, позволяет снизить дозы применения фосфорных и азотных удобрений.

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРЕПАРАТА «АВАТАР-1» ДЛЯ УМЕНЬШЕНИЯ ЗАТРАТ НА ВЫПЛАТЫ СТРАХОВЫХ ВОЗМЕЩЕНИЙ

1. В технологических картах прописать возможность использования данного препарата.
2. Предусмотреть такую оговорку в договоре страхования, чтобы аграрии не считали это каким-то условием для затягивания решения о выплате страхового возмещения.

3. Провести серию семинаров по областям Украины для разъяснения аграриям такой методики.

КАК УМЕНЬШИТЬ УБЫТКИ В АГРОСТРАХОВАНИИ С ПОМОЩЬЮ НАНОТЕХНОЛОГИЙ?

Проводя осмотры застрахованных посевов после пере-зимовки или каких-либо стихийных бедствий (заморозы)

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

Агростраховой рынок. Необходимые реформы

Работа над проектом Концепции развития системы страхования сельскохозяйственной продукции в Украине, разработанным Агростраховым пулом при поддержке Проекта Международной финансовой корпорации (IFC, Группа Всемирного банка) продолжается. Сейчас она сосредоточилась в рабочей группе, созданной при Министерстве аграрной политики и продовольствия Украины. В ее состав вошел **главный специалист по агрострахованию страхового брокера Gras Savoye Ukraine, главный андеррайтер Пула Александр Прищепя**, который делится своими мыслями по поводу перспектив реформирования отечественного агрострахования.

Проект Концепции предусматривает внедрение на рынке агрострахования единых правил игры. О каких правилах идет речь?

Прежде всего, речь идет о единых правилах страхования, единых методиках осмотра посевов, единых методиках урегулирования убытков, которые предусматривают использование стандартных страховых продуктов и единых подходов к процессу страхования. Это как правила дорожного движения: они распространяются на всех водителей. А едете ли вы на востоке страны, на западе, севере или юге, управляете легковым или грузовым автомобилем — не имеет никакого значения.

Благодаря единым правилам дорожного движения становятся спрогнозированными действия водителей. Благодаря внедрению на рынке агрострахования единых правил поведения для страховщиков и страхователей можно легко спрогнозировать, как они будут действовать в той или иной ситуации.

Что даст внедрение единых правил сельхозпроизводителям и страховщикам?

Я надеюсь, что они помогут улучшить отношения между сельхозпроизводителями и страховщиками.

Общезвестно, что эти отношения нельзя назвать идеальными. На то есть немало причин. Одна из них — взаимное недоверие. Каждая из сторон стремится отстаивать собственные интересы.

В конце концов, в этом нет ничего чрезвычайного. Проблема заключается в том, что каждая из сторон старается решить свои вопросы за счет другой. При таких условиях трудно рассчитывать на партнерские отношения.

В определенной степени в этом виноваты страховые компании. Некоторые из них стараются завязать свои тарифы, предлагают аграриям невыгодные условия договоров страхования, уклоняются от выполнения их положений при наступлении страховых случаев. В частности, не выплачивают или выплачивают, но не вовремя сельхозпроизводителям страховые компенсации.

Единые правила упростят процедуру агрострахования. Она станет доступной не только для страховщиков, но и для пользователей их услуг. Наконец, в стране повысится культура агрострахования, без которой современный аграрный бизнес теряет перспективы.

Вы упомянули о стандартных страховых продуктах и унифицированных договорах страхования. Насколько они удовлетворяют потребности сельхозпроизводителей?

Первые стандартные страховые продукты были разработаны специалистами Проекта IFC. При этом во внимание они брали как международный опыт агрострахования, так и украинские реалии. Сегодня отечественный рынок использует несколько стандартных страховых продуктов. Они касаются как озимых культур — пшеницы, ячменя, ржи, тритикале, рапса, так и яровых — пшеницы, ячменя, подсолнуха, сахарной свеклы. Недавно к разработке стандартных страховых продуктов подключился Агростраховой пул.

Стандартные страховые продукты уже прошли испытание полем и погодой. Хозяйства, которые ими воспользовались, высоко их оценивают. Правда, отмечают, что они дорогие. Однако следует понимать, что высокое качество дешевым не бывает. Так, стандартные страховые продукты

озимых, град, заморозки полей и другие риски), приходится констатировать факт гибели урожая полностью или частично. При перезимовке, в случае страхования посевов по затратам, страховщикам приходится выплачивать убытки, которые позволяют аграриям осуществить пересев озимых и тем самым спасти свой бизнес. Однако накопленный опыт применения препарата «Аватар-1» позволяет спасти урожай от полной гибели, что в итоге позволит снизить выплаты страховых возмещений аграриям.

Таким образом, можно даже очень слабые посевы после перезимовки или стихийных бедствий восстановить и довести до нормального состояния, тем самым уменьшив затраты на выплату страховых возмещений, о чем свидетельствуют приведенные выше данные.

Приведенный практический пример очень убедительно и наглядно показывает эффективность симбиоза современных технологических научных разработок и оптимальных страховых продуктов. ●

и унифицированные договоры страхования, которые их сопровождают, являются неотъемлемой частью единых правил, внедряемых в современном украинском агростраховании. Ведь документы содержат подробное описание поведения сторон в зависимости от ситуации, в которой в тот или иной момент они могут оказаться, и обязательства, которые должны выполнять друг перед другом.

Как Вы полагаете, могут ли стандартные страховые продукты и унифицированные договоры страхования вытеснить с рынка агрострахования страховые продукты и договоры страхования, которые страховые компании разрабатывают самостоятельно, закладывая в них достаточно часто собственный интерес?

Все может быть. По крайней мере, подобная тенденция уже наметилась. Мое предположение — будет переходный период. В это время параллельно будут работать как стандартные страховые продукты и унифицированные договоры страхования, так и страховые продукты и договоры страхования, которые самостоятельно разрабатывают страховые компании. Это нормальное явление. Ведь внедрение нового всегда требует определенного времени. Кроме того, в массовых программах и программах государственного субсидирования агрострахования, я полагаю, должны активно применяться стандартные страховые продукты и унифицированные договоры страхования. Это значительно ускорит их внедрение.

Индивидуальные страховые продукты и договоры страхования могут иметь вид коммерческих предложений. Например, в Канаде они применяются по программе страхования риска от града. Но условия этих договоров и особенности таких страховых продуктов должны быть четко выписанными и понятными для своих пользователей.

Аграрии жалуются, что не все важные сельхозкультуры охвачены стандартными страховыми продуктами. Что нужно сделать, чтобы удовлетворить их потребности уже в ближайшее время, и кто этим будет заниматься?

Сейчас Агросстраховой пул продолжает над этим работать. Надеюсь, что вскоре стандартные страховые продукты распространятся и на садоводство, виноградарст-

во, овощеводство. По крайней мере, такие предложения поступают от сельхозпроизводителей. В частности, они их озвучивали во время круглых столов, которые в течение июня–июля наш Пул вместе с Проектом IFC провел в 13 областях, где презентовался проект агросстраховой Концепции.

Ранее предусматривалось, что Агросстраховой пул объединит 10–12 страховых компаний, оказывающих услуги по агрострахованию. Сегодня уже поднимается вопрос объединения всех без исключения агросстраховых компаний. Как это будет выглядеть на практике?

Когда внедрялся механизм лицензирования и создавался Агросстраховой пул, немного страховых компаний смогло быстро получить лицензию. Поэтому на сегодня имеем в составе Пула лишь 4 компании. Агросстраховой пул понимает, что для эффективной работы ему нужно расширять количество участников, и работа в этом направлении уже ведется.

В проекте Концепции заложен следующий тезис: Аграрный страховой пул должен иметь возможность предъявлять определенные условия к страховым компаниям. И мы видим из обнародованного списка, что есть новые компании, которые получили лицензии, но на рынке агрострахования о себе еще никак не заявили. Я думаю, в ближайшее время будет разработан механизм по оценке критериев компаний, которые будут входить в Агросстраховой пул. Безусловно, к ним будут предъявляться определенные условия. Те, кто отвечает требованиям, прежде всего надежности и квалификации, будут приниматься в Пул и работать с аграриями.

Не приведет ли это к установлению монополии на рынке агрострахования?

Я не думаю, что такое случится, учитывая, что у нас, я надеюсь, будет возобновлено субсидированное агрострахование. Кроме того, предусмотрено добровольное агрострахование. Оно всегда присутствует на рынке. Есть еще сегмент банковского страхования, связанного с получением кредитов. Поэтому работы на рынке хватит всем. ●

Источник: Dedalinfo. Ярослав Трипольский, Национальный пресс-клуб «Украинская перспектива»

ЛАРС СОРЕНСЕН: «ВПЕВНЕНИЙ, ЩО УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ РИНОК МАЄ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ПОТЕНЦІАЛ»

АГРАРНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЗАВЖДИ БУВ ОДНИМ ІЗ ГОЛОВНИХ ДЛЯ НАШОЇ ДЕРЖАВИ. ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ — НАЙСУЧАСНІША СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ТЕХНІКА, ЯКУ ВЖЕ ПОНАД 16 РОКІВ ПОСТАЧАЄ ВІТЧИЗНЯНИМ АГРАРІЯМ МІЖНАРОДНА КОМПАНІЯ NEW HOLLAND AGRICULTURE. ПРО ТЕ, ЯК НАРОДЖУВАВСЯ БРЕНД NEW HOLLAND, ПРО ОТРИМАНІ ПЕРЕМОГИ ТА МАЙБУТНІ ДОСЯГНЕННЯ РОЗМОВЛЯЄМО З **ЛАРСОМ СОРЕНСЕНОМ**, ДИРЕКТОРОМ З МАРКЕТИНГУ ПО РИНКАХ ЄВРОПИ, АФРИКИ ТА БЛИЗЬКОГО СХОДУ NEW HOLLAND AGRICULTURE

АПК: Коли була заснована компанія New Holland Agriculture? Якою була історія її розвитку?

Ларс Соренсен: У 1895 році Абе Ціммерман заснував свою ремонтну майстерню в місті Нью-Холланд, штат Пенсильванія, США. Це місто і дало назву нашій компанії. Того ж року Александре Брауд представляє стаціонарну молотарку фермерам заходу Франції.

Через вісім років, у 1903-му, Ціммерман засновує компанію New Holland Machine Company і починає випускати сільськогосподарську техніку.

Наступні тридцять років компанія розвивається: починає серійне виробництво тракторів, налагоджує співробітництво з низкою італійських сільськогосподарських кооперативів... У 2007-му компанія адаптує техніку New Holland до викорис-

тання 100 % біодизельного пального і заявляє про надання спонсорської підтримки італійському футбольному клубу «Ювентус» протягом трьох років. Того ж року Папа Римський Бенедикт XVI отримує від New Holland у подарунок білий трактор T7050. У 2008 році стартує виробництво найсучаснішої моделі роторного комбайна CR9090 Elevation, про який я розповім пізніше.

Запуском лімітованої серії FR9000 «50th Anniversary Limited Edition» у місті Зедельгем у 2010 році відзначається 50-та річниця успішного інноваційного виробництва самохідних кор-мозбиральних комбайнів.

У 2011 році в результаті реорганізації група компаній Fiat розділяється на дві нові групи (обидві зареєстровано на Міланській фондовій біржі) з двома окремими логотипами — Fiat SpA і Fiat Industrial SpA; компанія New Holland належить до другої групи. У 2014 році завод компанії New Holland у місті Базілдон святкує півстолітній ювілей безперервного виробництва тракторів.

АПК: Коли компанія New Holland прийшла на ринок України?

Л. С.: Активну діяльність на ринку України компанія розпочала у 1997 році. New Holland Agriculture запропонувала виробникам товарних культур, власникам тваринницьких ферм, підрядникам, професіоналам у сфері виноградарства та оброблення ґрунту повну лінійку обладнання — від тракторів до машин для збирання врожаю та навантажувально-розвантажувальних і транспортних робіт.

Не дивно, що наші пропозиції мали попит серед українських аграріїв, оскільки техніка New Holland є однією з найви-

значніших у світі, про що свідчить величезна кількість міжнародних винагород. Вони отримані за передові й зручні у користуванні технології для підвищення продуктивності та ефективності роботи в аграрному секторі. На додачу до надзвичайно широкого асортименту сільськогосподарського обладнання, компанія забезпечує своєчасну й кваліфіковану допомогу у постачанні запасних частин і технічному обслуговуванні.

New Holland також пропонує широкий спектр фінансових послуг від спеціалістів у сфері сільського господарства з індивідуальним підходом. Професійна й завжди доступна дилерська мережа гарантує щосезонну всеосяжну клієнтську підтримку та кваліфіковану консультацію. Отже, як бачите, New Holland є надійним партнером кожного землевласника.

АПК: Ваша компанія має дуже цікавий логотип, простий і лаконічний, у той же час впізнаваний...

Л. С.: Блакитний — це колір компанії Ford, яка залишила помітний слід в історії New Holland Agriculture. Жовтий ми отримали від Claey's. Станом на початок 1960-х підприємство Claey's вважалося одним із найбільших виробників комбайнів у Європі. У 1964 році компанія Sperry New Holland придбала більшу частину бізнесу Claey's. Слід протектора трактора — від Fiat.

АПК: Які ще переваги є у продукції New Holland порівняно з іншими гравцями?

Л. С.: Перша з них — це повна широка лінійка сільгосптехніки, яку ми пропонуємо споживачу. Це зерно- та кормозбиральні комбайни, трактори, обприскувачі, виноградозбиральні комбайни, прес-підбирачі та інша кормозаготівельна техніка. Лінійка постійно оновлюється, вдосконалюється і доповнюється.

Другий момент, на який варто звернути увагу, — це те, що бренд New Holland належить до відомої глобальної компанії CNH Industrial, присутньої у більше ніж 180 країнах світу. CNH Industrial — це славетна історія і традиції, бренд з глибоким корінням.

І ще одна унікальна відмінність New Holland від конкурентів: техніка New Holland — комбайни, обприскувачі, трактори тощо — постійно вдосконалюється і росте від самого початку заснування компанії. У той час, як конкуренти приділяли увагу або комбайнам, або тракторам, виокремлюючи якийсь певний агрегат, у нас поступово і пропорційно, а головне — постійно, вдосконалюється вся лінійка техніки. До того ж New Holland має багато дослідницьких центрів, які допомагають вивчити та зрозуміти потреби споживача і відповідно до них працювати над нашою продукцією.

АПК: Чи існує можливість замовлення певного агрегату з тих, що виробляє компанія New Holland, за індивідуальними параметрами?

Л. С.: Звичайно, до продажу техніки New Holland у нас індивідуальний підхід. З кожним клієнтом, який до нас звертається, відбувається тісна співпраця, починаючи вже з відділу продажу. Фермер надає необхідні параметри техніки, а ми підбираємо агрегат. Але працює з клієнтом не тільки відділ продажу. Для нас також важлива і післяпродажна під-

тримка замовника. Надзвичайну роль у нашому бізнесі відіграє наявність вчасного сервісу і запчастин. І ми його забезпечуємо на дуже високому рівні. Потрібно, щоб клієнт довіряв нашому бренду. New Holland завжди надає замовнику повний пакет.

До того ж на сьогодні ми маємо сімох дилерів у різних регіонах України. І кожен з них пропонує сервісну підтримку.

АПК: Що стосується сегментації ринку та цінового діапазону New Holland: хто є Вашою цільовою аудиторією?

Л. С.: Нашими покупцями є всі фермери, починаючи з малого землевласника і закінчуючи власником агрохолдингу. На сьогодні представники кожного з трьох секторів — малого, середнього і великого — наші клієнти. Історично склалося, що бренд New Holland Agriculture пропонує повну лінійку техніки, тому якихось пріоритетів у цьому питанні немає.

АПК: Які регіони України Ви вважаєте найбільш перспективними для просування Вашої продукції?

Л. С.: Ми не розглядаємо окремі регіони. Усі вони є важливими, тому що в Україні аграрний бізнес можна будувати практично всюди. Зрозуміло, в одних областях ми більше продаємо трактори, в інших — комбайни. Але відданість бренду однакова у кожному регіоні. Десь більші продажі, десь — менші. Це залежить від землі, від розвитку бізнесу в регіоні в цілому.

АПК: Які напрямки розвитку стануть пріоритетними для Вашої компанії у 2015 році?

Л. С.: Є дуже багато речей, яким ми будемо приділяти увагу. По-перше, це тісна співпраця з дилерами. Намагатимемося, щоб сектор сервісу і запчастин і надалі працював на найвищому рівні.

Плануємо виводити на ринок України нову продукцію, на жаль, зараз не можу сказати більш конкретно. У пріоритеті будуть трактори великої потужності, до речі, один з них — Т9.615 — був представлений на виставці «ІнтерАГРО-2014», що проходила в Києві в останні дні жовтня.

Наостанок хочу додати, що я дуже радий бути в Україні. Мені подобається професійність української команди, тут є, з ким працювати, вдосконалюватися і йти вперед. Я впевнений, що український ринок має величезний потенціал. ●

СТВОРЕННЯ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ПІДРОЗДІЛУ НА АГРОПІДПРИЄМСТВІ

НА СЬОГОДНІШНІЙ ДЕНЬ як ніколи є високою **ЗАГРОЗА** виникнення пожеж на підприємствах аграрного сектора, особливо **В СХІДНИХ РЕГІОНАХ КРАЇНИ**. Окрім цього, у переважній більшості областей **НАШОЇ ДЕРЖАВИ** протягом останніх років влітку спостерігається **ТРИВАЛА ПОСУХА**. Додаймо до цього регулярне проведення десикації на таких культурах, як кукурудза і соняшник, що спричиняє **ДОДАТКОВІ РИЗИКИ**. Сукупність вищевказаних та інших факторів становить серйозну загрозу для життя і здоров'я людей, а також для **РУХОМОГО ТА НЕРУХОМОГО МАЙНА** аграрних підприємств, які опиняються першими під ударом вогненної стихії

НАГАЛЬНА ПОТРЕБА

Прикладів завдання суттєвої шкоди безліч. Палають сотні тон заскритованого сіна і соломи, вигорають навіси та склади, під загрозою опиняється сільськогосподарська техніка сукупною вартістю в мільйони умовних одиниць і худоба. Разом з тим страждають і громадські споруди в навколишніх селах та приватні садиби. Чому так виходить? Передусім тому, що можливості державної пожежної служби вочевидь обмежені. Адже пожежні бригади базуються переважно в містах і селищах міського типу. А бази аграрних господарств — за десятки кілометрів звідти. Відповідно, шанси врятувати палаючий об'єкт за такого стану справ вельми примарні. Що робити в такому разі? Мабуть, діяти по ситуації, зорганізувавши пожежну службу безпосередньо на підприємстві. Навряд чи держава, враховуючи фінансові та політичні умови, які нині склалися, буде спроможною вирішити це питання в найближчий час. Поза сумнівами, створення пожежної бригади на агропідприємстві — задоволення не з дешевих. Однак його вартість навряд чи перевищить вартість, скажімо, нового 300-сильного трактора західного виробника, який може перетворитися на купу металобрухту через те, що хтось вирішив спалити сухостій і дещо не розрахував...

На думку автора, існує економічно обґрунтований підхід до створення пожежної служби на агропідприємстві. Він передбачає використання механізму виконання соціальних зобов'язань на території сільських громад, на земельних площах яких працює аграрне підприємство. У розрахунку на роки співпраці вартість пакету соціальних зобов'язань інвестора зазвичай обраховується мільйонами гривень. Витрачаються вони переважно на ремонт доріг, облаштування об'єктів інфраструктури і таку сумнівну акцію, як проведення газогонів. Чому сумнівну? Вартість блакитного палива нині є не підйомною для багатьох селянських господарств, а такі

заклади, як школи та дитсадки, дедалі частіше переводяться на тверде паливо. Разом з тим навряд чи мешканці сільської громади будуть проти створення дієвої системи протипожежного захисту в їхній місцевості.

ПРОФІЛАКТИКА

Як відомо, дієва боротьба з будь-яким стихійним лихом буде можливою лише за вчасного проведення профілактичних заходів. Розпочати необхідно з проведення роз'яснювальних заходів про загрози, що виникають внаслідок спалювання сухої трави і соломи. Переважна більшість наших співгромадян навіть гадки не має, що за такі дії передбачена не лише адміністративна, але й кримінальна відповідальність. В окремих випадках — до 6 років позбавлення волі.

Слід придбати протипожежний інвентар не лише для об'єктів інфраструктури самого агропідприємства, але й для споруд, які належать місцевій владі. Чим більше зазначених засобів боротьби з вогнем буде в конкретному населеному пункті та чим раціональніше вони будуть розташовані, тим простіше буде організувати і провести ефективну боротьбу з вогнем. Також необхідно проінструктувати працівників господарства і селян. Адже при виникненні пожежі всі працездатні жителі села мають негайно прибути із пожежним інвентарем, у тому числі власним (відра, лопати, сокири тощо), на місце пожежі та включитися до наперед визначеного загону із боротьби з вогнем. Таких загонів має бути 4, а саме: загін гасіння, загін водопостачання, загін захисту і загін охорони (табл.).

ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ

Вартість створення професійної пожежної команди може бути різною. Найдешевший підхід: переобладнання готової

ТАБЛИЦЯ. ОПТИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ПОЖЕЖНИХ ЗАГОНІВ, ЇХ КІЛЬКІСТЬ І ОBOB'ЯЗКИ

Назва загону	Кількість	Оснащення	Функції
Гасіння	10–12 осіб	Пожежна машина (при наявності), пожежні рукави, драбини, сокири, пилки, багри	Рятує людей, прокладає пожежні рукави, керує ними, поливає місце пожежі з ємностей, евакує худобу і майно, розбирає споруди
Водопостачання	7–10 осіб	Відра, мотузки, лопати	Обслуговує насоси і носить воду
Захисту	5–7 осіб	Сокири, пилки, лом, швабри, драбини	Убезпечує сусідні будівлі, розбирає їх, якщо в тому виникає потреба
Охорони	3–5 осіб (окремо необхідно забезпечити наявність медичного працівника, фельдшера)	Охорона евакуйованого майна, надання допомоги потерпілим	Мотузки, ноші, аптечки для надання першої допомоги

§

НЕОБХІДНО ВРАХУВАТИ!

- 1 **Наведені дані таблиці подані з розрахунку на підприємство чи фермерське господарство, що підпадає під статус «середнє підприємство».**
- 2 **Незважаючи на розмір пожежі та рівень підготовки кадрового складу пожежних команд, у разі виникнення загорання, паралельно із самостійними заходами загонів, необхідно обов'язково викликати спеціальний загін пожежників із відповідним оснащенням і швидку медичну допомогу.**
- 3 **Після закінчення гасіння пожежі обов'язково слід викликати: 1) міліцейський підрозділ або спеціальних фахівців-експертів для проведення розслідування з виявлення причин пожежі та встановлення винних; 2) страхових комісарів чи агентів (якщо майно застраховане) для складання відповідних актів і протоколів, оцінки збитків, початку процедури компенсації; 3) підрозділи хімічного, ветеринарного чи екологічного контролю для виявлення та ліквідації можливих заражень ґрунту й отруєнь худоби.**
- 4 **Провести підсумкові збори пожежних команд з аналізом дій і помилок, прорахуванням недоліків та некомпетентності задля уникнення їх у майбутньому.**

будівлі під базу для пожежників і переобладнання старих цистерн для води під пожежні машини. Однак відразу слід зазначити, що останнє не буде ефективним заходом, а тому ліпше придбати уживаний спеціальний пожежний автомобіль. Його вартість стартує від \$30 тис. Ціна нового пожежного автомобіля буде суттєво вищою, однак, як уже зазначалось, сумірною з ціною нового трактора.

Так само творчо можна підійти до зарплатні пожежників. З одного боку, можна тримати дві зміни спеціально підготовленого персоналу. З іншого — розраховуючи на власні резерви, підготувати частину працівників, які не є постійно задіяними у виробничому процесі. Не виключений також варіант організації добровільної пожежної дружини, на зра-

зок тих, які створені у західноукраїнських областях. Нижче наведено досвід Селищанської сільської ради Чернівецької області, де організовано місцеву пожежну команду. Причому, лише на кошти сільської ради та завдяки добровільним внескам селян. Якщо ж до справи підключиться ще й інвестор — аграрне господарство, то фінансове питання відпаде саме по собі.

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ПОЖЕЖНОГО ЗАГОНУ (Селищанська сільська рада (Чернівецька обл.))

Підрозділ МПК(О) входить до складу гарнізону пожежної охорони і перебуває в оперативному підпорядкуванні начальника гарнізону.

Місце постійного розташування МПК(О) і кількість необхідної техніки визначаються Селищанською сільською радою за погодженням із Сокирянською районною державною адміністрацією та Сокирянським районним відділом ГУМНС України в Чернівецькій області.

З метою створення умов для цілодобового несення служби місцевою пожежною командою, розміщення пожежної техніки й обладнання та обслуговування техніки виділяється (або будується) приміщення пожежного депо, яке обов'язково забезпечується засобами телефонного і радіозв'язку з використанням відповідно частотного ресурсу та необхідним технічним обладнанням.

Пожежні депо, як правило, повинні бути розраховані не менше ніж на два виїзди і мати не менше ніж два пожежних автомобілі, у тому числі один резервний, або замість автомобіля пристосовані для пожежогасіння технічні засоби, укомплектовані пожежно-технічним обладнанням за встановленими нормами.

Підрозділ МПК(О) очолює начальник місцевої пожежної команди, який призначається Селищанською сільською радою за погодженням із районною державною адміністрацією та районним відділом ГУМНС України в Чернівецькій області.

Зазначимо, що головну роль у даному випадку відіграє не сліпе виконання інструкції, а адекватний діалог із місцевою громадою. Адже захист від вогненної стихії є спільним інтересом як сільськогосподарського підприємства, так і мешканців навколишньої території. Оформивши організацію пожежної команди як виконання пакету соціальних зобов'язань інвестора, можна не лише підстрахуватися у разі пожежі, але й виконати їх частину, тобто використати ці кошти значно доцільніше. ●

§

ІНСТРУКЦІЯ про порядок створення та організацію діяльності добровільної пожежної дружини (команди):

- 1 **Оплата праці членів добровільних пожежних дружин (команд)** за час їх участі в ліквідації пожежі або наслідків аварії, проведенні профілактичних заходів, а також підготовки та чергувань провадиться з розрахунку середньомісячного заробітку за основним місцем роботи.
- 2 **Придбання пожежної техніки, пожежно-технічного обладнання, засобів індивідуального захисту та спорядження, зв'язку й іншого устаткування, проведення технічного обслуговування та ремонту** здійснюються засновниками ДПД (ДПК).
- 3 **Членам ДПД (ДПК) за рахунок засновника** видається комплект спецодягу (спорядження), необхідного для виконання завдань.
- 4 **Інші виробничі, трудові та соціально-економічні відносини, надання додаткових відпусток членам добровільних пожежних дружин (команд)** регулюються колективним договором відповідно до законодавства.
- 5 **Страхування членів пожежної дружини (команди)** здійснюється відповідно до Положення про порядок і умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої та місцевої пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд), затвердженого постановою КМУ від 03.04.1995 № 232 (232-95-п).
- 6 **Засновником у межах законодавства** можуть встановлюватись інші пільги, заохочення та соціальні гарантії членам ДПД (ДПК).

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ ВИМОГ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ (ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ)

СТАТТЯ 175. **Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки**

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, а також використання пожежної техніки та засобів пожежогасіння не за призначенням тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян від 0,5 до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб — від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

СТАТТЯ 188-8. **Невиконання приписів та постанов посадових осіб органів державного пожежного нагляду**

Невиконання приписів та постанов посадових осіб органів державного пожежного нагляду або створення перешкод для їхньої діяльності тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян від 0,5 до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб — від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки передбачена статтею 270 Кримінального кодексу України від 05.04.2001.

Згідно з частиною 1 цієї статті порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, якщо воно спричинило виникнення пожежі, котра заподіяла шкоди здоров'ю людей або майнову шкоду у великому розмірі, карається штрафом від п'ятдесяти до ста двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Згідно з частиною 2 цієї статті те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей, майнову шкоду в особливо великому розмірі або інші тяжкі наслідки, карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

ПОГЛЯД НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ОБМОЛОТУ ПІД ІНШИМ КУТОМ

ІСНУЄ ДЕКІЛЬКА **СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ІННОВАЦІЙ**, ЯКІ МОЖНА ВВАЖАТИ ПРИНЦИПОВО **НОВИМИ РОЗРОБКАМИ**, АДЖЕ ВОНИ ПОВНІСТЮ ПЕРЕВЕРТАЮТЬ **ТРАДИЦІЙНИЙ ПІДХІД** І ЗАПРОВАДЖУЮТЬ ЯКІСНО НОВУ КОНСТРУКЦІЮ. ЗЕРНОЗБИРАЛЬНІ КОМБАЙНИ AXIAL-FLOW® НЕ ПЕРЕВЕРТАЮТЬ КОНЦЕПЦІЮ ОБМОЛОТУ Й ВІДДІЛЕННЯ ЗЕРНА, СКОРІШЕ **ПОВЕРТАЮТЬ ЇЇ НА 90 ГРАДУСІВ**

ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕВАГ

«**М**ета полягала в тому, щоб збільшити продуктивність, не змінюючи розмір машини, — вважає Август фон Еккардштайн, маркетинг-менеджер Case IH в Європі. — Традиційна машина, в якій подача до молотильного барабану здійснюється тангенціально, обмежена шириною барабану. Матеріал проходить через підбарабання шляхом, який часто становить менше метра, а отже залишається небагато способів обмолоту зерна, що вимагає використання соломотрясів, які потребують багато місця.

Однак при аксіальній (осьовій) конструкції, коли ротор повернений таким чином, що його вісь розташована уздовж комбайну, можливе використання циліндрів набагато більшої довжини. Матеріал подається з одного боку, і шлях, яким він проходить, складає приблизно 3–4 метра.

Головним проривом став винахід ротору ST (з малою трубою), котрий з 2008 року почав встановлюватися на усіх комбайнах в Європі. У нього менша внутрішня труба, але зовнішній діаметр циліндру залишився таким самим. Він

справляється з більш довгою соломою та менше її пошкоджує, але обмолот, як і раніше, є ефективним і продуктивним, — стверджує Август фон Еккардштайн. — Axial-Flow видає інший тип соломи, ніж традиційний комбайн, — зауважує він. — Наші валки трохи щільніші, але не можна сказати, що вони менше вентиліюються, отже зелені стеблини висохнуть так само швидко. Однак цей комбайн сильніше розриває соломку, тому стеблини є більш короткими. Ми з'ясували, що подавальні механізми прес-підбирачів не мають ускладнень зі збором соломи, крім того, вона краще поглинає вологу, що допомагає підготовці ґрунту до посіву. Більше того, розірвана соломка, якщо її подрібнити, легше розкладається в ґрунті, зв'язуючи менше азоту.

Сільгоспвиробникам подобається комбайн Axial-Flow, оскільки він не потребує великих затрат часу на технічне обслуговування, у ньому відносно небагато рухомих частин. А це означає хороше співвідношення ціни та якості. Комбайни виробляються для світового ринку, тобто вони мають задовольняти як користувачів із низькими технічними навичками, так і досвідчених операторів. Отже, машини легко налаштувати й обслуговувати, оскільки все, окрім двигуна, доступне з поверхні землі або з першої сходинки, а доступ до ротору та підбарабання так само легкий».

ЗНАЙОМСТВО З ІННОВАЦІЄЮ

Розвиток комбайнів Axial-Flow® зайняв багато років, але його результатом стала машина з прекрасною продуктивністю, яка на перший погляд суперечить її дивовижній простоті.

Тед Флітвуд

«Мета аксіальної конструкції полягає в тому, щоб збільшити продуктивність, не змінюючи при цьому розмір машини. Продуктивність комбайнів продовжить зростати, але першочерговим завданням залишатиметься забезпечення надійності при оптимальній продуктивності, а в цьому

не можна покладатися тільки на професіоналізм оператора. Отже, ми ще побачимо комбайни, які можна буде автоматично регулювати безпосередньо під час роботи і відстежувати дистанційно», — зазначає Август фон Еккардштайн.

ВИПРОБОВУВАННЯ НАЙНОВІШИХ МОДЕЛЕЙ AXIAL-FLOW®

Кейт Чаллен отримав додаткове задоволення під час збирання врожаю цього року. Окрім власного Case IH Axial-Flow 9230, він управляє одним із нових комбайнів моделі 9240. Завдання полягало в тому, щоб встановити машини поряд одна з одною та ретельно дослідити їхні експлуатаційні якості на полі озимої пшениці сорту Сантьяго на глинястому ґрунті фермерського господарства Бельвуар (Belvoir Farms), розташованого поблизу містечка Грентем у Лінксі, що у Великобританії.

«Результати все ще обробляються, але я вважаю, що 9240 з легкістю перевершив наш 9230 на 10–15 %. Були покращені бичі, також зросла потужність, і саме їх поєднання забезпечує кращу продуктивність. У моделі 9240 також гусениці з підвіскою, що означає стабільний рівний хід, особливо на дорозі», — коментує учасник випробувань. Пан Чаллен перейшов на комбайн Axial-Flow минулого року: «Найбільш привабливими для мене були експлуатаційні витрати: вони є найнижчими в порівнянні з будь-яким іншим комбайном, який ми коли-небудь використовували. Зменшення витрат досягає 15 % у порівнянні з нашим попереднім комбайном, тобто до 42,74 фунта стерлінгів на гектар при наших 1000 га. Axial-Flow — дуже проста машина. Щоденне технічне обслуговування займає до п'яти хвилин, а витратні матеріали коштували нам менше 100 фунтів стерлінгів у минулому році. Я пройшов курс навчання, і нам сказали, що однієї туби мастила на сезон буде більш ніж

ЯК ПРАЦЮЄ ОДНОРОТОРНИЙ КОМБАЙН AXIAL-FLOW®

Бичі та спіральні направляючі на єдиному поздовжньому роторі просують культуру через машину

Культура проходить через ротор, який забезпечує обмолот тертям зерен між собою

Бичі та спіральні направляючі на єдиному поздовжньому роторі просують культуру через машину

Активна скатна дошка відділяє зерно від вороху

достатньо. У ньому також чудова кабіна з гарним шкіряним сидінням і дуже природною й зручною позицією за кермом — одним словом, управління ним зовсім не втомлює».

Пан Чаллен також зауважив покращення якості зерна: «Якщо занурити руку в зерно з традиційного комбайну, зазвичай там присутня значна кількість білого борошняного пилу, який означає, що певна частина зерна була пошкоджена. З Axial-Flow такого не відбувається. Спресована або подрібнена і розкидана солома складає важливу частину нашого господарства. Я чув коментарі інших щодо того, що Axial-Flow сильніше б'є солому, але я не впевнений, що це так. Мій сусід, який пресує солому, віддає перевагу тому, щоб вона була гнutoю, але цілою, оскільки це покращує поглинання вологи при її використанні в якості підстилки у тваринництві. Але для мене важливими є якість і розкидання по полю саме подрібненої соломи. І там, де ми її подрібнювали, результати були не такими ж хорошими, як у нашого попереднього комбайну».

У відповідь, Case IH запропонував Кейту Чаллену комбайн 9230 з удосконаленою системою подрібнення, яка зараз проходить випробування, щоб він мав можливість особисто протестувати її і порівняти з поточною моделлю. «Результати фантастичні, а розкидання дійсно рівномірне. Це нівелювало єдиний недолік, який мене не влаштовував у Axial-Flow», — повідомляє Кейт Чаллен. ●

Farm Forum дякує британському аграрному виданню CPM (CROP PRODUCTION MAGAZINE), а саме редактору Тому Аллену-Стівенсу (Tom Allen-Stevens) і видавцю Ангусу МакКірді (Angus McKirdy) за наданий матеріал для даної публікації.

ЕКОНОМІЯ ПАЛИВО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У СІЛЬГОСПВИРОБНИЦТВІ

ЦЬОГОРІЧ **НЕПРИЄМНІ ДЛЯ АГРАРІЇВ НОВИНИ** з'являлися одна наперед одної. ПРИЧОМУ НЕ СТИЛЬКИ В ЦАРИНІ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА, СКІЛЬКИ **В ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ**. МАЙЖЕ ВДВІЧІ ЗНИЗИВСЯ КУРС НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ, ЩО СПРИЧИНИЛО СУТТЄВЕ ПОДОРОЖЧАННЯ ТЕХНІКИ, ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН І ДОБРИВ. ТА ЗАРАЗОМ У ПІВТОРА РАЗИ ЗРОСЛА **ВАРТІСТЬ ПАЛЬНОГО**. ОСТАННЄ — ОСОБЛИВО АКТУАЛЬНО ДЛЯ АГРАРІЇВ, АДЖЕ У РОЗПАЛІ ОСІННІ РОБОТИ З ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ, ВНЕСЕННЯ ДОБРИВ І СІВБИ. МИНЕ ЗИМА — І ПОТРІБНО БУДЕ ЩОСЬ ЗАЛИВАТИ В БАКИ СІЛЬГОСПМАШИН. А ОТЕ «ЩОСЬ» ЗА РІЗНИМИ ПІДРАХУНКАМИ **СТАНОВИТЬ 35-55 %** ВІД УСІХ ПОТОЧНИХ ВИТРАТ СІЛЬГОСППІДПРИЄМСТВА... ЩО Ж РОБИТИ? ВОЧЕВИДЬ, НАПРАЦЮВАТИ НОВІ ПІДХОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ, ЗА ЯКИХ ВИТРАТА ПАЛЬНОГО СТАНЕ СУТТЄВО МЕНШОЮ

ОБРОБІТОК ҐРУНТУ

Почнемо з найсуперечливішої тези, а саме обробітку ґрунту за мінімальною чи нульовою технологією. Суть першої полягає в тому, аби відмовитися від оранки землі, обмежившись поверхневим обробітком. Суть другої — взагалі не проводити обробіток ґрунту, висіваючи насіння просто в стерню. Не будемо наводити численні аргументи прихильників і противників обох підходів, але закликаємо аграріїв озброїтись олівцем і калькулятором та порахувати. З одного боку, необхідно придбати одну чи кілька дорогих сівалок прямого висіву. З іншого — відпадає потреба купувати численні ґрунтообробні знаряддя та ті ж таки сівалки. З одного боку, є ризик недоотримати врожай через недостатнє володіння технологією. З іншого — економія витрат пального за такого підходу може сягнути 4–5 крат.

ТОТАЛЬНИЙ ОБЛІК

Ще одне слабе місце багатьох аграрних господарств. Адже до сьогодні керівництво часто-густо лише приблизно уявляє, скільки насправді витрачається пального і на які роботи. Пропонуємо почати з малого — з випробування наявних машин і звірки їхніх показників. Може виявитись, що машини однієї і тієї ж моделі витрачають дорогоцінний дизель зовсім по-різному через дрібні технічні несправності. Слід завести спеціальний журнал для кожної машини та ретельно вести облік після завершення кожного виду робіт і кожного переміщення машини. У такому разі можна буде вирахувати найбільш енергоємні ділянки та завдання, а також визначити недобросовісний персонал, який банально зливає солярку з бака.

Найліпше буде витратити \$4–8 тис. і встановити спеціальну систему супутникового стеження за витратою пального. Завдяки цьому можна з будь-якої точки господарства оперативно дізнатись про наявність і витрату палива в баку кожної машини. Такі нехитрі заходи допоможуть заощадити значні кошти буквально на рівному місці.

Витрати пального можуть бути різними, що залежить і від конкретної роботи, яку виконує агрегат, і від потужності двигуна. У принципі більшість сучасних моделей оснащена функцією виводу інформації про поточну витрату палива на дисплей у кабіні оператора. Після збору та аналізу цих даних з усіх машин можна зробити висновки, де було перевищено норму витрати та внаслідок чого, а де причиною стали неправильні налаштування машини. І відповідно з'ясувати причину: неправильні налаштування агрегатів, зайві процедури чи непотрібні пересування трактора? Тобто слід ретельно простежити повний денний цикл техніки і співвіднести налаштування трактора та витрату пального. Адже задум полягає в тому, аби зусилля сталевого коня не пропали на марне, але повністю використовувалися з користю. А також скоротити щоденні маршрути машини.

Від останнього фактора залежить дуже багато, адже чимало дизелю і моторесурсу може піти на самовільні чи неузгоджені переміщення польовими дорогами, ще й із причепленими агрегатами або причепами. Виходячи з цього, планування маршрутів техніки є нагальною необхідною справою. Це насправді дасть змогу зберегти немалі кошти. Гарячої пори взагалі краще передбачити ночівлю техніки в полі.

РОБОТА З ПЕРСОНАЛОМ

Можна скільки завгодно розповідати трактористам і навіть агрономам, що пальне слід заощаджувати, однак у кращому разі ви отримаєте лише словесні запевнення. Слід розробити конкретну систему мотивації, наприклад: заощадили співробітники на якійсь ділянці роботи 2000 літрів солярки на суму понад 30 тис. грн — видайте в якості премії бодай десяту частину цієї суми операторам. У такому разі в них з'явиться конкретний стимул до сумлінного виконання розпоряджень керівництва.

Як можна заощадити пальне завдяки діям операторів? Передусім припинити заправляти трактор з відра, як це в нас зазвичай заведено. Одна така заправка дорівнює мінус 500 грамів пального. Наступний крок — регулярна перевірка тиску в шинах до показників, рекомендованих виробником. Нехтування зазначеним нюансом може призвести до неймовірних перевитрат — до 15 % обсягу паливного бака. Сюди ж входить і регулярна перевірка паливної апаратури, на що зазвичай «немає часу». Нерегулярне проведення ТО, не утеплений на зиму двигун й інші «дрібниці», про які знає кожен кваліфікований механік, — це суттєва перевитрата пального, причому без жодної потреби (табл.).

НАЛАШТУВАННЯ І ПІДБІР ТЕХНІКИ

Дуже часто в трактор потужністю близько 300 к. с. «запрягають» агрегат, розрахований на 130-сильну машину. Робота йде як по маслу, проте перевитрата дизелю в перерахунок на сотні та тисячі гектарів може вийти колосальною. Зазвичай цей момент також не береться до уваги. Це ж стосується і правильного налаштування агрегатів. Заглибились на 5 см глибше, ніж потрібно — маєте зайвих пару літрів на 1 га.

Загалом, якщо є така можливість, краще орієнтуватися на високопродуктивну техніку.

Сучасний трактор із сучасним дисковолаповим культиватором чи сівалкою може обробити протягом робочої зміни в 5–7 разів більшу площу, ніж «радянський» комплекс. Але пального при цьому він витратить набагато менше! Саме тому не варто заощаджувати в бік використання не досконаліших, проте дешевших машин і агрегатів.

ТАБЛИЦЯ. ЗАХОДИ З КОНТРОЛЮ ЗА ПЕРСОНАЛОМ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ВИТРАТ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА ЇХ ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ

Назва заходів	Необхідні операції та дії	Економічний ефект
Матеріальна мотивація персоналу	Призначення премій і надбавок за значну економію паливно-мастильних матеріалів. Розробка прозорої схеми	До 10 % за сезон
Контроль етапів заправки	Унеможливлення процесу заправки «з відра». Заправка лише за допомогою спеціальної техніки та пристосувань	До 500 грн на кожній заправці однієї одиниці техніки
Впровадження перевірки тиску шин (якщо використовується колісна техніка)	Регулярний контроль за допомогою спеціального обладнання	До 15 % на одній одиниці техніки за сезон
Впровадження перевірки паливної апаратури	Регулярне проведення ТО	10–15 % на одній одиниці техніки за сезон

Це призведе до зниження ефективності роботи, продуктивності та значної перевитрати паливо-мастильних матеріалів. Також додамо — і до постійного ремонту техніки.

! У деяких господарствах радо купують «сірий» дизель, спокусившись дещо нижчою ціною. Мало хто замислюється над тим, що це не лише прискорить вихід техніки з ладу, але й не забезпечить тієї економії, на яку розраховували. Насправді неякісного пального через неповне згоряння та інші малоприємні нюанси витратитиметься значно більше, аніж нормального!

Однак навіть найкраща марка пального не допоможе вашій техніці, якщо трактор не буде працювати із максимальною продуктивністю. Тобто так, як він може згідно з технічними даними для виконання конкретної операції. У даному випадку слід звертати увагу на оберти двигуна і перемикання передач, від чого значним чином залежить економічність сталевих коня. Наприклад, знизивши оберти двигуна на 20 % від максимальних, ви можете заощадити чверть, а то й третину об'єму пального. Та для цього слід знати потужність і крутний момент двигуна, щоб підібрати правильну передачу та оберти двигуна. Тут багато чого залежить від кваліфікації оператора машини, а також від умінь пристосуватися до конкретних польових умов. Ніколи не завадить також проконсультуватись із представниками дилерів, в яких ви придбали трактор, у крайньому разі — з представниками виробника. Їхні технічні консультації здатні заощадити для вас не одну тону дизелю. Автоматичні та напівавтоматичні редуктори з економічними налаштуваннями також є цікавим варіантом і цілком здатні себе окупити.

УВАГА НА КОЛЕСА!

! Вельми часто значна частка потужності трактора марнується через прослизання коліс. Останнє не має перевищувати реальну відстань більше ніж на 10 %. Якщо мова йде про гусеничний трактор — на 2–5 %. Якщо ж ви не володієте такими даними, цей показник можна визначити самостійно шляхом підрахунку обертів колеса на визначену відстань під час роботи трактора. Головне — взяти до уваги відношення потужності до ваги. Для первинної обробки ґрунту це має бути приблизно 50–55 кг/к. с. з вимогою додаткового баласту трактора, але для більш простих робіт і 30–35 кг/к. с. буде достатньо.

Напевне, усі знають, що неправильне використання баласту призводить до підвищеної витрати пального і зниження продуктивності роботи. Якщо є можливість, із баластом варто «погратися» під кожен конкретний вид роботи.

І ще раз наголошуємо: звертайте особливу увагу на шини. По-перше, вони не мають бути спрацьованими. По-друге, переобо не докачаними. Від тиску в шинах залежить дуже багато. Зниження цього показника може збільшити тягу і зменшити тиск на ґрунт, але тиск має враховувати вагу трактора та встановлюватися з огляду на специфікацію виробника шин.

ПОТРЕБА В КОМПЛЕКСНОМУ ПІДХОДІ

Рекомендації на те й існують, аби до них прислухатися. А виконувати чи ні, кожен вже визначає для себе сам. Найбільш важливим є встановлення і донесення до персоналу

Знизивши оберти двигуна на 20 % від максимальних, ви можете заощадити чверть, а то й третину об'єму пального. Та для цього слід знати потужність і крутний момент двигуна, щоб підібрати правильну передачу та оберти двигуна. Тут багато чого залежить від кваліфікації оператора машини, а також від вміння пристосуватися до конкретних польових умов

чітких та обов'язкових правил економії пального в господарстві. Але перед цим керівництво має визначитися для себе: які саме заходи матимуть конкретний ефект? Чи зможете ви зобов'язати трактористів утримувати оберти двигуна на максимально економічному рівні залежно від складності операції, яка виконується на даний момент? Чи зможете ви розробити польові маршрути таким чином, аби не постраждав виробничий процес загалом? Чи буде сенс від встановлення складної системи обліку пального?

І взагалі, кожну процедуру слід прораховувати по кілька разів, адже одне вдаль рішення може забезпечити мільйонну економію, здавалося б, на рівному місці. Мова не лише про такі глобальні нововведення, як, скажімо, перехід на систему нульового обробітку землі. Це може бути, наприклад, рішення провадити обробіток землі на 10 см вище та за допомогою іншого ґрунтообробного агрегату. Коротше кажучи, резерви є та бажання, напевне, також. Бо пальне, схоже, дешевшати не збирається... ●

§

ІНСТРУКЦІЯ

з оптимізації експлуатаційних витрат паливно-мастильних матеріалів та контролю за використанням техніки

- 1 Детальне вивчення** експлуатаційних можливостей техніки, закладених виробником.
- 2 Випробування техніки** в реальних умовах експлуатації, визначення дійсних показників витрат паливно-мастильних матеріалів.
- 3 Порівняння показників**, внесення поправок до показників об'єму використання паливно-мастильних матеріалів.
- 4 Запровадження ведення журналу обліку** пересування й експлуатації техніки. Ретельний контроль з внесення даних.
- 5 Виявлення найбільш енергетично затратних операцій** шляхом аналізу даних за певний експлуатаційний період.
- 6 Складання оптимального графіку** пересування з використання техніки, розробка маршрутів (за потреби — обладнання нічних стоянок у полі) і розрахунок оптимального розміру використання паливно-мастильних матеріалів.
- 7 Підрахунок економічного ефекту**, внесення змін і коректив до графіків, маршрутів, розрахунків.

За умови чіткого виконання зазначених позицій і здійснення контролю за їх дотриманням економія паливно-мастильних матеріалів зазвичай складає 20–30 % на одну одиницю техніки у період активних польових робіт!

В КОМПЕТЕНЦИИ ЛИДЕРА

ИНТЕРВЬЮ

LEMKEN: КАЧЕСТВО УБЕЖДАЕТ

У КАЖДОГО БИЗНЕСА — СВОЙ ПУТЬ К УСПЕХУ, ДОСТИГНУВ КОТОРОГО, ВАЖНО НЕ ТОЛЬКО СОХРАНИТЬ ПЛОДЫ ОДЕРЖАННОЙ ПОБЕДЫ, НО И СТАТЬ НА СТЕЗЮ ИХ ПРЕУМНОЖЕНИЯ, ДВИГАЯСЬ ДАЛЬШЕ — НАВСТРЕЧУ НОВЫМ ЦЕЛЯМ. ОБ ИНТЕРЕСНОМ ПУТИ РАЗВИТИЯ КОМПАНИИ LEMKEN — ВЕДУЩЕГО ПРОИЗВОДИТЕЛЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ТЕХНИКИ В ЕВРОПЕ, ПОСЛЕДНИХ НОВАЦИЯХ И ДОСТИЖЕНИЯХ БЕСЕДУЕМ С **ГЕНЕРАЛЬНЫМ ДИРЕКТОРОМ «ЛЕМКЕН-УКРАИНА», РЕГИОНАЛЬНЫМ ПРЕДСТАВИТЕЛЕМ ПО ЦЕНТРАЛЬНОМУ РЕГИОНУ АРТЕМОМ КАЛАШНИКОМ**

АПК: LEMKEN позиционирует себя как производитель сельхозтехники, которая подходит всем. Чем обусловлено такое мнение?

Артем Калашник: Такое мнение основывается на том, что LEMKEN принципиально не производит технику на склад. Мы работаем под заказ. Клиент под себя может заказать индивидуальный агрегат, в котором будут учтены все его пожелания. А возможности у нас немалые. Одних только корпусов насчитывается до 50 вариантов. И так в каждой единице. Сроки отгрузки определяются сложностью заказа и сезонностью.

Для профессиональных растениеводов мы предлагаем такой подход, поскольку понимаем, что возделываемые ими поля разные, они отличаются грунтом, рельефом, климатом и пр.

С другой стороны, исходя из наших реалий, в Украину завозятся агрегаты в той комплектации, которая лучше всего себя зарекомендовала на украинских полях. И дилеры завозят обычно под сезон некоторое количество единиц техники.

АПК: Какую именно технику предлагает Ваша компания?

А. К.: Мы производим агрегаты для почвообработки, посева и защиты растений.

Что касается обработки почвы, то это, конечно же, плуги. Мы уверенно заявляем, что плуг номер один в мире — это только LEMKEN. В Украине бестселлером стала модель плуга Diamant 10 7+1. И лучшее тому подтверждение — объемы продаж, превышающие в разы продажи подобных моделей у наших конкурентов. Также мы презентуем навесные и полунавесные плуги, для которых требуются тракторы меньшей мощности.

Для стерневой обработки земли предлагается семейство дисковых борон. И модель Rubin, будучи заслуженным ли-

дером рынка в своем сегменте, стала именем нарицательным на сегодня.

Имеются в ассортименте также культиваторы, агрегаты для предпосевной подготовки почвы, особенно последнее — System Kompaktor, хорошо себя зарекомендовавшие как в Европе, так и в отечественных хозяйствах.

Относительно недавно компания LEMKEN разнообразила свою линейку сеялками. В 1996 году был приобретен завод «Хассия», а спустя всего один год — выпущена индивидуально разработанная сеялка Solitair, которая успешно продается в Европе и в Украине также пользуется спросом. На сегодня предлагается расширенная линейка сеялок с возможностью внесения удобрений и без.

В 2005 году LEMKEN приобрел еще два завода по производству опрыскивателей. Речь идет о прицепных и навесных опрыскивателях. Так, мы стали производить технику и для защиты растений.

Со своей стороны стараемся развивать всю линейку параллельно. В Европе этот процесс протекает несколько активнее, в Украине же пока имеются свои трудности.

АПК: Какие новинки от LEMKEN были представлены на выставке «ИнтерАГРО-2014», которая проходила в конце октября в Киеве? В чем особенности, новации предлагаемых моделей?

А. К.: Для рынка Украины все 5 экспонатов, которые мы презентовали на выставке, являются в той или иной степени новинками.

LEMKEN славится тем, что все агрегаты мы делаем сами от начала и до конца. Да, процесс небыстрый, требуется дополнительное время на испытания, но когда машина выходит в свет — она гарантированно обречена на успех. Кроме того, в процессе совершенствования агрегатов конструкторы LEMKEN по максимуму учитывают пожелания

механизаторов, трактористов — тех практиков, которые изо дня в день трудятся на агрегатах LEMKEN, что способствует созданию еще более удобной в эксплуатации техники. И это же позволяет задавать тон на рынке сельхозтехники. Подробнее остановлюсь на некоторых моделях.

Короткая дисковая борона Rubin 12 впервые была представлена на выставке в Ганновере в 2013-м. Ее основные преимущества: диск увеличенного диаметра (736 мм) и диапазона работ (на 20–25 см). Среди принципиальных изменений — зеркальное расположение дисков, препятствующее боковому уходу агрегата во время работы. Исходя из увеличенного диапазона работы бороны, предусмотрено также увеличение усилия на каждый индивидуально подвешенный на стойке диск, и теперь давление осуществляется посредством двух пружин с большим моментом срабатывания — 1100 кг, что обеспечивает хорошее вхождение диска в почву и четкое соблюдение заданной глубины.

Полунавесной плуг Diamant 11 — наследник бестселлера Diamant 10, снятого с производства в этом году. Что касается преимуществ, то это те же корпуса DuraMaxx, те же плужники с некоторыми доработками. Также в агрегате появилась возможность использования гидравлического усилителя тяги, что в свою очередь влияет на уменьшение пробуксовки, а это позволяет снизить расход топлива до 20 %, что неоднократно подтверждалось испытаниями. Также усилитель тяги существенно облегчает работу трактора.

АПК: Каких основных принципов придерживается LEMKEN при производстве своей продукции?

А. К.: Компания идет в ногу со временем не только в применении новых технологий и материалов, но и в ответственном использовании природных ресурсов. И если говорить о защите окружающей среды и энергосбережении, то здесь мы в тренде. В 2009 году компания LEMKEN открыла новый покрасочный цех. И вместе с ним была реализована обширная концепция энергосбережения. Ее основу составили так называемые энергетические циклы, которые с помощью теплообменников возвращают энергию в различные места производства и позволяют использовать ее вновь.

АПК: Каков «портрет» украинского потребителя продукции «ЛЕМКЕН-УКРАИНА»? Как складывается ситуация на рынке?

А. К.: Мы работаем абсолютно со всеми. Нашими клиентами являются как небольшие фермы, у которых в наличии 100–200 га, так и хозяйства с банками земель по 2000–3000 га и более. В зависимости от площадей у каждого — свое потребление техники.

Для почвообработки и посева мы предлагаем агрегаты с разной шириной захвата: от 2,5 метров с 2 корпусами до 12 метров с 12 корпусами соответственно. Для опрыскивателей диапазон составляет от 15 до 39 метров, а в будущем — до 45 метров. На самом деле мы универсальны.

Если взять ту же Германию, где продается довольно много техники LEMKEN, то здесь большая ферма — это уже 100 га. И для таких хозяйств оптимальными будут агрегаты с шири-

ной захвата 2,5–4 метра. В Украине же основная масса приобретений — это 6 метров (например, для потребителя с 2000 га).

На отечественном рынке сегодня ввиду некоторых проблем (курс евро, отсутствие кредитования, военная ситуация на востоке) превалирует спад. Однако наблюдается следующая тенденция: аграрии выжидают до последнего, но потом часто, исходя из необходимости обрабатывать землю, покупают технику «на вчера».

АПК: Расскажите о последних наградах, которыми отмечена техника LEMKEN.

А. К.: В этом году в рамках выставки «ИнтерАГРО-2014» на уже ставшем традиционным техническом конкурсе Inter-AGRO Innovation Award мы победили в номинации «Почвообработка и посев» с короткой дисковой бороней Rubin 12, завоевав серебро вполне заслуженно, как я считаю. В текущем году мы завезли в Украину первые машины. Аналогичный агрегат презентовали на «АГРО-2014» и «ИнтерАГРО-2014». Также сейчас активно демонстрируем данные машины в хозяйствах Украины, на Днях поля и т. д. И, конечно же, возлагаем большие надежды на будущий год. ●

www.lemken.com.ua

ОСОБЛИВОСТІ ТИМЧАСОВОЇ І СЕЗОННОЇ РОБОТИ

ЧИННЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАЦЮ ДИФЕРЕНЦІЮЄ **РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН** ЗА РЯДОМ КРИТЕРІЇВ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗА СТРОКОМ. **ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ** РОБОТУ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ УКЛАЛИ СТРОКОВИЙ ТРУДОВИЙ ДОГОВІР, ПОШИРЮЄТЬСЯ ТАКОЖ НА ТИМЧАСОВИХ І СЕЗОННИХ ПРАЦІВНИКІВ. ТАКИМ ЧИНОМ, НОРМАТИВНІ **ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН** ТИМЧАСОВИХ І СЕЗОННИХ ПРАЦІВНИКІВ ДОЦІЛЬНО РОЗГЛЯДАТИ У ПОРІВНЯННІ З РЕГУЛЮВАННЯМ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ЗА **СТРОКОВИМ ТРУДОВИМ ДОГОВОРОМ**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до ст. 23 КЗпП України строковий трудовий договір укладається у випадках, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк з урахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника та в інших випадках, передбачених законодавчими актами.

Згідно з Постановою Верховної Ради України «Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР» від 12 вересня 1991 року № 1545-XII в Україні продовжують діяти законодавчі акти Союзу РСР з питань, не врегульованих законодавством України, в частині, що не суперечить Конституції і законам України. Саме до

таких належать **укази Президії Верховної Ради СРСР від 24 вересня 1974 року № 311-IX «Про умови праці тимчасових робітників і службовців» та № 310-IX «Про умови праці робітників і службовців, зайнятих на сезонних роботах»** (далі — Укази № 311 та 310).

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 року № 578 затверджено **Положення про порядок організації сезонних робіт**. Однак з прийняттям цього документа не втратив силу Указ № 310, оскільки у зазначеному Положенні в основному регламентується організація сезонних робіт, а не трудові відносини.

На цей час в Україні діє **Список сезонних робіт і сезонних галузей**, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 1997 року № 278.

СПИСОК СЕЗОННИХ РОБІТ І СЕЗОННИХ ГАЛУЗЕЙ

1. Лісова промисловість і лісове господарство
Добування живиці, барасу і ялинкової сірки.
Заготівля пильового осмолу.
Заготівля лика.

Лісокультурні роботи — підготовка ґрунту, посів і садіння лісу, догляд за лісовими культурами, робота в лісо-розсадниках.

Лісозахисні і протипожежні роботи — боротьба з шкідниками і хворобами лісу, прокладання мінералізованих смуг, чергування на пожежних вишках, наземне пожежне патрулювання лісів.

Заготівля насіння.

Збирання і переробка харчових продуктів лісу.

Польові лісовпорядні роботи.

2. Торф'яна промисловість

Болотяно-підготовчі роботи.

Добування, сушіння та збирання торфу.

Ремонт і обслуговування технологічного обладнання в польових умовах.

3. Сільське господарство

Робота в овочівництві, садівництві, виноградарстві, буряківництві, хмелярстві, на вирощуванні і збиранні картоплі, тютюну, кормів, баштанних культур, лікарських рослин.

Робота на інкубаторно-птахівничих та міжгосподарських інкубаторних станціях.

4. Переробні галузі промисловості

Робота на підприємствах переробки плодоовочевої продукції.

Робота на підприємствах цукрової галузі промисловості.

Первинне виноробство.

5. Санаторно-курортні заклади і заклади відпочинку

Роботи, пов'язані з санаторно-курортним обслуговуванням хворих і відпочиваючих в санаторно-курортних закладах і закладах відпочинку.

6. Транспортно-дорожній комплекс

Авіаційні роботи в сільському та лісовому господарствах.

Незважаючи на те, що зазначений вище Список затверджено відповідно до частини 9 ст. 6 Закону України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР, якою передбачено, що сезонним працівникам, а також тимчасовим працівникам відпустка надається пропорційно до відпрацьованого ними часу і що список сезонних робіт і сезонних галузей затверджується Кабінетом Міністрів України, — він має загальне значення і не обмежується встановленим порядком надання відпусток. Слід зазначити, що норми пунктів 10 Указів

№ 311 та № 310, які передбачають, що тимчасові і сезонні працівники правом на відпустку або на заміну її грошовою компенсацією не користуються, суперечать Закону України «Про відпустки» і тому не застосовуються.

Крім того, в Україні діє **Список сезонних робіт, зайнятість на яких протягом повного сезону зараховується до стажу при призначенні пенсії за рік роботи**, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 року № 583.

СПИСОК СЕЗОННИХ РОБІТ, ЗАЙНЯТІСТЬ НА ЯКИХ ПРОТЯГОМ ПОВНОГО СЕЗОНУ ЗАРАХОВУЄТЬСЯ ДО СТАЖУ ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЇ ЗА РІК РОБОТИ

1. Робота на торфодобуваннях:

- болотно-підготовчі роботи;
- добування, сушіння та убирання торфу;
- ремонт і обслуговування технологічного обладнання в польових умовах.

2. Робота на лісозаготівлі та лісосплаві:

- скидання деревини у воду, первинний і плотовий лісосплав, сортування на воді, з'єднування плотів і викачування деревини із води, навантаження деревини на судна та розвантаження її з суден;

- добування живиці, барасу і ялинової сірки;
- заготівля пньового осмолу;
- підготовка ґрунту, посів і садіння лісу, догляд за лісовими культурами, робота в лісорозсадниках;
- польові лісовпорядні роботи.

3. Робота на підприємствах сезонних галузей рибного господарства.

4. Робота на підприємствах сезонних галузей м'ясної і молочної промисловості.

5. Робота на підприємствах цукрової та консервної галузей промисловості.

Трудові договори з тимчасовими і сезонними працівниками – різновид строкового трудового договору. Від строкового трудового договору, укладеного на загальних підставах, вони відрізняються визначеністю строків укладення (з тимчасовими працівниками договір укладається на строк до двох або чотирьох місяців, а з сезонними – до шести місяців)

Щодо норм, які регулюють загальнообов'язкове державне соціальне страхування сезонних і тимчасових працівників, слід зазначити таке.

Відповідно до частини 2 ст. 35 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» від 18 січня 2001 року № 2240-III застрахованим особам, які працюють на сезонних і тимчасових роботах, допомога з тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, видається не пізніше ніж за 75 календарних днів протягом календарного року. Застрахованим особам за загальним правилом така допомога виплачується за весь період до відновлення працездатності або до встановлення медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) інвалідності (перші п'ять днів — працедавцем, решта — Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності).

З переходом до диференціації розміру допомоги із соціального страхування залежно від тривалості загального стажу роботи значення безперервного стажу, регламентованого ст. 11 Указу № 310, втратило силу.

ПРАВОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ТИМЧАСОВИХ І СЕЗОННИХ ПРАЦІВНИКІВ

Відповідно до ст. 23 КЗпП і Указів № 311 та № 310 особливості трудових відносин тимчасових і сезонних працівників у порівнянні з правовим положенням працівників, що працюють на умовах строкового трудового договору, можна позначити за такими основними позиціями:

- визначення статусу тимчасових і сезонних працівників;
- поширення дії законодавства України про працю;
- порядок укладення і розірвання трудового договору;
- умови збереження місця роботи у разі втрати працездатності;
- виплати і розмір вихідної допомоги;
- збереження середнього заробітку за час вимушеного прогулу при незаконному звільненні або переведенні на іншу роботу;
- залучення до роботи у вихідні та святкові дні;
- продовження трудового договору при закінченні строку.

Трудові договори з тимчасовими і сезонними працівниками — різновид строкового трудового договору. Від строкового трудового договору, укладеного на загальних підставах, вони відрізняються визначеністю строків укладення (з тимчасовими працівниками договір укладається на строк до двох або чотирьох місяців, а з сезонними — до шести місяців, тоді як строкові трудові договори можуть укладатися на будь-який термін, визначений угодою сторін, або на час виконання певної роботи).

Тимчасові трудові договори укладають протягом усього року, а сезонні можуть укладати лише протягом певного періоду року через природні та кліматичні умови. Тимчасовими можуть бути будь-які роботи, а сезонними — лише роботи, зазначені у спеціальному переліку.

Детальний постатейний аналіз правового положення працюючих за строковим трудовим договором тимчасових і сезонних працівників наводиться у таблиці 1.

У таблиці 2 наведено перелік правових підстав і умов звільнення тимчасових і сезонних працівників до закінчення строку трудового договору.

У додатках 1–3 наводяться зразки наказів про прийняття на роботу тимчасових і сезонних працівників, а також про їх звільнення. ●

ТАБЛИЦЯ 1. АНАЛІЗ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ТИМЧАСОВИХ І СЕЗОННИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ЗА СТРОКОВИМ ТРУДОВИМ ДОГОВОРОМ

№ з/п	КЗпП України (працівники, які працюють за строковим трудовим договором)	Указ № 311 (тимчасові працівники)	Указ № 310 (сезонні працівники)
1	2	3	4
1	Строковий трудовий договір може бути укладений: • на певний строк, встановлений за погодженням сторін; • на час виконання певної роботи. Строковий трудовий договір укладається у випадках, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк із врахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника та в інших випадках, передбачених законодавчими актами (ст. 23)	Тимчасовими працівниками вважаються працівники, прийняті на роботу на строк до двох місяців, а для заміщення тимчасово відсутніх працівників, за якими зберігається їх місце роботи (посада), — до чотирьох місяців (ст. 1)	Сезонними вважаються роботи, які через природні і кліматичні умови виконуються не круглий рік, а протягом певного періоду (сезону), що не перевищує шести місяців. Переліки сезонних робіт затверджуються постановою Кабінету Міністрів України (ст. 1). Трудовий договір при прийнятті на сезонні роботи може бути укладений на строк, що не перевищує тривалості сезону (ст. 4)
		До тимчасових працівників, зайнятих на сезонних роботах, застосовується законодавство про тимчасових працівників (ст. 12 Указу № 310)	
2	Умови укладення строкового трудового договору відображаються у наказі (розпорядженні) про прийняття на роботу (ст. 24)	Особи, що приймаються на тимчасові і сезонні роботи, мають бути попереджені про це під час укладення трудового договору. У наказі (розпорядженні) про прийняття на роботу має бути зазначено , що цей працівник приймається на тимчасову (або зазначається строк його роботи) або на сезонну роботу (ст. 3 Указів)	
3	Під час укладення трудового договору може бути обумовлене угодою сторін випробування з метою перевірки відповідності працівника роботі, яка йому доручається (частина 1 ст. 26)	При прийнятті на тимчасові і сезонні роботи випробування з метою перевірки відповідності працівника роботі, яка доручається йому, не встановлюється (ст. ст. 4 і 5 Указів відповідно)	
4	Працівник має право розірвати трудовий договір, укладений на певний строк, за наявності причин, передбачених ст. 39	Працівники, зайняті на тимчасових і сезонних роботах, мають право розірвати трудовий договір, попередивши про це працедавця письмово за три дні (ст. ст. 5 і 6 Указів відповідно)	
5	Розірвання строкового трудового договору до закінчення строку його дії за ініціативою власника або уповноваженого ним органу можливе у випадках, передбачених ст. ст. 40, 41 та в інших випадках, передбачених законодавством	Трудовий договір з працівниками, зайнятими на тимчасових і сезонних роботах, може бути розірваний за ініціативою працедавця з підстав, передбачених ст. 40 КЗпП, крім підстав, передбачених у п. 5 ст. 40, а також у випадках: • призупинення роботи на підприємстві, в установі, організації з причин виробничого характеру, а також скорочення роботи в них	
		на строк більше одного тижня	на строк більше двох тижнів
		• нез'явлення на роботу внаслідок тимчасової непрацездатності	
		протягом більше двох тижнів підряд	безперервно протягом більше одного місяця
		• невиконання працівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором або правилами внутрішнього трудового розпорядку	—
		(ст. ст. 6 і 7 Указів відповідно)	

№ з/п	КЗпП України (працівники, які працюють за строковим трудовим договором)	Указ № 311 (тимчасові працівники)	Указ № 310 (сезонні працівники)
1	2	3	4
6	За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з трудовим каліцтвом або професійним захворюванням, місце роботи (посада) зберігається до поновлення працездатності або встановлення інвалідності (п. 5 ст. 40)	У разі втрати працездатності внаслідок трудового каліцтва або професійного захворювання, а також коли законодавством України встановлено більш тривалий строк збереження місця роботи (посади) при певному захворюванні, за працівниками, зайнятими на тимчасових і сезонних роботах, місце роботи (посада) зберігається до поновлення працездатності або встановлення інвалідності, але не більше ніж до закінчення строку роботи за договором (ст. 6 і 7 Указів відповідно)	
7	Вихідна допомога при припиненні трудового договору виплачується у випадках, передбачених ст. 44	Працівникам, зайнятим на тимчасових і сезонних роботах, вихідна допомога виплачується у випадках, передбачених ст. 44 КЗпП, а також у разі розірвання трудового договору при припиненні робіт на підприємстві, в установі, організації з причин виробничого характеру або скорочення роботи в них	
		на строк більш одного тижня (ст. 7)	на строк більше двох тижнів (ст. 8)
8	Вихідна допомога виплачується у розмірі: при припиненні трудового договору з підстав, зазначених у п. 6 ст. 36 і пп. 1, 2, 6 ст. 40 КЗпП, — не менше середнього місячного заробітку; внаслідок порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про працю, колективного або трудового договору (ст. ст. 38 і 39) — у розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного середнього заробітку (ст. 44)	Вихідна допомога тимчасовим працівникам виплачується у розмірі 3-денного середнього заробітку (ст. 7)	Вихідна допомога сезонним працівникам виплачується у розмірі тижневого середнього заробітку (ст. 8)
9	При винесенні рішення про поновлення на роботі орган, який розглядає трудовий спір, одночасно приймає рішення про виплату працівникові середнього заробітку за час вимушеного прогулу або різниці у заробітку за час виконання нижчеоплачуваної роботи, але не більше ніж за один рік (ст. 235)	Працівникові, незаконно звільненому з тимчасової або сезонної роботи, виплачується за рішенням або постановою органу з розгляду трудових спорів середній заробіток за час вимушеного прогулу з дня звільнення до поновлення на роботі або закінчення строку роботи за договором, але не більше ніж за три місяці . У таких же межах виплачується середній заробіток за час вимушеного прогулу або різниця у заробітній платі за час виконання нижчеоплачуваної роботи працівникові, незаконно переведеному на іншу роботу (ст. ст. 8 і 9 Указів відповідно)	
10	Під час роботи у вихідні і святкові дні поширюється дія законодавства України (ст. ст. 71, 72, 73, 107)	Тимчасові працівники, які уклали трудовий договір на строк не більше шести днів, можуть бути в межах цього строку залучені до роботи у вихідні дні без дозволу профспілкового комітету підприємства, установи і організації, а також до роботи у святкові дні. За роботу в ці дні інші дні відпочинку не надаються, а оплата праці здійснюється в одинарному розмірі (ст. 9)	Під час роботи у вихідні і святкові дні поширюється дія законодавства України (ст. ст. 71, 72, 73, 107 КЗпП України)

№ з/п	КЗпП України (працівники, які працюють за строковим трудовим договором)	Указ № 311 (тимчасові працівники)	Указ № 310 (сезонні працівники)
1	2	3	4
11	Підставою для припинення строкового трудового договору є закінчення строку (пп. 2 і 3 ст. 23), крім випадків, коли трудові відносини фактично продовжуються і жодна із сторін не поставила вимогу про їх припинення (п. 2 ст. 36). Якщо після закінчення строку трудового договору (пп. 2 і 3 ст. 23) трудові відносини фактично тривають і жодна із сторін не вимагає їх припинення, дія цього договору вважається продовженою на невизначений строк (частина 1 ст. 39 ¹)	Трудовий договір на тимчасових працівників вважається продовженням на невизначений строк і на них не поширюється дія цього Указу в таких випадках: • коли тимчасовий працівник працював відповідно понад строки, зазначені у ст. 1 цього Указу, і жодна із сторін не вимагала припинення трудових відносин; • коли звільненого тимчасового працівника знову прийнято на роботу на те саме підприємство, в установу, організацію після перерви, що не перевищує одного тижня, якщо при цьому строк його роботи до і після перерви у цілому відповідно перевищує два або чотири місяці. У зазначених випадках працівники не вважаються тимчасовими з дня первинного укладення трудового договору (ст. 11)	Поширюється дія законодавства України (п. 2 ст. 36 і частина 1 ст. 39 ¹ КЗпП України)

ТАБЛИЦЯ 2. ПЕРЕЛІК ПРАВОВИХ ПІДСТАВ ТА УМОВ ЗВІЛЬНЕННЯ ТИМЧАСОВИХ І СЕЗОННИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЗАКІНЧЕННЯ СТРОКУ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

№ з/п	Причина звільнення	Законодавча підстава	З виплатою або без виплати вихідної допомоги		Підстава для прийняття рішення
			для тимчасового працівника	для сезонного працівника	
1	2	3	4	5	6
а) Припинення трудового договору на вимогу закону:					
1	Призов або вступ працівника на військову службу, направлення на альтернативну (невійськову) службу, крім призову працівника на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року	П. 3 ст. 36 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Заява працівника, копія повістки з військкомату (або іншого документа від військкомату)
2	Відмова працівника від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, установою, організацією, а також відмова від продовження роботи у зв'язку із зміною істотних умов праці	П. 6 ст. 36 КЗпП України	З виплатою вихідної допомоги у розмірі 3-денного середнього заробітку	З виплатою вихідної допомоги у розмірі тижневого середнього заробітку	Наказ по підприємству про зміну істотних умов праці, заява працівника
3	Набрання законної сили вироком суду, яким працівника засуджено (крім випадків звільнення від відбування покарання з випробуванням) до позбавлення волі або до іншого покарання, яке виключає можливість продовження даної роботи	П. 7 ст. 36 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Вирок суду

№ з/п	Причина звільнення	Законодавча підстава	З виплатою або без виплати вихідної допомоги		Підстава для прийняття рішення
			для тимчасового працівника	для сезонного працівника	
1	2	3	4	5	6
4	Набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого працівника притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 7 квітня 2011 року № 3206-VI	П. 7 ¹ ст. 36 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Судове рішення
5	3 підстав, передбачених Законом України «Про очищення влади» від 16 вересня 2014 року № 1682-VII	П. 7 ² ст. 36 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Розпорядження органу, до повноважень якого належить звільнення та/або ініціювання звільнення з посади
б) Розірвання трудового договору за ініціативою працівника:					
6	За власним бажанням	Ст. 5 Указу № 311, ст. 6 Указу № 310	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Заява працівника
7	На вимогу працівника у разі порушення на підприємстві законодавства про працю, колективного або трудового договору	Ст. 39 КЗпП України	З виплатою вихідної допомоги у розмірі 3-денного середнього заробітку	З виплатою вихідної допомоги у розмірі тижневого середнього заробітку	Заява працівника
в) Розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженого ним органу:					
8	Зміни в організації виробництва та праці, у т. ч. ліквідація, реорганізація, банкрутство або перепрофілювання підприємства, скорочення чисельності або штату працівників	П. 1 ст. 40 КЗпП України	З виплатою вихідної допомоги у розмірі 3-денного середнього заробітку	З виплатою вихідної допомоги у розмірі тижневого середнього заробітку	Наказ по підприємству про скорочення чисельності працівників, акт про відмову від переведення на іншу посаду або заява працівника
9	Виявлена невідповідність працівника займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок недостатньої кваліфікації або стану здоров'я, які перешкоджають продовженню даної роботи, а так само в разі скасування допуску до державної таємниці, якщо виконання покладених на нього обов'язків вимагає доступу до державної таємниці	П. 2 ст. 40 КЗпП України	З виплатою вихідної допомоги у розмірі 3-денного середнього заробітку	З виплатою вихідної допомоги у розмірі тижневого середнього заробітку	Матеріали, що свідчать про невідповідність працівника, що виявилася, виконуваній роботі
10	Систематичне невиконання працівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором або правилами внутрішнього трудового розпорядку, якщо до працівника раніше застосовувалися заходи дисциплінарного чи громадського стягнення	П. 3 ст. 40 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Матеріали, що свідчать про систематичне невиконання працівником без поважних причин обов'язків

№ з/п	Причина звільнення	Законодавча підстава	З виплатою або без виплати вихідної допомоги		Підстава для прийняття рішення
			для тимчасового працівника	для сезонного працівника	
1	2	3	4	5	6
11	Прогул (у т. ч. відсутність на роботі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин	П. 4 ст. 40 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Матеріали, що підтверджують прогул
12	Поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу	П. 6 ст. 40 КЗпП України	З виплатою вихідної допомоги у розмірі 3-денного середнього заробітку	З виплатою вихідної допомоги у розмірі тижневого середнього заробітку	Наказ по підприємству про поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу
13	Поява на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння	П. 7 ст. 40 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Матеріали, що свідчать про появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння
14	Вчинення за місцем роботи розкрадання майна власника	П. 8 ст. 40 КЗпП України	Без виплати вихідної допомоги	Без виплати вихідної допомоги	Вирок суду, що набув законної сили, або постанова органу, до компетенції якого входить адміністративне стягнення
г) Розірвання трудового договору з додаткових підстав для тимчасових працівників:					
15	Припинення роботи на підприємстві на строк більше ніж один тиждень з причин виробничого характеру, а також скорочення роботи на ньому	П. «а» ст. 6 Указу № 311	З виплатою вихідної допомоги у розмірі 3-денного середнього заробітку	—	Матеріали, що свідчать про припинення роботи на підприємстві
16	Нез'явлення на роботу більше двох тижнів підряд внаслідок тимчасової непрацездатності	П. «б» ст. 6 Указу № 311	Без виплати вихідної допомоги	—	Матеріали, що свідчать про нез'явлення на роботу
17	Невиконання без поважних причин трудових обов'язків або правил внутрішнього трудового розпорядку	П. «в» ст. 6 Указу № 311	Без виплати вихідної допомоги	—	Матеріали, що свідчать про невиконання без поважних причин трудових обов'язків
д) Розірвання трудового договору з додаткових підстав для сезонних працівників:					
18	Припинення роботи на підприємстві на строк більше двох тижнів з причин виробничого характеру, а також скорочення роботи на ньому	П. «а» ст. 7 Указу № 310	—	З виплатою вихідної допомоги у розмірі тижневого середнього заробітку	Матеріали, що свідчать про припинення роботи на підприємстві
19	Нез'явлення на роботу безперервно протягом більше одного місяця внаслідок тимчасової непрацездатності	П. «б» ст. 7 Указу № 310	—	Без виплати вихідної допомоги	Матеріали, що свідчать про нез'явлення на роботу

Додаток 1**Зразок наказу про прийняття на сезонну роботу***ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»***НАКАЗ**

30.07.2014

м. Запоріжжя

№ 55-П

Про прийняття на роботу
Войтенка І. П.

ВОЙТЕНКА Івана Петровича прийняти на сезонну роботу в сад підсобного сільського господарства вантажником з 01 серпня до 31 жовтня 2014 року з погодинною оплатою праці відповідно до тарифної ставки.
Підстава: заява Войтенка І. П. від 28.07.2014.

Голова правління

Козак

В. М. Козак

Додаток 2**Зразок наказу про прийняття на тимчасову роботу***ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»***НАКАЗ**

14.10.2014

м. Запоріжжя

№ 76-П

Про прийняття
на роботу Миколайчука А. Р.

МИКОЛАЙЧУКА Андрія Романовича прийняти вантажником хлібоприймальної ділянки тимчасово з 15 жовтня до 14 листопада 2014 року (або, наприклад, для заміщення тимчасово відсутнього працівника Когути С. Д., який перебуває у щорічній відпустці) з погодинною оплатою праці відповідно до тарифної ставки.
Підстава: заява Миколайчука А. Р. від 10.10.2014.

Голова правління

Козак

В. М. Козак

Додаток 3**Зразок наказу про звільнення тимчасового працівника у зв'язку із закінченням строку трудового договору***ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»***НАКАЗ**

14.11.2014

м. Запоріжжя

№ 86-П

Про звільнення
Миколайчука А. Р.

1. МИКОЛАЙЧУКА Андрія Романовича, вантажника хлібоприймальної ділянки, звільнити 14 листопада 2014 року у зв'язку із закінченням строку трудового договору, п. 2 ст. 36 КЗпП України.
2. Бухгалтерії (Сові Д. Ю.) провести повний розрахунок з Миколайчуком А. Р.
Підстава: наказ від 14.10.2014 № 76-П.

Голова правління

Козак

В. М. Козак

Додаток 4

**Зразок наказу про звільнення сезонного працівника
до закінчення строку трудового договору**

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»

НАКАЗ

18.09.2014

м. Запоріжжя

№ 67-П

Про звільнення
Войтенка І. П.

Войтенко І. П. був відсутній на роботі з 04 серпня до 17 вересня 2014 року у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю.

НАКАЗУЮ:

ВОЙТЕНКА Івана Петровича, вантажника саду підсобного сільського господарства, звільнити 17 вересня 2014 року у зв'язку з нез'явленням на роботу безперервно протягом більше одного місяця внаслідок тимчасової непрацездатності, ст. 7 Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про умови праці робітників і службовців, зайнятих на сезонних роботах» від 24 вересня 1974 року № 310-ІХ.

2. Бухгалтерії (Сові Д. Ю.) провести повний розрахунок з Войтенком І. П.

Підстави: довідка клінічної лікарні № 8;

доповідна записка завідувача підсобного сільського господарства Івченка О. Г.
від 17.09.2014.

РІШЕННЯ, ЯКЕ ПРИЙМАЄШ З ВПЕВНЕНІСТЮ.

Для сільськогосподарської галузі ніколи не існувало легких часів. Кожне з рішень, яке ви приймаєте, повинно бути правильним, щоб ваше господарство могло залишатися конкурентноздатним і рентабельним.

Для фахівців компанії Castrol це зрозуміло. Адже ми працюємо з сільгоспвиробниками упродовж багатьох десятиліть – звідси наше розуміння не тільки машин і обладнання, але і галузі та працюючих у ній людей.

За останні 100 років сільське господарство пройшло шлях від машин на кінній тязі до надсучасних високотехнологічних апаратів. У господарстві завжди важливо, щоб обладнання працювало ефективно й надійно. Фахівці Castrol розуміли цю необхідність ще на початку ери механізації, тому 1917 року ми розпочали виробництво наших перших мастильних матеріалів для сільського господарства. Наш зростаючий асортимент продукції ставав синонімом покращених робочих характеристик і захисту сільгоспобладнання по мірі того, як у галузі інтенсифікувалися процеси механізації і модернізації.

Пізніше ми стали свідками змін у технології машинобудування та пов'язаних з ними підвищених вимог до мастильних матеріалів, що, в свою чергу, спричинило перехід від універсальної продукції для більшості систем (STOUs) до окремих моторних і трансмісійних олив. Такі зміни у технологіях машинобудування і мастильних матеріалів були викликані необхідністю використання ще більш стійких і надпотужних складових з метою збільшення строку служби й підвищення ефективності роботи обладнання.

Асортимент продукції для сільгосптехніки Castrol Agri та новинка - лінійка моторних олив для комерційної техніки Castrol Vecton відображають вищезгадані зміни. А щоб задовольнити усі ваші потреби, ми додатково пропонуємо ще й інші наші продукти з високими експлуатаційними характеристиками.

Наша основна мета – надати сільгоспвиробникам продукцію, яка має експлуатаційні характеристики та специфікації, необхідні для усього комплексу сільськогосподарської техніки та обладнання.

Пропонуємо короткий огляд продукції Castrol та BP для сільськогосподарської та комерційної техніки

Вибір мастильних матеріалів Castrol – це рішення, яке приймаєш з впевненістю.

1917 рік - Тракторна олива AgriCastrol відразу завоювала успіх і вже упродовж першого року використовувалася у більшості тракторів Фордсон у Великобританії.

IT'S MORE THAN JUST OIL.
IT'S LIQUID ENGINEERING.

www.castrol.ua

МОТОРНІ ОЛИВИ CASTROL ТА BP ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

ОЛИВИ CASTROL ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА СІМЕЙСТВА AGRI

AGRI MP 15W-30

- API CE/SF
- API GL-4
- Massey Fergusson CSM M1139
- JDM J-27
- Meets Ford M2C159-A&B, M2C86-A
- Case MS1207
- ZF TE-ML 06B, 07B

AGRI MP 15W-40

- API CE/SF
- API GL-4
- Massey Fergusson CSM M1139, M1144
- JDM J-27
- Meets Ford M2C159-A&B, M2C86-A
- Case MS1207
- ZF TE-ML 06B, 07B

AGRI TRANS PLUS 80W

- API GL-4
- Massey Fergusson CSM M1145
- JDM J-20C
- Meets Ford M2C134-D
- Case MS1207
- ZF TE-ML 03E, 05F, 17E
- CAT T0-2
- Volvo Transmission Oil 97303:23 (WB 101)
- Case MS1209
- MAT 3505 та MAT 3525

AGRI MP PLUS 10W-30

- API CF-4/SF
- API GL-4
- Massey Fergusson CSM M1139, M1144
- JDM J-27
- Ford M2C86-A, M2C134-B&C, M2C159-B
- Case MS1207, J20C

AGRI MP PLUS 10W-40

- ACEA E2
- API CF-4/SF
- API GL-4
- Massey Fergusson CSM M1145, M1144, M1139, JDM J-27
- Ford M2C86-A, M2C134-B&C, M2C159-B
- Case MS1207, J20C
- ZF TE-ML 06C, 06D & 07B

AGRI POWER PLUS 15W-40

- API CH-4/SJ
- ACEA E7, E5, E3, B3, A2
- CAT ECF-1-а Відповідає: JDQ78A
- У тракторах JD наступних серій: 6020, 6120, 6220, 6320, 6420 & 6420S (до 500 ч.)

AGRI HYDRAULIC OIL PLUS 46

- BS 5063 Class HV
- DIN 51524 Part 2 Class HLP
- Клас в'язкості: ISO VG 32, 46 або 68

ТРАНСМІСІЙНІ ОЛИВИ BP ДЛЯ МЕХАНІЧНИХ КП

ENERGEAR HYPO 80W-90

- API GL-5
- ZF TE ML 05A, 16B, 17B, 19B, 21A

ENERGEAR HYPO 80W-140

- API GL-5
- ZF TE ML 05A, 16B, 17B, 19B, 21A

УНІВЕРСАЛЬНІ ТРАНСМІСІЙНІ ОЛИВИ BP

ENERGEAR HT 85W-140

- API GL-4/GL-5
- Scania STO 1:0
- ZF TE-ML 05A, 12E, 16D, 21A

VANELLUS MULTI A 10W-40

- ACEA E5, E7
- API CI-4/SL
- CAT ECF-2
- CES-20.076, 20.077, 20.078
- Deutz DQC III-10
- MAN M 3275
- MB-Approval 228.3/229.1
- MTU Oil Category 2
- RVI RLD-2 Volvo VDS 3

VANELLUS MAX ECO 15W-40

- ACEA E7, E9
- API CJ-4
- JASO DH-2; CAT ECF-3
- Cummins CES 20.0B1
- Deutz DQC III-10LA
- Mack EO-O Premium Plus
- MAN M 3575
- RVI RLD-3
- Volvo VDS 4

ENERGEAR HT 80W-90

- API GL-4/GL-5
- MAN 341 Typ E2, 3343
- Typ M
- Scania STO 1:0
- ZF TE-ML 02B, 05A, 12E, 16B, 17B, 19B, 21A

VANELLUS MULTI A 15W-40

- ACEA E5, E7
- API CI-4/SL
- CAT ECF-2
- CES-20.076, 20.077
- Deutz DQC III-10
- MAN 3275 MB-Approval 228.3
- MTU Oil Category 2
- RVI RLD-2
- Volvo VDS-3

РІДИНИ ДЛЯ АВТОМАТИЧНИХ ТРАНСМІСІЙ ВР

AUTRAN MBX

- GM DEXRON® IID
- MAN 339 Z1 + V1
- ZF TE-ML 03D, 04D, 11A, 14A, 17A
- MB 236.6

AUTRAN 4 10

- CAT TO-4
- ZF TE-ML 03C
- Допускається до використання в обладнанні **Komatsu**

AUTRAN 4 30

- Allison C-4
- CAT TO-4
- ZF TE-ML 03C, 07F
- Допускається до використання в обладнанні **Komatsu**

ГІДРАВЛІЧНІ РІДИНИ ВР

ENERGOL HLP-HM 46

- DIN 51502 - HLP
- ISO 6743/4 - Hydraulic Oils Type HM
- DIN 51524 частина 2
- Cincinnati Lamb (Milacron) P 68-69-70
- Denison (Parker Hannafin) HF-0
- US Steel 126 & 127
- Eaton (formerly Vickers) I-286-S & M-2950-S
- Bosch Rexroth RE90220

BARTRAN HV 46

- **DIN 51502 - HVLP**
- ISO 6743/4 - Hydraulic Oils Type HV
- DIN 51524 частина 3
- Cincinnati Lamb (Milacron) P 68-69-70
- Denison (Parker Hannafin) HF-0
- US Steel 126 & 127
- Eaton (formerly Vickers) I-286-S & M-2950-S
- Frank Mohn

ENERGREASE LS-EP 2

- NLGI 2
- Відповідає вимогам: British Timken

ГІДРАВЛІЧНІ ОЛИВИ CASTROL

HYSPIN AWH-M 46

- DIN 51502 категорія - HVLP
- ISO 6743/4 - гідравл. масла тип HV
- DIN 51524 ч. 3
- Cincinnati Lamb (Milacron) P 68-69-70
- Denison (Parker Hannafin) HF-0
- US Steel 126 & 127
- Eaton (раніше Vickers) I-286-S & M-2950-S
- Bosch Rexroth RE07075 / RE90220

HYSPIN HLP-D 46

- DIN - HLP-D
- ISO 6743/4 - гідравлічні оливи тип HM

RADICOL NF

- MAN 324 Typ NF
- MB-325.0
- ASTM D3306(I)
- ASTM D4985
- BS6580:2010
- JIS K2234
- MTU MTL 5048
- VW TL-774C (G11)
- BMW approval for all models
- Deutz TR 0119-99-1115

УНІВЕРСАЛЬНІ ТРАНСМІСІЙНІ ОЛИВИ CASTROL

SYNTRAX UNIVERSAL 80W-90

- API GL-4/GL-5
- MAN M 3343 Typ M
- MB-Approval 235.0
- Scania STO 1:0
- ZF TE-ML 02B, 05A, 12E, 16C, 17B, 19B, 21A

SYNTRAX UNIVERSAL PLUS 75W-90

- API GL-4/GL-5/MT-1
- SAE J2360
- MAN M 3343 S
- MAN 341 E3
- MB-Approval 235.8
- Scania STO 1:0
- ZF TE-ML 02B, 05B, 12B, 16F, 17B, 19C, 21B

RADICOL SF

- MAN 324 Typ SNF
- MB-Approval 325.3
- ASTM D3306(I), ASTM D4985
- BS6580:2010
- JASO JIS K2234
- VW TL-774F (G12+)
- FORD WSS-M97B44-D

ТРАНСМІСІЙНІ ОЛИВИ CASTROL ДЛЯ МЕХАНІЧНИХ КПП

SYNTRANS 75W-85

- API GL-4
- MB 235.4
- MAN 341 Typ E4
- Volvo Transmission Oil 97307
- Eaton для збільшення інтервалів (500 000 км) заміни (сервісний бюллетень 2273)

MANUAL EP 80W-90

- API GL-4
- ZF TE-ML 02B, 16A, 17A, 19A

ПЛАСТИЧНІ МАСТИЛА CASTROL

CLS GREASE

- MAN 283 LI-P 00/000
- MB-Approval 264.0
- NLGI 00